GÜN VAR
BİN AYA DEĞER

Bahtiyar VAHABZADE

GÜN VAR
BİN AYA DEĞER
Bahtiyar VAHAPZADE

GÜN VAR
BİN AYA DEĞER

Bahtiyar VAHAPZADE

GÜN VAR BİN AYA DEĞER

Copyright © Kaynak Yayınları, 2006
Bu kitaptaki metin ve resimlerin, tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj
Necmi TOPAL

ISBN
975-8775-84-7

Yayın Numarası
168

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Mayıs 2006

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Kaynak Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.kaynakyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

İNSAN ve ZAMAN

SEVGİ DUYGULARI

KOŞMALAR ve GERAYLILAR

POEM

BAHTİYAR VAHABZÂDE'NİN HAYATI VE SANATI HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

1925 yılında Azerbaycan'ın Şeki şehrinde doğan Bahtiyar Vahabzâde, 1934 yılında âilesiyle birlikte Bakü'ye göç etti. Orta tahsilini Bakü'de yaptı ve ardından Azerbaycan Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde okudu. Daha sonra bu Fakülte'ye asistan olan Vahabzâde, doktorasını bitirip değerli akademik çalışmalarıyla aynı Fakülte'de Muasır Azerî Edebiyatı Profesörü oldu.

1944 yılından itibaren ilk şiirlerini yayımlamağa başlayan Vahabzâde, meşhur Azerî şâiri Samed Vurgun'un dikkatini çekti. Onun teşvik ve tavsiyeleriyle kısa zamanda bütün Azerbaycan'da adını duyurdu. Gün geçtikçe daha da tanındı, ünü Azerbaycan hudutlarını aştı ve şiirleri birçok Türk lehçesine, Rusça, Farsça, Almanca, Fransızca gibi birçok dile çevrildi ve kitap halinde yayımlandı.

O, sadece şiirleriyle değil, tiyatro eserleriyle, gezi yazılarıyla, ilmî araştırma ve incelemeleriyle de dikkat çekti. Ve bu tür eserleri de yabancı dillere ve diğer Türk lehçelerine çevrildi.

Bahtiyar Vahabzâde şiirlerinde o kadar başarılıydı ki UNESCO'nun bir araştırmasına göre eserleri dünyamızda en çok okunan üç yazardan biri olan ünlü Kırgız romancı Cengiz Aytmatov, onun şiirlerinin Rusça olarak bile hayranlıkla okunduğunu söylüyor, "bu şiirlerde zaman yaşıyor" demekten kendini alamıyordu. Fakat Vahabzâde'nin şiirinde yaşayan sadece zaman değildi. Onda dilimiz, dinimiz, tarihimiz, örf ve âdetlerimiz, dünya görüşümüz, sanatımız kısaca bizi

biz yapan, bizi yüzyıllardan beri ayakta tutan, yıkılmaktan yok olmaktan kurtaran değerler yaşıyordu.

O, Allah demenin yasak olduğu, insanı insan yapan, milleti millet yapan değerlerin toptan inkâr edildiği, kanlı bir diktatörlüğün hüküm sürdüğü bir ülkede ve bir devirde yetişmişti. Ama o şartlar altında bile güzellikleri görmesini, onları terennüm etmesini bilmişti. 1977 yılında İstanbul'a geldiğinde sabahleyin ezan sesiyle uyanmıştı. O tatlı sese hayran olmuş, minareden işittiği Allahü Ekber sesi onu âdeta büyülemişti. Büyük şâir, bütün bir gün bu sesin etkisinden kurtulamamış ve bu sesin sihriyle Allahü Ekber şiirini yazmış, haykırmıştı:

Allah'a yücelen ulu bir yolun
İlkin pillesidir Allahü Ekber
Hakk'ı dananların yüzüne değmiş
Hakk'ın sillesidir Allahü Ekber.

Göklerin nidası yücelip yerden
Dâim halâs eder hayırı şerden.
Kudret-i Kâmil'in minarelerden
Gelen nağmesidir Allahü Ekber.

Mekâna, zamana, devre o sultan,
O'dur hakikate kapılar açan.
Müminlik yolunda kalbe nur saçan,
İman şûlesidir Allahü Ekber.

Türk Edebiyatı üzerine yaptığı dikkate değer araştırma ve incelemeleriyle tanınan Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın ifadesiyle onun şiiri "pırlanta gibi bir şiir"dir. Bu şiirde ahenk mükemmel, kâfiyeler yepyeni, imajlar orijinal, dil seher yeli kadar tatlı ve pürüssüz, muhteva derindir. Fakat Anadolu Türkleri, bu pırlanta gibi şiirlerden ve pırlanta gibi soydaşlarından yıllarca mahrum bırakılmış, araya büyük duvarlar, utanç duvarları çekilmiş, demir perdeler gerilmiştir.

Ama şunu hiçbir zaman unutmamak gerekir ki karanlıklar asla uzun sürmez. Şafak birgün mutlaka söker. Dünya 21. asra girerken, karanlıklar yavaş yavaş ışıkla boğulmaya, şafak sökmeye başlamıştır. Kader, bu büyük millete bir daha gülmüş ve belki de yüzyıllarca İslâm'a hizmet etmelerinin mükâfatı olarak, onların önündeki bütün duvarları yıkmış, onlara bir daha birbirleriyle kucaklaşma zemini hazırlamıştır.

İşte Bahtiyar Vahabzâde'nin elinizdeki bu şiir kitabı "Gün Var Bin Aya Değer" bu kucaklaşmanın vesilelerinden biri olacak, şâirleri haykıran bir milletin yıllarca, yüzyıllarca esaret altında yaşasa bile, yok edilemiyeceğini, birgün tekrar bütün haşmetiyle tarihî misyonuna dönebileceğini hatırlatacak ve size, "kitap var bin kitaba değer" dedirtecektir.

Fatih Bağcıoğlu

İNSAN VE ZAMAN

ALLAHÜ EKBER

“Belli sebepler yüzünden totaliter rejimin hüküm sürdüğü yıllarda kalbimden gelen itiraz seslerini yansıtan şiirlerimi yayınlatamamış, arşivimde saklamıştım. Aynı şiirlerden bir kısmını son yıllarda periyodik basında ve bu yakınlarda yayınlanan “Masal-Hayat” (1992) kitabımda okuyuculara sunmuştum.
1977 yılında İstanbul'da sabahlayin ezan sesiyle uyanmıştım. Minareden işittiğim “Allahü Ekber” sesi beni sihirledi. Bütün bir gün bu sesin etkisinden kurtulamadım ve bu sesin sihrinden “Allahü Ekber” şiirim yarandı.”

B.V.

Allah’a yücelen ulu bir yolun
İlkin pillesidir Allahü Ekber
Hakk’ı dananların yüzüne değmiş
Hakk’ın sillesidir Allahü Ekber

Göklerin nidası yücelip yerden
Daim halas eder hayırı şerden.
Kudret-i Kâmil’in minarelerden
Gelen neğmesidir Allahü Ekber.

Mekâna, zamana devre o, sultan,
O’dur hakikate kapılar açan.
Müminlik yolunda kalbe nur saçan,
Îman şûlesidir Allahü Ekber.

Odundan eriyer sine dağları,
Işığa bürüyor karanlıkları.
Donmuş ümitleri, batmış hakları,
Bir anda ısıtır Allahü Ekber.

Dünyanın ezeli borçludur ona,
O bir penceredir evelden sona.
Görünmez dünyanın var olduğuna,
İnam müjdesidir Allahü Ekber.

O'dur eğriliğe düzün hamlesi,
Pehmin ilk nitası, âhir cümlesi.
Allah'ın sesidir vicdanın sesi,
Vicdanın sesidir, Allahü Ekber.
1977, İstanbul

Pille : Basamak
Danan : İnkâr eden
Sille : Tokat
Halas etmek : Kurtarmak
İnam : İhsan, nimet

ÖRÜMCEK AĞ BAĞLADI

Tarihimiz danıldı
Uydurma tarih ile kimliğimiz anıldı.
Öz kökünü bilmeyen gözü küllü bu millet
Zamanın yollarında her adımda yanıldı.

Uydurma tarih bizi annemizden ayırıp
Yad anneden alınmış kundakta kundakladı
Özümüz lahladı.
Bu halkın tarihini düz bildiren, düz yazan
Tarih kitaplarında örümcek ağ bağladı.

Kime diyek derdini, bu devranın, bu günün?
Vazifeye sümsünen,
Vazife kürsüsünün
Birinci pillesinde merkezden nohtalandı.
Erkekliği vardısa, bu anda ahtalandı.
Yürekteki casaret.
Merdanelik,
Deyanet,
Çiğnendi,
Yağmalandı.

Cesur geçmişimizden üzüldü ellerimiz
Şeref bildik özgeye kul olmağı, yoksa biz?
Her türlü zulmü yuttuk.

Köleliği kazanıp, erkekliği unuttuk.
Vicdan, düzlük, hakikat sürgün oldu bu yerden.
Yaltaklık ve ihanet silahını yağladı.
Cesaret kılıcının ağzı düştü keserden,
Kabzasında, kınında örümcek ağ bağladı.

Dilimiz yasak oldu.
Ruhumuz kalbimizde ebedî tutsak oldu.
Ruhsuz yaşadıkca biz,
Vicdanımız, aşkımız,
Yüzümüze ak oldu.

Biz böylece yaşadık, yaşamadık, süründük,
Emelimizde değil, sözümüzde göründük.
Ruhumuz kan ağladı,
Cami kapılarında örümcek ağ bağladı.

Hakikat dile geldi.
Dilde ilişti, kaldı.
Hakikatin üstüne yalanlar gölge saldı.
Savaşmadık, barıştık.
Biz "Azatlık" adlanan bir uydurma masalla
Ölen düşüncelere kalbimiz yas sağladı.
Hakikati demekten öyle korktuk.
Akılla
Hakikat arasında örümcek ağ bağladı.

Danıldı: İnkâr edildi
Lahlamak: Sarsılmak
Sümsünmek: Göreve tayin edilmek için çaba göstermek
Pille: Basamak
Ahtalanmak: Hadım edilmek
Yad: Yabancı

UNUTULSUN UNUTKANLIK

Yirmi sekiz Nisan günü*
Asareti altın şeref ödülü tek
Döşümüzden asan günü
Unutmayak, yada salak
O rezalet günümüzü biz bir anlık.
Unutulsun unutkanlık!
Gatarlardan,
Gemilerden,
Vapurlardan
Fit verilsin.
O bed günün,
Rezil günün hatırası

İniltiyle dindirilsin.
Hareketi dayandırak
Yaddaşları uyandırak:
Bilek neden indirildi bayrağımız.
Neden bizim başımızda
Çatladı öz çanağımız
Niçin baba evimize
Sahip oldu konuğumuz

* 28 Nisan 1920, Azerbaycan'ın Rus ordusu tarafından işgal edildiği gün.

Yetmiş yıldır biz zulmetin içindeyiz.
Bu sürede biz bilmedik
Ne mezhepte ne dindeyiz
Bir söz ile bilenmedik
Biz neçiyiz, kimiz, neyiz?
Yönümüz de yolumuz da unutuldu.
Sağımız da solumuz da unutuldu.

Biz ne dostu görebildik, ne düşmanı.
Nice yere parçaladık, bu vatanı.
Yağımızı dost bilmişiz.
Kendimize koyu düşman kesilmişiz.
Didişiriz bugün biribirimizle
Savaşmayız,
İçimizde yuva salan şerimizle.

Arkamızdan bizi vuran,
Atımızı torbasıyla vuruşturan
O hilekâr, bic düşmanı unutmayak.
Yada salak biz bir anlık.
Unutulsun unutkanlık!
28 Nisan 1992

Ödülüdek: Ödülü gibi
Asan: Kolay
Döş: Göğüs
Yağımız: Düşmanımız
Bic: Piç
Fit verilsin: Düdük öttürülsün
Salmak: Hatırlamak

ANNEN ÖLESİ VATAN

Kan ağlıyor sinede bugün yürekler.
Bugün karta konulmuş şerefim, şanım.
Yarasını yalayan aslana benzer
Benim başı belalı Azerbaycan'ım.

Zaman, sen ki binadan haklı doğmuşun.
Sen ki düzü eğriden seçen olmuşun.
Ne yel öttü aradan, eğri düz oldu,
Zulüm meydan suvardı, hak unutuldu.

Bilmiyordum, nasıl da sen cür'atlisin,
Bizden şehit almağa sahavetlisin.
Yüze durup kader de dönen baht gibi
Yıllarımız ötüyor gam kervanında.
Taze taze mezarlar öten vakt gibi,
Adımlıyor şehitler hıyabanında.

Her günümüz bir yeni salavat oldu.
Şehit dağı sinede katbekat oldu.
Her ocaktan, her evden "ah" sesi geldi.
Bir yara sağalmamış, tazesi geldi.

Eli yalın, silahsız, yiğit oğullar,
Çekmiş düşman önünde sineden hisar.

Bu vatanın derdini çeken, keşikde,
Bu vatanın keyfini çeken, eşikte.
Vazifeli keslerin,
Ne işi var cephede?
Ölebilir cephede.
O keslerin siperi,
Sıcak kabineleri.
Girip toplar dağıtmaz
Vazife siperine
Gülle atar, top atar
Onlar biri birine.
Onların ne vecine, dört yıldan beri
Viran koyar ermeni bizim köyleri.
Güldürürüz bu halka bütün dünyanı,,
Annen ölesi vatan, sahibin hanı?

Ben şimdi anlamışım, sağım sol imiş,
Yaban düşman ezelden ne gerek bize.
Nefret, kısas hissimiz yaman bol imiş,
Biz ganim kesilmişiz birbirimize.
Biz böyleyiz... Ermeni tanımış bizi
Kendimizi mahveden nefretimizi
Yöneltseydik düşmene,
Su durulardı.
Önümüzde Ermeni kuyruk bulardı.

Kan ağlıyor sinede bu gün yürekler,
Bu gün karta konulmuş şerefim, şanım.
Yarasını yalayan aslana benzer
Benim başı belâlı Azerbaycan'ım.
Güldürürüz bu halka bütün dünyanı,
Annen ölesi vatan, sahibin hanı?

5 Nisan, 1992

Binadan: Temelden, baştan
Suvardı: Suladı
Sahavetli: Cömert
Hıyâban: İki yanı ağaçlı yol
Sağalmamış: İyileşmemiş
Keşikte: Korumada, koruma halinde
Keslerin: Kimselerin
Vecine: Vız gelir!

HEM OĞUL, HEM BABA

"Cumhurbaşkanı seçimleri münasebetiyle"

Herkes adilikten kalkıp yücelmek,
Herkes bu millete aksakal olmak,
Herkes bu ülkeye getirmek değil,
Herkes isteğini almak istiyor
Fermanı yerine yetirmek değil,
Ülkeye fermanlar vermek istiyor.
"Benden akıllısı bulunmaz" diyor.

Kürsü harisleri ne yaman çoktur.
Nerde bu vatanı düşünen yürek?
Milletin adından konuşan çoktur.
Milletin derdine alışan gerek!
Görünmür bu yolda, ne evvel ne son.
Güneştek bellidir, yedi milyonun
Derdini göğsünde yaşatmayan kes
Bu boyda millete baş olabilmez.

Kendimiz yanarız öz derdimize,
Dünyanın kulağı sağırmış bize.
Bizim hakkımızı boğur siyaset,
Hakk'ı ispat eden şahidimiz yok.
Sıfıra dönüptür başsız bu millet,

Sıfırlar önünde vahidimiz yok.
Kimisi yendiren kimisi yenen,
Yüreği piylenen, beyni piylenen,
Vicdanı piylenen tok karınlılar
Derdini ne bilsin bu aç milletin,
Adice insafa muhtaç milletin.
Halk için yananlar kapı ardında,
Halkı talayanlar cah celâlında.

Halimiz, günümüz çetin çok çetin!
Neyi bekliyoruz? Bütün milletin
Yüreği nabzında döyünen kesi,
Kendiyle, dostuyle, uruğuyla yok,
Büyük milletiyle övünen kesi
Tanıyan var ise göstersin bize,
Gelsin önder olsun milletimize.

Millet Karabağ'da kırılan zaman
Oğul düğününde çalıb oynayan
Adamdan millete baş olabilmez,
Bu halkın kendinden ağır yükünü
Çeken arabaya koşulabilmez.
Halkın yanmasıyla alevlenmeyen,
Cephede can veren şehit askeri
Kendine doğmaca evlât sanmayan
Nasıl olabilir halkın önderi?
Bu vatan benimdir, bu vatan senin!
Siperde askere değen güllenin
Ağrısı kalbinde sızlamayan kes,
Bu boyda millete baş olabilmez.

Milletçün yananı gösterin bana,
İnanayım onun büyüklüğüne.
Sanki ilişiptir zaman zamanda
Ne ile bitecek bu derdin sonu?
Şuşa'da, Şelli"de, Kerkicahan'da
Atılan topların gürültüsünü
Bakû'da evinde işitmeyen kes
Vallah, bu millete baş ola bilmez.

Yel esti, teprendi, dindi memleket,
Pusulasız gemidir şimdi memleket,
Nere gittiğini kendi de bilmir.
Lövber ilişmişti, zaman açsa da
Bir adım ileri o gidebilmir.
Dümenci gösterin şimdi siz bana,
Gelsin dalgaları o, yarabilsin.
Verip öz göğsünü lepedöyene
Gemiyi ileri götürebilsin.
Bir oğul gösterin şimdi siz bana
Millete hem baba, hem oğul olsun.
Çok gördük halkını kul edenleri,
Öylesi gelsin ki halka kul olsun.
Böyle bir adayı gösterin bana
Dolanım başına, dönüm gözüne.

6 Nisan, 1992

Kes: Kimse
Vahidimiz: Birimiz
Piylenen: Yağlanan
Cah - Celal: Büyük makamlar
Talayan: Yağmalayan
Lepedöyen: Anafor, dalganın çarptığı yer

BİR YÜREKTE DÖRT MEVSİM

Her gece konuşur radyo havadan:
“Yarın az bulutlu, biri gün yağış...”
İklimin sırrını bu gadir insan,
Bak nasıl öğrenmiş, bak nasıl açmış...

Yarınki havayı biliriz bugün,
Ey insan,
Bununla diyemem övün...
Bin bir havasını yerin, denizin,
Evelden biliriz çok zaman şeksiz.
Ya neden bilmeyiz öz kalbimizin
Bir andan öteki havasını biz?..

Dört mevsim yaşıyor bir yılda toprak
Kış, kış gibi gelir, bahar bahartek.
Bir saat içinde ya neden ancak
Dört mevsim yaşıyor bazen bir yürek!

Yarınki havayı biliriz bugün.
Ey insan,
Bununla demezdim övün...

Şubat, 1965

Şeksiz : Şüphesiz

UÇUŞ

Doğma köyüme geldim, bir kadar dinleneyim.
Ağır zahmetten sonra bir kendime geleyim.
Fakat... Bir gün, bir saat dinlenebilmedim ben
Yüreğimin sesinden...

O ses takip etti hep nere gittimse beni.
Güler yüzlü görmedi burada kimse beni.
O ses kulaklarımda bir top gibi gürledi,
Ferahımı hapsedip, neşemi oğurladı.
Bozdu rahatlığımı,
Dinçliğimi,
Uykumu...
Dedim: - Dinlenmek bu mu?
Dedim: - Yürek, ey yürek,
Birce ay benden el çek.
Hani ben de insanım,
Meğer nasip değilmiş bana hayat neşesi?
Deldi kulaklarımı kalbimin çılgın sesi:
Dünyada yaşamayan dünyadan dinçlik umar,
Yanmağında bulmalı dinçliğini sanatkâr.

Çoğaldıkça yaşım da,
Azalmadı arzular,
Aşıp taştı arzular,

Baştan aştı arzular.
Çoğaldı şabaş oldu
Yitirdiğim ömür gün,
Kazandığım yaş oldu.
Şimdi ne istiyorsun?
Deme, deme hiç zaman "isteğin nedir" bana
Dün bir zirve bildiğim, bugün pilledir bana.
İsteğim bir mi, on mu?
Eskisine ermemiş yeni arzular gelir,
Eski arzularımın saçlarına den düşür,
Dünümün isteğise bugün gözümden düşür.
Bir çukurda lillenen,
Birce çırtma taşından
Yüzü serpen, güllenen
Göl olmak istemem ben.

Evelini dağların zirvesinden götüren,
Dağlarda kah-kah çekip derelerde hüngüren.
Saçı dağda, tepede köpük köpük ağarıp
Düzenlerde kararan,
Eveli müdrik goca, sonrası civan olan
Sel olmak istiyorum.
Kıştan bahara gelen yol olmak istiyorum...

Zirvelerden zirveye uçup fakat hiç yerde
Karar alabilmeyen
Bir kanadım olaydı,
Ebedî yol gideydim
Gece-gündüz
Güneş-ay,
Sağım-sonlum olaydı.
Yıldız kehkeşanları benim yolum olaydı,

Daim uçuş isterim,
Ad arzudan doğuldu.
Kolumdaki saatın adı da “Uçuş" oldu.
Daim yeni zirveler,
Bilinmeyen hiç zaman son zirvem,
Son meskenim.
Ben yıl, ay bilmeyeydim,
Ebediyyet en küçük ölçüm olaydı benim...
Ben sahili olmayan denizler istiyorum,
Akşamları olmayan gündüzler istiyorum
Rüyalar âlemine beni her an sesleyen
Cilveler istiyorum.
Zirvesi görünmeyen zirveler istiyorum.
Ben küçük bir yüreğim
Bu dünyanın, hayatın
Bezeğiyim,
Süsüyüm,
Ben küçük bir yüreğim,
Sonsuzluk ölçüsüyüm!

1965

Oğurladı: Çaldı
Şabaş: Düğünlerde dağıtılan para bahşişi
Den: Ak, kır beyaz
Lillenen: Çamurlanan
Çırtma taşı: Çakıl taşı
Düzenlerde: Düz kırlarda, bozkırlarda
Uçuş: Bir saat markası

GECENİN SAĞLIĞINA

“Gökyüzü damar damar,
Gökten yere nur damar...”
Böyle güzel gecede
Dağ da taş da kaya da
Geceden hayat umar...

Başımız üstünde ay
Üstümüze nur çiler...
Gecenin yakasında
Kızıl kızıl goncalar...

Gece lâldır, gece kâr,
Yalnız binbir gözü var.
Bu gözlerle gizlice,
Gece bakar bak nice
Gece geçip yarıdan...
Bir aceleniz mi var?
Yatmağa mı?...
Bir durun...
Gecenin sağlığına
Kadehleri doldurun!
Gece de dolduruptur nurdan öz bâdesini,
Gece de şarkısına
Haydi katsın, çınlayan kadehlerin sesini,

Yatmak da nimet ise... Koy önce gece yatsın
Gecenin celâlına teslim edip özünü
Dağ da taş da kaya da
Kapatamaz gözünü,
Ya insan nasıl yatsın?
Yok yok, haydi geliniz...
Yatmaktan vazgeceyiz.
Arzular dünyasına
Kanatlansın kalbimiz.
Ömür çok uzun mu ki onun da bir kısmını
Uykuda geçireyiz?...
Onsuz da toprak altta yatacağız bin yıllar,

Bu cahı, bu celâlı duymayacak gönüller...
Gelin yatana kadar o kuruca yerde biz
Hiç değilse, yatmasak böyle gecelerde biz...
Ey gönül...
Öyle san ki sen dağların başında
Yücelen bir kayasın.
Sen özünü,
Gözünü
Hiç zaman kapatmayan
Bir salt, yalçın kaya san.
Geceler yatmak olur.
Sakın ki sen, hiç zaman
Hayatta yatmayasın!..

Eylül, 1964

Kâr: Sağır

DİNLENMEK İSTEMEM BEN

Gürültülü şehirden
Dağların koynundaki
Doğma yurda gelmişim.
Ben o kadar şâdım ki
Bu dağlardan da yüce
Dağlara yükselmişim.
Kulaklarım dinlenir fabriklerin sesinden,
Ovamı seyrederim kalbin penceresinden.
Kadife yeşil otlar yatağım olmuş benim.
Suların şırıltısı laylayım olmuş benim.
Radyodan, gazeteden şimdi uzak gezerim,
Dostların hizmetinde köledek muntazırım.
Yığılıptır başıma eski dostlar, tanışlar.
İhtiramlar, saygılar, rağbet dolu bakışlar.
Ziyafetler, bâdeler,
Dostlar öten günleri sağlıklarda yâd eder.
Bir gün... Beş gün... Altı gün...
Kâh bunun, kâh da onun aziz konuğu oldum.
Ahir bıktım, yoruldum...
Gözlerimde bir oldu benim bu gök de yer de.
Usandırdı hep beni
Tuzlu lâtifeler de yüce kahkahalar da ...
Keza boş davul gibi gümbürdeyen günlere
Bin defa lanet ettim.
Yine kendi kendime ben kayıtmak istedim:
Buldum gazetesini bıraktığım günlerin,

Okudum şirin şirin...
Dünyadan birer birer yine haberdar oldum.
Ben dünyaya karışıp
Şu olaylar içinde
Eriyince var oldum.
Ben yaşadım, düşündüm,
Kalbim, hissim büyüdü,
Bu dünyanın içinde ben de dünyaya döndüm.
Şimdi hoşdur diyorum şehirlerde gördüğüm
O ses-küy, o hareket,
O hareket, o sürat.
Dünya kurort değil ki
Bu cıdır meydanına
Dinlenmeye geleyiz.
Yok, yok.
Tezgâh başında,
Ya da masa başında
Şerefle dinleneyiz.
Baştan başa bu dönen,
Bu herlenen dünyada
Kâh sevinen,
Kâh da ki kederlenen dünyada
Ben yorulan değilim.
Ben çelikten, madenden
Oluştum sanki,
Zaten,
Dinlenmek istemem ben.
Dinlenmek istemem ben.

Haziran 1964, Şeki

Şâd: Sevinmek
Laylay: Ninni
Kayıtmak: Geri dönmek
Küy: Gürültü
Kurort: Tabii şartlarıyla tedavi ve istirahate elverişli yer (Alm.)
Cıdır: Savaş, cidal
Herlenen: Dönen

NEFRETİM

Deniz yırğalanır bileden bile,
Sanki yatağı da ona dar gelir.
Haykırıp kendini çırpır sahile,
Ona kazebinden bir vekar gelir.

Deniz,
Kazebine ortağım ben de.
Kininden, hırsından sular hürküşür.
Her defa ben seni böyle görende
Yadıma öz hırsım, nefretim düşür.

De, hangi nefrettir seni dindiren,
Kendinden çıkarıp kazeplendiren?..
Beni de nefretim aşıp taşdırır.
Kendine sığmayan Hazer'im gbi.
Kendimi kendimden uzaklaştırır.
Atır sahilime köpüklerimi...

Değişir kazebim, fitretimi de.
Nefretim doğmuştur muhabbetimden.
Tuhaf görünmesin,
Nefretimi de
Muhabbetim kadar istiyorum ben.

Arzular namına yaşıyoruz biz,
Nefretim- mesleğim ve gayem benim,.
Sevgisiz,
Nefretsiz,
Dalgasız,
Sessiz,
Neyime gerektir bu alem benim?

Nefretim yüceltir, büyütür beni,
Kendim de hayranım öz kudretime.
Nefretim dağıtıp bendi bereni
Beni erdirecek muhabbetime.
Mayıs 1965

Hürküşmek: Ürkmek, korkmak

BENİM AD GÜNLERİM

Bugün ad günümdür... Herkes evde şen.
Ama düşünceli, kederliyim ben.
Gençliğim öteli, böyle günlerde
Anıp yokuşumu töyşüyorum ben.
Hazan yaprakları oynaşan yerde
Nasıl üşümeyim... Üşüyorum ben.

Fakat... Çocuklukta isterdim hergün,
Bizim evimizde meclis kurulsun.
Günlerin hepisi dönüp büsbütün
Beni sevindiren ad günüm olsun.

Babamın, annemin yegânesiydim,
Arzusu, hevesi, gönül sesiydim.
Ömrün ne de garip günleri vardı,
Benim ad günlerim bayram olurdu.
Ben ne bileydim ki değişir zaman,
Ad günüm, şad günüm olmur bir zaman.

Aldığım o güzel oyuncakları
Koşup gösterirdim dostlara hemen
Nerde, nerde ömrün o şen çağları?
Böyledir, bir daha gelmiyor giden...
Aynı adam mıyım?.. Yok, başkayım ben.

Başka tür görünür bu âlem bana
Bir zaman gönlüme sevinç götüren
Ad günüm getirir şimdi gam bana

Diyorum, yine da ömrümden bir yıl
Öttü...
Öten yıllar safa dizilir.
Benim ad günümde şimdi ben değil,
Benim evlâtlarım sevinip gülür.

1965

Töyşümek: Solumak

YAPRAK - HEZEL

Kırda güneş, al güneş,
Orman kara, kapkara.
Şemsiyedek açılıp
Gölge salıp havada,
Budaklar budaklara.

Her budağın yüz zoğu,
Her zoğun da bin eli...
Ağaçların tepesi
Zer dalgalı, ışıklı,
Ayakları gölgeli...

Ayağınla başında
Pek garip bir tezat var:
Başı yeşil yapraklı,
Dibi sarı hezelli,
Ağaçlar, ey ağaçlar.

Dünkü zeri, ziyneti
Güzelliği, sevinci
Bugün ona gam olup.
Dün o başının tacı
Ayakları altında
Bugünse heşem olup.

Bulutta yok,
Ey gönül,
Güneşde yağışı gör.
Orman ağaçlarının
Başında bahara bak,
Dibindeki kışı gör.
Mayıs 1964, Gurba

Budak: Dal
Zer: Altın renkli, bolluk
Zoğ: Filiz, sürgün
Heşem: Saman

ŞEHRİYÂR' A

Sen otuz yıl ayrı düştün elinden,
Öz annenle konuştuğun dilinden.
Simurg sana pay da verdi telinden,
Gurbet elde o tel düştü yadına.
Teli çektin, vatan geldi dadına.

Vatan seni yine bastı bağrına,
Melhem koydu senin gönül ağrına.
Günahımı affet, dedin sen ona,
Haray sana, baba yurdu, od-ocak,
Senden dönen buza dönüp donacak.

Sen almıştın güçünü bu ocaktan,
Ondan dönüp, ona baktın uzaktan.
Gonca iken ayrı düştün budaktan
Heyderbaba ardından kan ağladı...
Ancak ayak izlerini sağladı.

Haray sana, ilk hıçkırık, ilk nefes,
Haray sana, anne sütü, doğma ses.
El-ovasız ömür kuru bir kafes!
Hoştur yine bu dünyanın cefası,
Kurdetimsin, ey annemin laylası.

Şarkı adlı çeşmelerin gözüsün,
Sen elimin, sen günümün özüsün,
Bu ninniden kanad alıp, düzü, sen,
Ey Şehriyar, öz obana kayıttın
Sönmüş idin, yana yana kayıttın.

Baba yurdu, doğma ocak, ey anne!
Mihribansın dizine baş koyana.
Nahelefler gafletinden uyana,
Yine senin önünde diz çökseler,
Toprağına gözyaşları dökseler.

Selâm verdin bugün Heyderbabana,
“Gaytar" dedin sen kuzuyu çobana.
Dönüyorken öz eline, obana
Hem yurduna, hem özüne gayıttın,
Sen geceydin, gündüzüne gayıttın.

Heyderbaba kanad verdi şiirine,
Bülbülleri dil getirdi şiirine.
Gül çiçeği bir itirdi şiirine,
Meğer bunu sen unuttun Şehriyar?
Özgeyi mi aziz tuttun, Şehriyar?

Heyderbaba yüreğinde dağ oldu,
Sen ayrıldın o, kalbinde doğuldu,
Fikirlerin, hayallerin dağıldı,
Ya otuz yıl yüreğinde el dağı,
Hani nasıl sağlamıştın bu dağı?

Güneş doğdu, yer şafağa büründü,
Bulut koşup ufuklarda süründü.
Yüreğinden Heyderbaba göründü,
Selâm verdin bu görünen dağa sen,
Bir kul idin, öz elinde ağasın.

Heyderbaba, muradı var herkesin,
İsterim ki, gam gönlünü deşmesin,
Evlâtların senden uzak düşmesin
Yallı gidek sinen üstte biz hergün
Sen “Anamın kitabı" sın bizimçin.

El deyip ki bostan ekme beyilen,
Yalan olmaz el adından deyilen
Heyderbaba karşısında eğilen
O başının önünde baş eğirim,
Yalnız şimdi sana kardeş deyirim.

Mart 1965

Dadına gelmek: Yardımına gelmek
Layla: Ninni
Düzü: Doğrudan doğruya
Kayıtmak: Geri dönmek
Mihriban: Merhametli
Nahelef: Asil olmayan
Gaytar: Geri döndür
İtir: Koku
Yallı: Kolkola, omuz omuza

ŞİİRİM, ÎMANIM BENİM

"Bir iman istiyorum
uğrunda baş koyacak"
B.Kemal Çağlar

İman mı istiyorsun?
İnanmıyorum buna
İman gezen şairin şekkederim doğrusu
Bir şair olduğuna.
Şairin yüreğinde renklerini değişir
Hayat-ölüm
Bahar-kış
Şairlik mi bulmuşsun
İmanını bulmamış
Çelik, çelik olamaz, kırılmadan eğilse,
Sen kendinin değilsin, vatan senin değilse...
Kendini bul sen önce
Vatan darda da olsa

O, senin imanında, yüreğinde senindir,
Arzular memleketi senin öz vatanındır
Su içer şiirim benim gayeler çeşmesinden,
İlham alır, güç alır bir amalın sesinden...
Şerefimdir bu kaye,
Şöhretimdir bu iman,

Ona şiirim de kurban
Ona kendim de kurban!
Benim sevincim bile yüreğimde gizlenen
Derde, gama borçludur...
Şiirim, şairliğim de
Akideme borçludur...
Şiirim, namusum benim,
Şiirim, vicdanım benim.
Şiirim, îmanım benim.

Şekketmek: Kuşkulanmak
Amal: Yüce, kutsal bir inanç, gaye

GÜZELLİK BAHŞİŞTİR

Seni her görende mat kalırım ben
Anne tabiatın sahavetine.
Sanki şu tabiat güzelliğinden
Bir parça ayırıp bahşetmiş sana...
Yüz defa,
Bin defa baktım,
Ben ancak
Bir kusur görmedim sende...
Güzelsin!
Övünme.
Bununçün kendine yok,yok
Ana tabiata minnettar ol sen!
Güzellik bahşiştir...
O, öz yerini degişir.
Bahşişle övünmez insan.
Hakikat şudurki, verdiklerini
Alır elimizden zaman, bir zaman.
Kendini bahşişle güvensen-kına.
Güven bu dünyada kazandığına.
Nisan 1965

TULÛ-GURUP

Tan yeri ağarır... Ala karanlık...
Seherdir,
Gecedir
Bilinmez hele.
Sanki şu andaca susup bir anlık
Duruyor yerinde vakit, zaman bile.

Gurup... Şer karışır, akşamdır, ancak,
Çetindir seherden onu ayırmak...
Hem tulû, hem gurup alaca karanlık...
Şu anlar tabiat susar bir anlık..
Gündüzle akşam
Günde iki defa görüşür müdam,
Bir seher seher,
Bir akşam çağı...
Gökte sükûnet,
Yerde sükûnet,
İkilik içinde susar tabiat...
Biri yumar,
Biri açar gözünü.
Ya bu sükût nedir, deyiniz bana.
Sükûnet içinde bu an özünü
Sanki tehvil verir giden, gelene.

Susar gamlı gamlı tabiat şu an,
Giden öz halına ağlıyor belki.
Ufuklar boyunca yeni doğulan
Ölenin yasını sağlıyor belki?
Günde iki defa ışıkla zulmet
Görüşür...
Ya neden susar tabiat?
Niçin kederlenir, niçin gamlanır?
Karanlık ışığa karışır hemen.
Tabiat gamlanır,
vuslatçin değil,
Onlar ayrılmakçin görüştüğünden.

Ocak, 1965

Müdam: Aralıksız
Tehvil: Takdim etmek, teslim etmek

YIKIN ÇEPERLERİ

Herkes öz bağını hız çeperliyor,
"Çeperden bu yana benimdir" diyor.
Yıkın çeperleri, taş hisarları,
Gözler uzaklara dikilsin barı.
Gönül odalara sığar mı tekce,
O, gerek atlana dağdan, dereden.
Bakmak istiyorum göz işledikçe
Uzanan o geniş ufuklara ben.
Tutmayak çiçeğin, gülün yolunu,
Onların gönlünü dağ dağ etmeyek.
Tabiat azattır,
Geliniz onu
Hisarlar içine tutsak etmeyek.
Tavla üzerinde sedef zer gibi.
Haneler içinde oynamayız biz.
O geniş, o sonsuz ufuklar gibi
Büyüsün, yücelsin yüreklerimiz.
Yıkın çeperleri, taş hisarları,
Gözler uzaklara dikilsin barı.

Mart, 1965

Çeperliyor: Etrafını sarıyor.

DÜŞÜNCE, KEMÂL

"Bethoven'i dinlerken"

Şarkılar melhemdir gönül ağrıma,
Şarkılar önünde baş egirum ben
Bu boyda dünyayı basıp bağrıma,
Öpüp kucaklamak istiyorum ben.

Açar gönlümüzde gül gonca gonca,
Sanki bu seslerden kâm alıyoruz.
Sesler-ümit, arzu, sesler-düşünce,
Her bendde bir pille yüceliyoruz.

Bu sırlı seslerde de ne hikmet var?
Yürek genişliyor, hayal yükselir.
Sanki gök yüzünden inip yıldızlar
Güzel şarkıları selâma gelir.

Diyorum, ne kadar güzeldir hayat,
Yaşa!
İnan yaşa! Dünyadan kâm al.
Gökler de yerlere alçalır kat kat
Göklere kalktıkca düşünce, kemâl.

Eylül, 1965

Bend: Müziğin bir fıkrası

GECE GÜNEŞ YATAR Kİ

Ah... Ne kadar konuşalım?
Yetmez mi söz alveri?
Sohbeti kes, de kiri...
Yüreğimle
Şimdi de
Tek kalmak istiyorum.
Onun derinliğine
Yücelmek istiyorum.
Neler yoktur gönlümde,
Ne yapayım kırları,
Dağları,
Ya bağları?
Düşünmek istiyorum,
Söndürün çıraları.
İstiyorum bu gece
Kendim çıra olayım
Düşünüp,
Düşünceye
Kendimi
Kaptırayım...

Ey gönül, kendini de
İyi görmek istesen,
Karanlıkta düşün sen.

Biz çiçek koklayanda,
Bir şarkı dinleyende
Gözümüzü kapatır
Kendimize dalırız.
Yalnız güzellik ile
O vakit yalgız kalırız.
Kim diyor ki
Geceler,
Yatmak, sönmek
İçindir!
Ben diyorum geceler,
Hep düşünmek içindir...
Gece güneş yatar ki

Tutuşalım,
Yanalım.
Gece güneş yatar ki
Uykudan uyanalım.
Şubat 1965

Alver: İhtikâr, hakîr görmek
Kiri: Sus be!

AL GÜNEŞİN SAĞLIĞINA

"– A oğul, badeleri çatlatan, kıran yalandır.
Şişenin ne günahı?
– Hangi yalan?
– O yalan ki her oturanda badelere diyorsunuz.
Ona hiç çelik de tahammül etmez."
Mir Celal

Meclis aşır,
Meclis taşır.
Dumanlanır yine başlar.
Birbirinin şerefine,
Sağlık diyor dost tanışlar.
Kadehleri boşaltırlar, doldururlar.
Bu dünyayı kâh "uçurur," kâh "kururlar."
Bade kalkır
En evvelce
Sağlığına
Sedrlerin,
Müdürlerin...
Medh edilir tatlı tatlı, şirin şirin:
– Yalnız onun yüreğiyle
Vurur bizim yüreğimiz.
Kadehlerin içindeki
Acı tatlı badeyi biz

İçek şirin dostumuzun
Şirin canı sağlığına,
Uzun ömür arzulayak gelin ona.
Meclis buna el de çalır
Yalan sözler, saçma sözler
Aşağıdan kanatlanıp
Yukarıya köprü salır.
Onu satan, biri alan.
– Ben içmezim,
Yok!
İçmezim,
Herbir kesin sağlığına.
İçiyorum şu badeyi
Güzel insan, güzel âlim
Filân kesin sağlığına.
Güzel insan!
Güzel sözdür.
Acaba, ya bu güzellik

Emellerde sınandı mı?
Acaba, bu sözü deyen
Öz sözüne inandı mı?
Önce bunun, sonra onun
Sağlığına içek diye,
Vicdandan söz açtığımız meclisde de
Bölüyoruz adamları dereceye.
Meclis- pazar,
Rütpe-değer.
Ya insanlık yok mu meğer?
Haydi dostlar, meclislerde
Şarkı deyip,
Raks edelim.

Tutulmasın, koy açılsın yüreğimiz,
Sağlıksız da o vakit sağlam oluruz biz.
Haydi dostlar, şarkı diyek
Alnımızın açıklığı,
Yüzümüzün aklığına,
Sağlık demek gerekirse
O vakit diyek:
Bize daim temennasız ışık veren
Al güneşin sağlığına!
1965

Sedr: Reis

KARUSEL- ATLI KARINCA

Dönüyor karusel bir teker gibi,
Aralıksız dönen, dönen yer gibi.
Dönüyor çocuklar destebe deste.
Biri "at" belinde, biri "fil" üstte.

Karusel dönüyor... Öter hoş anlar.
Çocuklar el çalır şadlıklarından.
Çocuklar zanneder, durmuşlar onlar,
Ancak başlarına dönüyor cihan.

Sevinin, çocuklar gülün, eğlenin.
Karusel dönüyor,
Değişir zaman.
Helelik cihanın başına siz yok,
Sizin başınıza dönüyor cihan.

Sevinin, çocuklar, ömür gödektir,
Hayat sıvazlıyor, okşuyor sizi.
Helelik dünya da götürecektir
Sizin nazınızı, kaprizinizi.

Karusel dönüyor... Bir deste turna
Sankı devre vurup safa dizilir.
Babalar, anneler çocuklarının
Bakıp sevincine sevinir, gülür.

Bütün bu şenlikten uzakta ancak
Parmağı ağzında durup bir çocuk.

Çocuklar dönüyor... Bakır onlara
Gülüyor...
Onun de değişir halı.
Uzaktan baktıkça fırlananlara
Fırlanır onun da fikri, hayalı.
O da hoşnut olur, hazzalır genden.
Duyuyor dönmeğin hoş olduğunu,
Çocuk meydançaya tek geldiğinden
Yoktur karusele bindiren onu.
Fakat o mutludur...
O kalbe ben de
Hayranım...
Ey gönül!
Düşün, düşün sen.
O hazzala bilir özgesinin de
Hazzından, zevkindan, saadetinden...

Eylül 1965, Gusar

Destebe deste: Gurup, demet
Helelik: Bir müddet, şimdilik
Gödek: Kısa

HAYALİM BENİM

Gözlerim, gözlerim, borçluyum size
Toprağa,
Güneşe,
Göğe,
Denize,
Bakıp görüyorum herşeyi güntek,
En büyük servettir insana görmek.
Eski zamandan
Gözüne insan,
Dünyaya açılan pencerem dedi,
Ancak kudretine yine kem dedi.
Dünyayı gösterir bana gözlerim,
Diyorum âcizdir yine gözlerim.
Göz ile görünmez hiç zaman yürek,
Yüreğe yürekle bakasın gerek.
Göz görür herşeyin yüzünü ancak
İçini görürüm kemâlımla ben.
Göz bana gösterir bugünü, ancak
Yarını görürüm hayalimle ben.

Kim der ki insanın nice gözü var?
Onu bilen yoktur dersem yeridir.
Arzular, arzular, şirin arzular,
Hayal gözümüzün bebekleridir.

Hissim de duygum da binbir göz gibi,
Alışır...
Güzeldir bu halim benim.
Gözle görmediğim dileklerimi
Seninle görürüm, hayalim benim.

1965, Gusar

Kem: Az

ZİRVE OLDU O ÖZÜL

Önce tepeye, sonra
Dağlara kalktı insan.
Bir vakit emeklediği,
Süründüğü yerlere,
Yüceden baktı insan.
Yok,
Gözü kararmadı.
Yücelmek arzusundan,
İnsan yine kalmadı.
Yerde süründüğünü
Unuttu,
Unuttu o,
Yavaş yavaş en yüce
Zirveleri tuttu o.
Uçuş, yükseliş oldu
İnsanın ilk arzusu,
Son arzusu, son sözü.
Zirvelerin başında
Zirve oldu o özü!

Mayıs 1964

AYNI BİNADA DOĞDUK

Herkes adsız doğuyor,
Sonradan ise ona
Baba, anne ad koyuyor.
Önce bir ad,
Sonrasa...
Kiminin nice adı,
Çini, rütbesi olur..

Yalnız doğum evinde
Herkesin bir adı var.
Burda tüm doğanları
Bebek adlandırırlar.
Kapalıdır gözleri,
Gecesi, gündüzü bir
Arzusu bir
Sözü bir...
Diyelim aç,
Susuzdur,
Yahut da
Uykusuzdur,
Ağlayacak
O ancak...
Ağlamak onun hele
Tekbirce silahı var.

Ağlamakla bildirir
Arzusunu, sözünü
Annesine çocuklar...
Ağlamak, ilk dilidir
Belki beşeriyetin?...
Ağlamakla başlayıp
Alfabesi sanatın,
Felsefenin,
Hikmetin.
Aynı binada doğduk.
Biz her işte bir olduk.
Doğduksa da...
Biz bunu
O zaman hiç duymadık,
Boydan, yüzden
Hiç türlü
Seçilip, ayrılmadık:
Beraber olduk demek
İlk adımız bir:
Bebek.
İlk elbisemiz belek.
İlk sözümüz ağlamak.
İlk gıdamız süt oldu.
Sonrakılar bilemem
Nereden uyduruldu?...
Adlarımız değişti.
Kılık kıyafetimiz
Elbisemiz değişti.
Hep çehremiz değişti
Yemeğimiz değişti.
Dilimiz de değişti.

Belek: Kundak

Her işimiz bir iken
Ya sonradan yaranan
Bu ayrılık ne işti?
Şubat 1965

SICAK ÖLÇER

Hararet içinde yanır bedenim,
Yoktur teprenmeğe amanım benim.
"Hararetim kalkır, acaba, halen?"
Sağ elim alnımda düşünürüm ben
Otuz dokuz olur...
Yok, kırk...
Ya kırkbir?...
İnsan kendisini anlayabilmir
Ah... Şimdi olsaydı bir sıcak ölçer,
Bilirdi...
(Civadan az kanırım ben?)
Onu da varsayan hani biziz, biz.
Oysa bizi ötmüş emellerimiz?

Mart 1965

Teprenmek: Hareket etmek
Kanırım: Anlarım

YÜREKTEKİ “SAATLAR"

Dünya, bu koca dünya
Bina olandan beri
Dönüyor soldan sağa
Gökte güneş,
Yerdese
Saatin akrepleri.
İşte böyle dönüyor
Yerler,
Gökler,
Denizler.
Akrepler vakti izler.
Ah... Bu taş, bu terazi,
Ah... Bu ölçü, bu mizan,
Bazen ileri gider,
Bazen de geç kalıyor.
Kalbimizde kurulan
Binbir sesli saattan.
Bazen seher olmamış
Akşam olur benimçin
Bazen sonsuzluk kadar
Uzanır,
Uzuyor gün.
Yürekteki “saatlar”
Kalbin öz iklimine,

Şarkısına, simine,
Daim hemahenk olur,
Her kalbin öz aşkına,
Arzusuna kurulur...
İnsan saata göre
Çok dolaştı,
Çok döndü.
O cansız akreplerin
Arkasından süründü.
Daha büyük günlere
Kanatlanır aşkımız,
Alnı açık,
Güleryüz,
Yarına gidiyoruz.
Vakit gelecek,
Bir zaman
Kalbimizde dolaşan
Saatlara dönecek,
Dolaşacak bu devran.

Haziran 1964

---

sim: sazın teli

HERKESİN KENDİYLE YAŞITTIR CİHAN

Dünyamız koca mı?
Affet sahvımı.
Bazen tarihe de inanamam ben.
Bazen sanarım ki kendimiz kimi,
Dünen yaranıptır dünyamız, dünen...

İnsanın arzusu dünyaya sığmaz,
Cihan bir âlemdir, insan bin âlem.
Dünen bildiğimiz bugün azdır, az,
Aklın teşneliği bir derin âlem.
İnsana yakışmaz "bilirim" sözü,
Bizi "bileceğim" yüceltir her an.
Hele açılmayıp sabahın gözü,
Her zaman yaşıyor gelecek zaman!

Hayat intizardır yarandığından
Her zaman neyise... Bekliyor insan...
Sabah, bugün olur, bekliyor yine,
İnanır, inanır en güzel günün,
En güzel saatın geleceğine...
Hani kim diyor ki en güzel günü,
En güzel saatı yaşamışız biz?
Hani kim diyor ki günün ömrünü
Uzatıp, uzatır emellerimiz?
Hani kim diyor ki yaranıp çoktan

En güzel şarkılar...
Yok, Yok! Nâhaktır.
Hâlâ önümüzde gelecek zaman,
En güzel şarkılar yaranacaktır.
Herşey karşıdadır...
Sabaha alkış!
Cihana sığmıyor
Cihan arzular.
Hâlâ açılmamış,
Keşfedilmemiş
Güneşe, yıldıza yollarımız var.
Dünyamız koca mı?
Bu olabilmez.
Nice ki devredir, dolaşır zaman
O kocalabilmez, kocalabilmez.
Herkesin kendiyle yaşıttır cihan.

Mart 1964, Merdekân

Sahvımı: Yanlışımı
Kimi: Gibi
Dünen: Dün
Teşnelik: Susuzluk
İntizar: Özleme, bekleme

BABAMIN KULÜBESİ

"Kollu koha eserinin müellifi İsa Hüseyin'e ithaf"

Ey benim ilk beşiğim,
İlk nefesim, ilk sözüm,
İlk gecem, ilk gündüzüm.
Gönlümün bu hayatla
İlk büyük kafiyesi
Ey babamın deyesi...
Senden elim çıkalı,
İstemişim her zaman
Seni duygularımın
Bestesinde gizleyim.
Sen ey benim en ulvi
Saflığım, temizliğim.
Benim duygularımın
En şarkılı, en hezin
Perdesinde durmusun.
Toz kibi sepelenmiş
Kövrek hatıralardan
Bir aşiyan kurmusun
Sen şiirimin ilk sözü,
İlhamımın mayası,
Dedemin sırtı gibi
Taş duvarı eğilmiş

Ey babamın kulübesi...
Sökük duvarlarında
Tuğlaların kum gibi.
Güveren vahşi güller
Çağıran arzum gibi...
Nasıl belini büktü,
Ocağını kararttı
Amansız zaman senin.
Yedi oğul çıkardı
Bir vakt kapından senin.
Eğilsen de..
Durursun
Yine de öz yerinde.
Uçanlar hiç dönmedi.
Ey dede kulübesi.
Elin bize yetmedi.
Sana selâm veren yok
Ne gelen, ne giden var
Şimdi uçuk kapıyı
Takırdadır yağmurlar.
Şehirlere uçalı
Beğenmedik biz seni,
Koymuşus yalgız seni,
Ey dede kulübesi
Benim ilk masallarım,
Ormanlarda son bulan
Ey benim ilk yollarım,
Gölgesi menekşeli,

Ey böğürtlen kollarım
Her dereden, tepeden
Benim demet tuttuğum
Renkli ter çiçeklerim,
Lambanın devresine

Dönen kelebeklerim,
Neredesiniz, nerede?
Yüreğime göçtünüz,
Siz şimdi yaşarsınız
Çığıran duygularda...
Ey rafları kâseli,
Ey tahçalı, bohçalı,
Ey bağlı,
Ey bahçeli,
O çift pencerelerde
Perdeleri saçak şömineli,
Ocaklı,
Alaca kulübem, benim
Balaca kulübem, benim.
Temiz duygularıyla
Yüreğimi, hissimi
Günde bir boy yücelten
Yüce kulübem benim.

Sen vermisin,
Sen dedim
Bu ömür yollarımda,
Ağır duygularımdan
Taşıdığım yükü sen.
Daha beşinci katta
Otursam da şimdi ben,
Evimin de kökü sün,
Şiirimin de kökü sün.

1970

Deye: Toprak dam
Uçuk: Dağılmış, yıpranmış
Güvermek: Başvermek, yeşillenmek
Balaca: Küçük

KARABAĞ ATI

"1956 yılında İngiltere Kraliçesi'ne Karabağ atı
'Zaman' hediye olarak gönderilmişti."

Cıdır düzü...
Sinesinde at oynaklar
Cıdır düzü
Yiğitlerin arayışı
Üstünde de nal lepiri mühür bağlar.
Karabağ'ın cins atları
Hünerimin kişnertisi,
Topuzların gürültüsü,
Kılıçların parıltısı,
Neşter sesi.
Karabağ'ın al don atı
Savaşlarda arkasıdır
Köroğlu'nun,
Bayandur'un
Gemi azıya aydı mı
Hüneriniz varsa eğer o kızmamış,
Kırbaçların hedesine durdurunuz.
Kişnedi mi, o uçacak.
Kişnertisi kanatları.
Kırbaç vurma!
Kırbaç yola getirir mi cins atları?
Zaman geçti,

Zemanemde “Kırat”,“Dürat”,“Zaman” oldu.
Yiğitliği kitaplara göçürüldü.
Yaddaşlarda unutuldu.
“Zaman” atım, aman atım.
Geçmişimden bugünüme emanetim.
Avtomobil zamanında
Neden hani senin adın “Zaman” oldu?
Geriye mi döndü zaman,
Meğer raket, keman oldu?
“Kırat”,“Dürat”
Şimdi nedir?
Ekzotika, eksponat.
Devrimizde ne demektir
Kral, yahut kraliçe?
Öz evelki hükmünde mi
Bugün yine
Britanya'da kraliçe?
Kraliçee Yelizaveta
Sallandıkça
Arasında göğün, yerin,
Nefes alır havasıyla
Ötüp geçen tumturaklı asırların.
O beğenmir
Asfalt üstte kuşdek süzen maşınları,
Gökte gezen maşınları.
İstiyor ki
Asrın deli süratini unuta o,
Geçen asrın duygulara sıvaz çeken
Ahengine dem tuta o,
Karetada seyre çıkar,
At sağlıyor.
O, dününün ölüsünü

Kefenlemek evezine
Sabahının bebeğidek kundaklıyor.
Öz köküne kayıtmakla
O zanneder
Öz asrını hız geçiyor.
Ekzotika vurgunudur
Kraliçe Yelizaveta.
Sayahate çıkan zaman
Kırbaç vurmaz o her ata.
Miylin salıp Karabağ'dan armağandek getirilen
Doru ata.
"Zaman" yatmır ipe, sapa,
Direk olup kişnertisi yere, göğe.
Ne kırbaca boyun eğir, ne hedeye.
O kemirir gemlerini,
Kraliçe seyrediyor genden onu,
Ayakları eşer yeri,
Dört yanına bırakmıyor mihterleri.
Ne yapmalı?
Gelir bir bir
Cıdırlarda ad kazanan,
Rekor kıran biniciler.
Önemi yok,
Ram olmuyor,
Kraliçe aram olmuyor.
Kazeplenir:
Britanya'da yok mu kişi?
Tabi kıla bu ölmüşü?
Kraliçe yana yana bakır ona
Ceylan gibi duruşuna,
Hırsla yeri eşmesine.
Hayran kalır

Kişneyende gür sesine.
At duyuyor
Güzelliği hayran koyup
Garip garip bakanları,
Nice nice yarışlardan
Zafer ile çıkanları.
Böyle hayran bakışlardan
O iğrenir,
İstiyor ki belindeki
Onun ceylan hüsnüne yok,
Koşuşuna,
Yürüşüne hayran kala.
İstiyor ki
Ayağının altındaki
Büyüdüğü toprak ola
İstiyor ki
Belindeki
Yarışlarda bahşiş alan cokey değil,
Savaşlarda zafer çalan
Yiğit olsun.
İstiyor ki,
gemlerini kemirende
Cemlerini çekip yığan
Yiğit olsun.
İstiyor ki
Sahibi de
Atlanmaya belden bele.
Kişneyende
Sahibi de
Kişnertiye cevap vere
Köroğlu'nun narasıyle.
O, belinde kraliçe kamzesi yok,
Savaş ister, hüner ister.
O, belinde aynalılı Hecer ister.

Günler geçti, aylar öttü,
Karabağ'ın aygırına
Kışın kişmiş
Yazın yeşil ot verdiler.
Seher seher çayırlarda gezdirdiler.
O yemedi, o içmedi.
Altın dizgin lakkıldadı çenesinde,
Dolaştıkça yad toprağın sinesinde
Arıkladı o günbegün.
Hiffetini çekirdi at
Şahbulağ'ın,
Cıdır düzün.
Yüreğinde
Sarı dağdan inen taşın sesi dindi,
Gözlerinde
Taşaltı'nın ak suları
Damlalandı.

O tahammül edemedi,
Bu hiffette çok hikmet var.
Yad iklime dözebilmez
Kendisini tanıyanlar.
Ağustos 1976, Şeki

Cıdır düzü: Şuşa'dan dağlık güzel bir alan
Arayışı: Bilgi raporu
Lepir: İz
Maşınlar: Motorlu vasıta, otomobil
Kareta: Araba
Evizine: Yerine
Genden: Geniş, enli yer
Mihter: At bakıcısı
Cıdır: At yarışı
Aram: Rahat
Kişmiş: Kuru üzüm
Çekirdi: Özlüyordu, kederleniyordu
Dözebilmez: Tahammül edebilmez
Aynalı: XIX. yüzyılda Azerbaycan'ın kahraman kızı Hecer'in tüfeğinin adı
Şahbulag: Cıdır Düzü, Sarı Dağ, Taşaltı-Karabağ'da yer adları

YER ÖZ YERİNDE Mİ

Yeşil ışıkları ben saya saya
Giderim trende akşamdan beri.
Gece yavaş yavaş açır dünyaya
Ufukta kapanan mor kiprikleri.

Al kızıl şafaklar deste be deste
Kızarır ufukta hep zolak zolak.
Ne kadar güzeldir tekerlek üstte
Kendin gide gide gelene bakmak!..
Yıldızlar kararır, yıldızlar sönür
Sulara serpilen kızıl zer gibi.
Güneş de herlenir, güneş de dönür.
Üstünde gittiğim tekerler gibi.
Dönüyor sür'etle gelir tekerler,
Saat akrebidek...
Bu devran nedir?
Geceli gündüzlü yol gider gök, yer,
Fakat öz yerinde, öz yerindedir.
Her zaman civandır, kocalan değil,
Onun da derdine hep yanan biziz.
Daima dönse de cihan,
Ele bil,
O öz yerindedir, fırlanan biziz.

Şubat 1965

Zolak: Çizgi
Herlenir: Dönüyor
Fırlanan: Dönen

ANNEM ÖLDÜ MÜ

"Annemin ölümüne"

Ne tez ellerini üzdün dünyadan,
Balanı tek koyup nereye gittin?
Nasıl yok olurmuş bir anda insan,
Sanki bu dünyada hiç yok imişsin.

Güneş gurup etti... Oda karardı,
Bir anda yok oldun sen hayal gibi.
Şimdi düşünürüm, senden ne kaldı,
Gönlünde hatıran kara hal gibi.

Beni boya başa yetirdin anne,
Bize borçlu bildik her zaman seni.
Sen beni dünyaya getirdin, anne,
Bense yola saldım dünyadan seni.

Sen bana beşikte ninni çalmısın
Bugün ninni çalsam sana ben de mi?
Senin şirin şirin ninnilerini
Sana gaytarayım cenazende mi?

"Uykun şirin olsun" diyerdin bana,
"Uykun şirin olsun" deyim mi sana?
Gerek ben başına dönüm dolanım,
Beni hayat için hep uyutanım,

Söyle, ölümçün
Nasıl uyutayım seni ben bugün?

Bu nasıl dünyadır, anlayamam ben,
Cilvesi cürbecür, rengi cürbecür.
Dün öz nefesiyle seni isiden
Bugün buza dönüp, taşa dönüptür.

Bu nasıl dünyadır,
İnsanoğlunun
Hayali göktedir, kendi yerdedir,
Sağken omuzunda hayatın yükü,
Ölende ceseti çiyinlerdedir...
Bu nasıl dünyadır, bu nasıl dünya,
Ölümü hakikat, hayatı rüya!
Derdimin, gamımın ortağı sendin,
Niye yüz çevirdin, ya niye benden?
"Derdin bana gelsin" hani diyerdin,
Niye dert ekledin derdime ya sen?..

Annem, kimse seni darıltmamıştır,
Ben seni,
Ben seni darıltan kadar.
Şimdi kime açsam derdimi bir bir,
Kim benim derdime yanar sen kadar?
Evin her küncünde görünür yerin.
Gözüm ahtarcıdır, anne , ey anne,
"Ninem hanı?" diyor küçük Azer'in.
Ne cevap vereyim ona, ey anne?
Bilmem, bilmem, bilmem bu ölüm nedir.
Hayat var iken?
Nefesin ey annem, hâlâ evdedir,
Kendin yer altında taşa dönmüşsün.

Bugün yedin oldu...
Annem yedi gün,
Bizimle beraber ağlar odalar.
Sana,
Yalnız sana,
Sana demekçün
Gönlümde ne kadar bilsen, sözüm var.

“Kimleri çağırak bugün yediye?”
Halalar, bacılar soruyor bana.
Anneme soralım , o bilir diye,
Ben yüz tutuyorum senin odana.

Annem, ısmarlandın anne toprağa,
Bu ölüm sineme çekti dağ benim.
Sen benim arkamda benzerdin dağa,
Sanki de arkamdan uçtu dağ benim.

Kızımın adıdır senin öz adın.
Bu da göz dağıdır bana bugün de,
Son defa sen bana bakıp ağladın.
Suretim mezara gitti gözünde...

Ömrü başa vurdun altmış yaşında.
Altmışın üstünde durup yaşın da.
Artık senin için durduğu zaman
Benimçün dolaşır...

Bala: Evlat
Gaytarmak: İade etmek
Cürbecür: Muhtelif
Çiyin: Omuz
Küncünde: Köşesinde
Ahtarcıdır: Arayandır

Gün olur akşam.
Vakit geçer, sen benden uzaklaşırsın,
Ben sana günbegün yakınlaşırım.
Şubat 1963

YILLARA NE VAR Kİ

Sel gibi köpürüp yel gibi esen,
Yıllar uçup gider... Yaman telesir
Yıllar mı? Aslında bizik telesen,
Öyle sanıyoruz zaman telesir...

Yıllara ne var ki kocalan biziz,
O bakmaz arzunun, kalbin sesine.
Yıllara ne var ki emellerimiz
Sığmıyor özünün çerçevesine.

Yıllara ne var ki, tek birce günü
Yüz güne, bin güne yetiyor bazen
Yılllara ne var ki onun yükünü,
Onun ağrısını insandır çeken.

Yıllara ne var ki ötür yel gibi.
Boşalan doluyor, açan soluyor
Yıllara ne var ki bu koca dünya
“Bir yandan boşalır bir yandan dolur“

Dünyaya sığmayan arzu, ameller
Yılların koynuna nasıl sığar bes
Meğer arşın mıdır bilmem seneler
Hani arzular ki, ölçüye gelmez.

Öz ilk anlamını herşey yılbayıl
Değişir yel atlı zemanemizde.
Yılların ömrünü takvimle değil
Ölçek arzularla,emelle biz de.
1964

Telesir: Acele eder
Bes: Ya!

RÜZGÂR-OT

"Hükümdar rüzgâra, halk ota benzer.
Rüzgâr nereye esse, ot da o tarafa eğilir"
Konfiçyus

"Hakim, deli bir rüzgâra,
Halk ise onun önünde
Tir tir esen ota benzer.
Hangi yana rüzgâr esse,
O tarafa ot, baş eğer"
Konfiçyus'un bu ihkâmı
Yüzyıllarla oldu bütün hâkimlerin
İlk hakimi.
Döndürdü kendi başına
Memleketi mehver gibi.
Kelâma bak.
Yüz yüz yıllar
Bir ülkenin bayrağında
Dalgalandı,
Rüzgâr esti semum gibi,
Ağızlara taş tıkandı,
Beyinlerde fikir dondu,
Yürek yandı.
Kelam dönüp hâkimlerin ellerinde
Meşel oldu.
Ağızlarda mesel oldu.

Güzel çirkin damgasıyla
Damgalandı,
Çirkin dönüp güzel oldu.
Yerin gögsü cadar cadar,
Akmazlarda donup kaldı,
Süzülmedi hakikatin bir damlası
Yalan devlet maşınının dümencisi.
Kelâma bak,
İhkâma bak!
Haksızlığı,
Yüz yüz yıllar sığışmadı
Yere, göğe.
Ne diyesin,
Bu sözdeki tırnak içi
"Büyüklüğe"
"Müdrikliğe"?
Rüzgâr esti
Kâh imandan, kâh gümandan,
Kâh o yandan, kâh bu yandan
Otlar eydi başlarını
Öz içinden yana yana,
Kâh o yana, kâh bu yana.
Rüzgâr esti...
Ot eyildi...
Rüzgâr esti...
Öyle sandı,
Kudretine tapınmadır bu eğilme,
Zalim rüzgâr,
Zulme olan tapınmayı secde bilme!
Korkudandır
Bu titretme,
Bu eyilme.
Özgesini korku ile korkudanın

Kendi korkar
İnanmırsın?
Aç kalbini sen ona sor.
Bu korkunun karşısında,
Sen kendin de
Korkuzduğun ot gibisin.
Sen korkuyla korunmazdın
Bu korkunun dehşetini
Bilmeseydin ot gibi sen.
Fakat bunu bilmelisin.
Muhabbete saygı olur,
Korkuyasa nefret olur.
Nefret sızar damla damla,
Nihayette dağ dağılır,
Taş oyulur.
Zalim rüzgâr,
Unutma ki gec, yahut hız suya döner
Nerildeyen,
Gürüldeyen,
Şimşek olup çakan bulut.
Eğer sağdan esersinse,
Sağa değil,
Sol tarafa eğilir ot,
Bu tarafa eğilmenin sırrı nedir?
Bu saygıya eğilme yok,
Bu yalana sırt çevirme,
Hakikate eğilmedir.

1976

İhkâmı: Anlaması
Mehver: Çekirdek, iç, ok
Semum: Çok şiddetli ve sıcak bir rüzgâr
Mesel: Meşale
Cadar: Parça
Maşın: Örgüt

NE ONDANSIN, NE BUNDAN

"Sizdenim, yani Azerbaycanlıyım.
Ama anne dilimi bilmiyorum.
Dilimi öğrenmek için bana derslik gönderin"
Güney (İran) Azerbaycan'dan gelen bir mektuptan.

Yad dilde mektup yazıp kardeş, öz kardeşine.
Bu mektubu okuyan ne kül döksün başına.
Hükmüne bak hasretin,
Hükmüne bak zilletin.
Ya annesi yok imiş bu zavallı milletin
Bir emcekten süt emen ikiz evlâtlarına
Öz dilini öğrete?
Bir yuvadan uçurup, bu uçuşu seyrede.
Mektubunu okudum, yazarsın ki "Sizdenim,
Fakat ben öz dilimi bulmem, bilmiyorumsa
Nasıl desem ben, benim"
Çok güzel itiraftır.
Sahvini anlayanı düz olmazdı dansamak,
Günahını azaltır, günahını anlamak.
Bu yaradır,
Bu yerde yarılanır bu yara.
Ne deyip, ne ad verek
Dilini bilmemekle övünen cahillere?
Haklısın...

Bizden olup,
Ey bizliğinden dönen,
Seni ben affederim, affeder mi ya vatan?
Bilmiyorsan dilini, sen vatanın yüzüne
İstemeden ak oldun.
Sen kendine bir üvey, özgeye yamak oldun.
Bu halinle
Sünbeye
Ne tokmak,
Ne de kardeş,
Tüfeğe çakmak oldun.
Sen çıkmak istersen de özgenin efsunundan,
Ne ondansın, ne bundan.

Bilsen de yad dilini, tam yadın özü gibi,
Seni doğma bildi mi?
Bilmeyip, bilmeyecek!
Ona"can kurban" desen,
O, hakkını yiyecek
Yürek kızdırmayacak sana, "özgesin" diye,
Senin öz milletin de satılmış bilecektir
Kardeşini özgeye.
Yazırsın: "Değişmişim,
Başka gözle bakarım şimdi bütün herşeye.
Bana derslik gönderin dilimi öğrenmeye".
Derslik?
İşte ne demek?
Kitaplardan ne semer?
Hani anne dilini anneden öğrenirler.
Annen bunu yapmadı,
O sana anlatmadı,
Annesinin dilini.

Annen sana öğretti ağasının dilini
Öz doğma evlâdına doğma anne dilini
Öğretmeyen anneler,
Ya anne adlanmağa sizin hakkınız mı var?
Dilinizi yadsıyıp
Kendinizi dandınız.
Fakat bu alçaklığı siz yücelik sandınız.
Ey kökünden ayrılıp kendisinden kaçaklar,
Emin olun, sizi de bir zaman danacaklar.

1980

Dansamak: İnkâr etmek
Sünbeye: Tüfek çubuğu
Yad dili: Yabancı, başkasının dili
Özgesin: Başkasın
Kızdırmayacak: İnanmayacak
Semer: Fayda
Dandınız: İnkâr etdiniz

KORKU

Benim sol elimde yanık yeri var,
O bana töhfedir çocukluğumdan.
Odun, odluğundan habersiz vaktlar
Elimi mangalda yandırmışım ben.

Bana "cız" dediler,
Ama korkmadım
Elimi yandırıp tanıdım odu,
Benim hayatla ilk tanıdıklığım
Oddan başladı...

Okşadı gözümü hele çocukken
Ocağın al elvan alevi, közü.
Dünyaya geleli, bilmem ki neden,
Neye vurulduksa, o,yaktı bizi...

Ben oddan korkmadım yanana kadar.
Ben korku bilmedim kanana kadar.
Öyle ki yandım,
Odla oynamaktan korktum, dayandım.
Başlandı korku
Başlandı itiyat
Başlandı hayat!...

1966

Töhfe: Hediye
Elvan: Renkli çeşitli
Kanana kadar: Anlayana kadar
İtiyat: Sakınmak

ANNEM YENİDEN BÜYÜYOR

Kızım Gülzar'a

Annem öz ismini kızıma verdi,
Annem torununu çok istiyordu.
Küçük torununu koyup yerinde,
Annem tam sakince dünyadan gitti.
Kızımın meyilli nazarlarında,
Annemi görürüm, annemi şimdi.

Torun ninesine benziyor aynen,
Büyüyor, yücelir yılbayıl kızım.
Yeniden büyüyor, annem yeniden.
Annemin özüdür ele bil kızım.

Hayat kendi garip sırlarından
Bize renkli renkli müciz gösterir.
Kızımı ismiyle çağırmıram ben,
"Ey annem" diyorum, o da hay verir.

O benim annemdir,
O benim annem,
Ancak bir farkı var, bunu yadsımam:
Bir vakit annem bana can can diyerdi,
Şimdi ben "anneme" can can diyorum.

Ele bil: Sanki

Bir vakit annem beni çok istiyerdi,
Şimdi ben "annemi" çok istiyorum.
1966

DAĞ SELİYİM

Dağ seliyim,
Budak budak kollarım var,
Iğri büğrü yollarım var.
Ben çılgınım,
Ben deliyim.
Evelceden bilemedim
Hangi dağdan inmeliyim
Hangi kırdan geçmeliyim.

Ben tıpkı bir makineyim,
Kâh bu dağa tırmanırım,
Kâh o dağa tırmanırım...

Kâh eğildim,
Kâh buruldum;
Derelerde, tepelerde
Tam yoruldum.
Dağa değdim.
Taşa değdim.
Tramvaydek
Hele yola çıkmamışken
Öz yolumu kâş bileydim!...
1978, Nalçik

Budak budak: Dal dal
Kâş: Keşke

BAŞ

"Amerika bilgini R.Uvayt, maymunun beynini bedenden ayrı uzun süre yaşatabildi. Bu mesele ile ilgili olarak beynin transplantasyonu meselesi üzerine dünya filozofları arasında büyük tartışmalar oldu."

Ne garip âlemdir...
Zemanemizde
İdrak tabiatla yarışa girmiş...
Böbrek de,
Yürek de,
Kulak da,
Göz de
Bedenden bedene göçürülürmüş...

Makine sahibi gerek olanda
Kırılmış kısımı alır dükkândan.
Diyorum insanın azaları da
Eczanede satıldı belki bir zaman.

Az mıdır insanın meğer dertleri?
Bu da beşer için yeni tehleke.
Hazır fikirleri, düşünceleri
Başlara doldurup sattılar belki.

Böbreği, yüreği değişmek asan
Ya başı?
Bu yerde bir kadar dayan
Herşeyi değişir hani baş-beyin.
Baş kendi, başları nasıl değişsin?

İnsanın adına, şeref şanına,
Acaba, gelmez mi bundan bir leke?
Bir cahil güvenip öz imkânına
Dahinin başına göz dikti, belki?

Ey doktor, gücüne inansan da sen,
Bu yükü boynuna hiç götürme, gel.
Ayırıp insanı öz âleminden,
Ana tabiatla bahse girme gel.

Doktor, tabiatı hâkim sanalım,
Hifzedelim sesin yüz âhengini;
Gücümüz yetse de
Gel bozmayalım
Ana tabiatın öz âhengini.

Dâhinin beyni kanadı birden,
Cahil de kazaya düştü aynı gün.
Cahilin başını öz bedeninden
Ayırdık, dahiyi yaşatmak için.
Ne diyelim?
Kim öldü?
Dahi, ya cahil?
Kime matem tutsun kısım kardeşi
Dirilen kim oldu?

Bu ki sır değil,
Dahinin bedeni, cahilin başı!

Dahi yaşayacak bir cahil gibi...
Kimi aldatırız burada, kimi?
Cahilin başıyla, düşüncesiyle
Yaşayan o dahi, yine dahi mi?

Nerde o evelki akide, meslek?
Eğer fikri yoksa, kendi sağ mıdır?
Yaşam hatırına fikri değişmek
Amacı değişmek yaşamak mıdır?...

1968

Asan: Kolay

BİLİM- AHLÂK

"Tabiat üzerindeki zaferlerimizle çok da övünmeyelim. Herbir böyle zafer için tabiat bizden intikam alır."
F. Engels

Çeşitli adlarla adlandırmışız
Öten her eyyamı,
Öten her asrı.
Eski hudutları çoktan kırmışız;
Asrımız ilim asrı,
Keşifler asrı.

Hudutlar içinde kendini dandı.
Bilim yüzyıllarla yattı beşikte.
Bilim ayak açıp dolaşır şimdi
Havada, toprakta, evde, eşikte...

Dağların çayırı, bağların barı
Yetmiyor,
Kimyaya meydan vermişiz.
İpek çorapları yün giysileri
Sentetik şeylere değ iştirmişiz.

Belki toprağın da, belki yerin de
Kalmayıp evvelki gücü, kuvveti?
Sanki sebzelerin, meyvaların da

Değişip evvelki tadı, lezzeti.
Tabiî nimetler yetmiyor, nedir?
Tabiat zengindir, o fakir değil;
Tabiat insana sahavetlidir,
Fakat o kul değil. Bu ki, sırr değil.

O ki öz varını insana vermiş,
Ona kast eylemek cinayet olur.
Bugün tabiatla yarışa girmiş
Kimya fabrikleri, laboratuvarlar.

Bilim egemendir şimdi her yere,
Zulmetin göğsüne ışık nakşeder.
Sonsuz kadınlara!
Kocasızlara,
Namalûm erkekten evlât bahşeder.

Bilim kendine mi yoksa güvendi?
Hani bu kudreti biz verdik ona.
Akıldan doğan bilimler şimdi
Düşüptür hâliklik iddiasına...

İğneyle, ilâçla doğan bebeğin
Annesi mâlûmdur,
Babasıysa yad.
Babayı... Evlâdın aslını yeğin?
Ne anne bilecek, ne de ki evlât.

Firar olmuyor mu ya asıl ata?
Ya saçma atanın nedir günahı?
Çocuk annesine doğma olsa da
Eğreti babaya üveydir âhı.

Daha bir cinayet, daha bir hata.
Bu da beşer için büyük bir leke
Doğma evlâdından habersiz ata
Bir vakit kızına evlendi belki?

Seni dansamaz mı içinde bir ses
Demez mi ey doktor, çaban nâhaktır?
Evlât öz kökünü tanımazsa bes,
De, hangi kök üstte boy atacaktır?

Kökünü bilmeyen kendini bilmez.
Bize ne götürür bu niyet, hekim?
Onda birbirine karışmaz mı bes?

Ferdiyet, şahsiyet,
Milliyet,
Hekim?

Bu nedir?
Geriye kalmışım yoksa?
Ben ki güvenmişim her zaman ilme.
Ahlâka, yasaya tokunandasa
Ben isyan ederim, ben isyan, ilme...
Tabiat her zaman tazedir, taze,
Yüz çevirmeyelim bu tazelikten.
Bilim ahlâk ile durup yüz yüze,
Şimdi biz hangine hak verek gören.?

Hani, bu önlemler bizi şaşartır.
Biz yüce tutalım akidemizi.
Doktor, tabiattan uzaklaştırır
Eğreti ilâçlar, dermanlar bizi.

Birşey ki takmadır, ondan ne fayda
Takmanın ne yönü ne itibarı,
Eğnimiz, başımız kimyalaşsa da
Mayamız, kökümüz saf kalsın barı.

Annedir, demeli güçlüdür toprak,
Ondadır ilâcı, hani herşeyin.
Haydi, tabiatın kendinden alak,
Dava dermanını her şikestliğin.
1969

Dandı: İnkâr etdi
Sehavetli: Eli açık, cömert
Yad: Başkası, özgesi, yabancı
Yegin: Galiba
Gören: Acaba
Şikestlik: Sakatlık

TAN YERİ

"Son zamanlar ABD'de 'zihniyeti başka olanların' ismi 'kara listeye' düşer. Bu listeye düşenlerden biri de ünlü fizik Nobel ödülü almış Laynus Poling'dir. Laynus Poling dediğimde Sovyetler Birliği'nde 'vatan haini' gibi lanetlenmiş büyük bilgin Saharov kasdedilmiştir. Şiirin yazıldığı 1972 yılında ben fikrimi açık söyleyebilmezdim. Ama o zaman benim kime ve neye işaret ettiğim okuyucuya belli oluyordu."

Benim fikrim,
Senin fikrin,
Onun fikri...
Bu ne demek?
Bir ülkenin milyon milyon vatandaşı
Başka başka düşünürse,
Ya hükümet neye gerek?
Biz hepimiz bir fikirin
Bir sesiyiz.

Laynus dedi : Yok, yok meğer
Biz hepimiz aynı renkli
Kuluçkanın cücesiyiz?
Yok mu benim öz varlığım,
Öz nefesim?
Hani niçin boğulmalı
Benim sözüm,
Benim sesim?

Susturdurlar hemen onu
"Hak" adından hak oğlunu.
Müthiş kara çizelgeye
Artırıldı bir nefer de?
Adlar değil,
Düşünceler,
Yanıp sustu,
Susup yandı o listede.

- Hükûmetler dizisinde
Öz yerin var.
Hidrojenin, atomun var.
Tankların var, topların var,
Nelerin var,
 Nelerin var.
Kudretini, kuvvetini
Ağır ağır silahlara sen vermisin,
Ya öyleyse, niye korktun?
Korkun nedir, bilir misin?
Yüreğinin ortasından
Bir ses dedi: Hakk'a sığın(!)
Senin korkun haksızlığın.
Atomunla, roketinle
Sakın, öyle zannetme ki
Hakimisin, yerin, göğün.
Silahlara arkalanan senin gücün
Zayıflığın,
Acizliğin,
Güçsüzlüğün.
Hakk'ın uzun ipine bak, o yumakta
Emellerin,
Düğüm düğüm.

Hiç haberin yok kendinden...
Yaprakları sol tarafa eğen rüzgâr
Sağdan eser.
Onu soldan arama sen.
Orda burda sen kendini çok översin.
Aslındaysa,
Sen korkundan telaş edip
Üşüyorsun.
Korkmadığın bir memleket de
Var mı hiç?
Böyle konlı silahları olan ülke
Korkar mı hiç?
Sen korkarsın dün ve bugün.
Bir hidrojen bombasından
Korkuludur senin için
Kanan bir baş,
Yanan yürek.

Sen atomdan korkmamısın
Bir fikirden, düşünceden
Korktuğundek.
Boyaları hakikatten,
Hakikatı rezaletten,
Öz gözüyle gördüğünü boş masaldan
Seçebilen bir akıldan
Niye korktun?
Biliyorum.
Eğer o bir bühtancısa, yalancısa,
Niye onun dediğini
Memleketten saklıyorsun?

Neden onu tutukladın?

Milyon milyon alayın var,
O ise tek.
Niye korktun?
Bir laynus yalnız başına
Ne yapacak,
Hani sana?

Kananların,
Hakk oduna yananların
Listesi bir "Kara defter"
Dudaklara kilit vurar,
Ağızları kilitleyer.
Başlarını yere dikip
Koyun gibi otlayanlar
Asareti hür sananlar,
Bu vatanın her nimeti size ihsan.
Ey vatançün alışanlar.
Susmayanlar, konuşanlar,
Kısmetiniz ölüm, zindan.

Atomun var, roketin var,
Sen korkarsın.
Bu korkunun ağırlığı
Senin haksız işlerinin
Çekisidir,
Değeridir.
Ufuktaki al renge bak,
Tan yeridir, tan yeridir.
1972

Cüce: Civciv
Arkalanan: Dayanan
Bühtancı: İftiracı

BANA NE

"Bizde bu soğuk kanları ne yapardın, İlâhi?"
M.E.Sabir

"Bana ne" söyledin?
Düz mü dedin sen?
Birleşir sonunda en uzun yollar.
Kenara çekilme,
Bil ki bugünden
Bugün bana olan, yarın sana var

Taşkın yanı üste yıksa bir dağı,
Yanındaki dağ da eğilecektir.
Bugün çiğnenirse birinin hakkı,
Yarın da seninki çiğnenecektir.

Buzdan soğuk olur yılanın kanı,
İnsansın,
O sıcak kanın ya hanı?

De, haydı sen nasıl bakabilizsin
Günahsız dövülen, söyülen hakka?
Neden tutuşmuyor, bedenin neden
Gözünün önünde o ölen hak'ka?

Ne insan deyeyim, nasıl ben sana,
Koy evlât demesin bu vatan sana...
Eğer adamsınsa, sev adamları,
Deme, bu dostumdur, o düşmanımdır;
Deme, azizimdir ev adamları,
De, ben bu halkınım, halk da benimdir.

Deme taş sıvışıp kardeşe değdi,
Ben öyle sandım ki taş taşa değdi,
Yurdun o başında düşen bir kesin
Ağrısı kalbinde gerek sızlasın.

En büyük ümmanın birdir sahili,
Onu her taraftan döver dalgalar.
Bir büyük vatanı, bir büyük eli
Hâkla yeksan eder "bana ne...var"lar.

Ağaçlar gatar dek sıralanıptır,
Onlar bir birinden çok uzaktadır.
Dallar ve yapraklar görüşmese de
Kökleri bir yerde, bir topraktır.
1967

Dovülen: çiynenen.

SEVDİM, BİLDİM Kİ

Yurdum, vatanım, şöhretim andım.
Bir vakit ki senin aşkına yandım
Bildim, ben asıl insanım, insan.
Bildim ki nedir
İsteğim, arzum bu cihandan.
Sevdim seni,
Hem neşeni,
Hem dert, gamı buldum.
Sevdim seni, ben kıblemi buldum.
Sevdim seni, bildim ki benim
Öz sıfatım var.
Bildim oğulum,
Öz anam, öz memleketim var.
Bildim ki vatan namına ölmüş
Tek tek doğulanlar niye bin bin.
Bildim ki nedir mayesi her kudretin, azmin.
Bildim ki
Niçin gayreti yoklar seni danmış...
Bildim ki vatan namına ölmek de kolaymış.
Bildim, senin aşkınla övünmek ve övülmek
Ne demektir?

Bildim,
Senin uğrunda da ölmek ne demektir.

Halk sevdi beni,
Ey benim öz şöhretim, andım,
Sevdim ve sevildim.
Bu büyük sevgiyi yalnız
Hergün daha çok
Ben seni sevmekle kazandım.
1973

Danmış: İnkar etmiş

YAŞIMDAN ŞİKAYETÇİYİM

Ben onbeş yaşımda, yirmi yaşımda
Öyle sanardım ki kırk, kocalıktır.
Elliye eririm,
Fakat başımda
Çocukluk havası hele kalıptır.

Sanki dünen idi çignimde çanta
Kovurga yiyerek derse gittiğim.
Sanki dünen idi, o kamış atta
Nazil kırbaç vurup "at" seğirttiğim.

Hissedemiyorum yaşımı neylim,
Yürek o yürektir, heves o heves...
Kâh arana düşür, kâh dağa meylim,
Nedir gönlümdeki bu duygular bes?

Sanki dün doğrulmuş bir çocuğum ben,
Bu aşka, hevese bazan gülürüm.
Ama kınamazım kendimi bazen,
Hani ne yattım ki ne uyku görem?

Gençlikten elimiz yüzülen gibi,
Dünyadan dört elle yapışırız biz.
Yaşımız öttükce,

Ağaçlar gibi
Derine işliyor rişelerimiz
Odur bak... Avluda kopup velvele,
Çocuklar oynaşır, tırmanır dama.
Ben de onlar ile tutup el ele,
Koşmak istiyorum çocukluğuma.

"Saklambaç" oynamak isterim yine,
Sesimle hürkütüp çayır çimeni.
Öyle saklanayım, düşüp izime
Hiç bulabilmesin kocalık beni.

Fakat yaş kendini belirtir herden
Yürekte çok gizli dövüntüler var.
Sokakta, bayırda soluyanda ben
Sanarım, yokuştu, taşdı günahkâr.

Yolda evlâtlardan geri kalanda
Ne yapsın bu yokuş, bu taş, bilirim.
Ama güzelliğe hayran kalanda
Kendimi oğlumla hem yaş bilirim.

1971

Kovurga: Kavrulmuş buğday
Rişe: Kök
Herden: Kimi vakit
Çiğin: Omuz

BABAM, ATAM, BEN

Babam hayatında yalnız bir kere
Paytonla Şeki'den Ağdaş'a gitmiş.
O bakıp uzunan dar gediklere,
Taaccüp etmiş
– Bu yerler hepisi padişahındır?
Diye arabacıdan o haber almış.
Belki de dünyaya
O sefil, fakir
Babamın sorduğu bu, ilk sualmış.

Bir dünya bilirdi Şeki'yi babam,
Bu yaşa kadar.
Onun gözlerinde dünya bugünden
Büyüdü, uzandı, Ağdaş'a kadar.

Seksen verst dağ yolu. Bu şaka değil.
En uzun, en büyük yoldu babamçün
Şeki'den Ağdaş'a uzunan bu yol,
Büyüklük ölçüsü oldu babamçün.

Atamın bir garip âdeti vardı:
Beni kollarında atıp tutardı.
Hem bana sorardı: De bakayım beni,
Ne boyda seversin?

Diyerdim : Seni,
Tam bu dünya boyda istiyorum ben.
Sevgimin büyüklük derecesinden
Atam hoşlanırdı!

O, hep boyuna
Bu söze gülürdü...
Hani, babamçün
Dünya, büyüklüğün son ölçüsüydü.
Atamın dünyası, dünya özüydü.
Benimçün?
(Korkarım Hayalim aza).
Uzaydan bakarım ben dünyamıza.
Diyorum: Ne kadar küçükmüş cihan,
Hani, benim dünyam, çıkıp dünyadan.

1971

Verst: Uzunluk ölçüsü birimi
Şeki-Ağdaş: Azerbaycan ilçeleri, mesafe 80 km.
Gedık: Dağ yolları

GÖLGELER

Diplomatlar bağırırlar:
Ağızlarda şirin şirin kelimeler,
Dedikleri yalanların
Yakasını düğmeler.
Görünmesin yürekteki
Kara kara gölgeler.
O gölgeler, o gölgeler
O zaman ki yüze çıkar
Gökten yere od eler,
Viran kalır ülkeler...
Yanır Mısır.
Yanır Şam.
Od elenir toprağına, taşına
Dün söylenen ber bezekli kelimeler
Oda dönüp yağar bugün
Bir milletin başına...
Budur, budur yüreklerde yuvalanan
Gölgelerin behresi:
Ateş sesi, ah sesi.
Taze taze silâhların
Pazarıdır gölgeler,
Işıkların mezarıdır gölgeler
Gölgeye bak.
Ellerinde od tutup, od taşıyor,

Gölge gibi doğsa da o
Işık gibi yaşıyor.
1973

Berbezekli: Antika
Od: Alev, ateş

GÜN VAR, BİN AYA DEĞER

"Azizim bin aya değer
Kaşın bin aya değer.
Yıl var, bir güne değmez
Gün var, bin aya değer."
(Türkü)

On ömre, yüz ömre değişmezim hiç
Derine boy veren kısa bir ömrü.
Vakit benim kalbimden gelip geçmemiş,
Bilinmez değeri, bilinmez ömrü.

Bunu kim bilmiyor, ağırlığından
Zamana sığmıyor hicranın ömrü.
Zamanla ölçsek de
Hani çok zaman,
Zamanla ters düşer zamanın ömrü.

Kim diyor, gün ömrü güne beraber?
Kim diyor, hafta da öyle haftadır.
Kim diyor, güneşin doğuşu, seher,
Gecenin ömrüne sondur, noktadır?

Gece... Zaman gezer o ev, kâh bu ev.
Bir damın altında iki komşu ev,

Birinde annenin akşamdan beri,
Yollara serpilip düşünceleri.
Oğlunu bekliyor...
Belki,
Belkiler
Haydi şimdi gelir, birazdan gelir...
Tiskinir bir sese, bir hışırtıya,
Dallardan dallara konar hayali.
Belki de... Başında kaza var, diye,
Düşünür...
Donuyor sanki hayali...

Ben ne söylüyorum, dilim kopası,
Düşünür, düşünür... Yok intihası.
Hayali kâh dağda, kah da aranda,
Gözleri saatta, fikri gümanda.
Sanki hep bu gece dağ çekip güne,
Gündüzün ömrünü katıp ömrüne.
Anne bir suçlu mu sanır geceyi,
Dansıyor seheri, danır geceyi.
Seher açmıyor ki bir iğne gibi,
Işık karanlığın göğsünü yarsın.
Seher açmıyor ki
Yüreğimdeki
Kara fikirleri yıkayıp alsın.

Komşu odadasa iki sevgili,
Üzer bir arzunun serçeşmesinde,
Nice hasret yılı, nice gam yılı,
Yiter iki kalbin birleşmesinde.
Şirin itiraflar...
Hoş fısıltılar...

Sükûtun göğsünü söker gizlece.
İki hasret kalbin kavuşmasına
Ünvan olduğuna övüner gece.
Açık pencereden bakıyor dışa
Diyor ayrılığın vadesi yetti,
Seher ne hız geldi, bizi uyattı...

Bir evde intizar, gönül muhneti,
Vaktin ayağına taş bağlayıptır.
O biri evdese vuslat lezzeti,
Vaktin kendisini ayaklayıptır.

Koy zaman ölçüsü zamanın olsun,
Bu ölçü ters düşer isteğimize.
Gün var ki yıldan da uzundur, uzun,
Yıl var ki günden de kısadır bize.

1973

İntiha: Son nihayet
Muhnet: Korkaklık

TRAMVAY

Hoplayıp zıplardık şadlığımızdan
Bakû'da ilk defa tramvay yolu
Çekilen zaman.
Şarkılar söylerdik sokaklarda biz:
“Bakû'ya kırmızı tramvay gelir”.
Ihtiyarlar derdi: Gör şehirimiz
Nasıl güzelleşir, nice yükselir.

Yaşlılar gittiler...
Kocalırım ben.
Ulaştı başka bir çağa asrımız.
Zaman, tramvayı kovdu şehirden,
Bugünse... Buna da seviniriz biz.

Bu iki sevincin arasındaki
Yollarda değiştik:
Hem biz,
Hem Bakû!
1974

GÜNDELİK

Gündelik yazarım gençlikten beri,
Kitaplar bağlanıp emellerimden.
Tezeden diriltip öten günleri,
Varaklar üstünde yaşatırım ben.

Gündelik yazarım.
Gündelik nedir?
Ölen günlerimin kabristanlığı.
Bazen bir ömürden bize azizdir
Uzun bir yaşamın birce anlığı.

Ötenler acıdır, ötenler şirin,
Gün geçer,
İz kalar varaklar üstte.
Tutuşup yandığım hislerimin
Külüdür kararır varaklar üstte.

Gündelik yasların, toy düğünlerin
Hele kulağımda çınlayan sesi.
Sözlerde dil açıp diner günlerin
Acı hüngürtüsü, şirin nağmesi.

Gündelik yazarım...
Hayırım, şerim.

Sözlerin gibi şah, gibi utancak.
Kimseye konuşabilmediklerim
Onun sinesine yazılır ancak.
Birce emelime çekmezim kına,
Sürme götürmüyor gerçeğin gözü,
Yalan konuşsak da başkalarına
Aldatmak çetindir ya kendimizi

Olanı yazarım olduğudek ben.
Bugünüm
Dünümden
Meğer büyük mü?
Kalemim ayırır beni kendimden,
Okuyor dünüme itiham hükmü.

Öten günlerimi varaklıyorum,
Her satrın üstünde yürek dövünmüş.
Beşinci varakta kuşkulandığım,
Onuncu varakta inama dönmüş.

Sonradan açılır şüpheler, sırlar,
Sandık gündeliğim, servetim, varım.
Ömrümün yolları acı satırlar,
Kendimin kendime istihzalarım.

Bazen arzularım dokunur taşa,
Bazen gerçek olur ilk gümanlarım.
Yatar gündelikte, yatar baş başa,
Acı saatlarım, şeker anlarım.

Gündelik!
Eklenir biribiriyle

Kemal zirvesine yücelen katlar.
Bazı sayfaları özge eliyle
Yüzüme yapılan kızıl tokatlar
Gündelik yazarım. Ders götüreyim
Kendimden...
İnanıp öleceğime.
Ayak izlerimi varıp göreyim
Geçmişim yön olsun geleceğime.

Ömür bir yoldur ki götürür bizi,
Ne yola bakarız, ne yolda ize.
Öyle ki, yazarız emelimizi,
Ayak izlerimiz görünür göze.

Hayatta âdice vatandaşım ben,
Hâkime dönerim masa başında.
Bazen küçülürüm hacaletimden,
Masa başındaki söz savaşında.

Bazen de yazdığım hoş emelimden
Kendim de büyüyüp yücelirim ben.
Diyorum iyilik alemi sarsın,
Yüzyüze dursun da hayırım, şerim.
Öyle yaşayayım,
Haset aparsın,
Ölen günlerime kalan günlerim.

1975

Bağlanıp: Olup
Birce: Bir tek, bir kez
Güman: Tahmin
Hecalet: Mahcup olma

YAKIN, UZAK OLDU

Oynama önümde "medeniyeti"
Dışın bir söz diyor, için ayrı söz.
Zahirde arama sen liyakati,
Duvar hız yıkılır hani temelsiz.

Üstünde dublyonka, kolunda "seiko"
Elinde diplomat, gözünde gözlük.
Medeniyet oldu, neciplik oldu,
Senin düşüncenle bu süs, bu bezek.

Sıfatın değişir senin anbean,
Bin dona girirsin birgün içinde.
İsmini yazmağı bilmeyen baban
Asıl medeniydi kürkün içinde.

Kürkümüz dolaştı bütün dünyayı,
Dublyonka oldu, vatana döndü.
Kürke güldüğümüz zamanlar hani?
İsmini değişti güzel göründü?

Baban senin gibi dilinde değil,
Kalbinde yaşattı aşkı, niyeti.
Baban senin gibi dışında değil
İçinde yaşattı medeniyeti.

Yakın uzak oldu,
Uzaklar yakın.
Özgenin keşfini hız kanan oldun.
Kürk gibi özünü sağlayanların,
Değişen adına aldanan oldun.

Debler gelip gider, değişir hız hız,
Her mevsim değişen havalar gibi.
İçi zengin olan erler değişmez,
Dışarı havaya birce kastini..

Büyüklük adına deblere hizmet
Tıpkı söz yığını...O metlep değil.
Ama hayırcılık, mertlik, sahavet
Metleptir,emeldir, iştir, deb değil.

Garp parıltısına sulanıp ağzın,
Onu da duymazsın...
Görürüm seni.
Garbı da duyardın,
Eğer duysaydın,
"Yakan düğmele"yi "Uzundere"yi

Deblerin önünde değil, ey bala,
Sen fikir önünde secde kıl, diz çök.
Hizmet et bir fikre, tek bir amala
Bak budur uygarlık, budur büyüklük!

Elton'dan Demis'ten konuştun bana,
Baktım dedene de bilgin hep yeter.
Bilmek medeniyet değildir halâ,
Bana zatındaki aklını göster.

Çoktakı dışımız içten öndedir,
Son zafer ileri geçmekte değil.
İnsanlık insanın emelindedir.
Taktığın “firmenni” gözlükte değil.

Rengiyle dünyanın öz ahengini
Kim değişebilmiş?
Renk öyle renktir.
Asıl medeniyet için rengini,
Dışın boyasıyle gizlememektir.

Dünyada en büyük bir saadettir,
Tamaha göz yumup, nefsi öldürmek.
Büyük neciplıktir. medeniyettir,
Borcunu hakkından ileri görmek!
1980

Dublyonka: Kürk palto
Debler : Adetler, ananeler
Metleb : İş, husus, mesele
“yakan düymele”, “uzun dere”: Azerbaycan oyun (raks) havaları

MASA ARKASINDA

Gündüzler gezerim bütün şehiri,
Akşamlar konarım öz budağıma.
Akşamlar hayalim gezer her yeri,
Dünyayı sığdırıp dar otağıma.

Masa arkasında ben söz ordumu
Çekerim üstüne her karanlığın.
Ben bütün dünyayı,
Ben öz yurdumu
Masamın üstünde görürüm aydın.

Masa arkasında... Elimde kalem,
Gezerim dünyayı ben karış karış
Benim hayalimin diyorum, bu dem
Ayağı değmeyen bir yer kalmamış.

Masa arkasında gönlüm bîkarar
Yolum nice köyden, şehirden düşer.
Viyetnam'a yağan ağır bombalar
Öyle sanıyorum, evime düşer.

Güçlüyüm demeli, ben hakkım, diye,
Zulüm hak giyisisi giyinir bugün.
Benim mısralarım dönür gülleye,

Evini tutanda güclü güçsüzün.
Sina'da yakıyor gün, göğü, yeri
Yine de Arab'ın vatanı darda.
"Su" deyip yananda Arap askeri
Benim dudaklarım çatlıyor burda.
Masa arkasında öz yüreğimi,
Meşale olarak yandırırım ben,
Dünyanın dertleri, mürekkep gibi
Akar kalemimden, akar sübhecen!

Yüreğim ilhamla, sözle dolanda
Her satrım gönlümden od alır benim.
Duyan bir yürekte tel kırılanda
Şiirimin vaznı da kırılır benim.
Masa arkasında... Toprağın, yerin
Sıcak nefesiyim, zarif itriyim.
Ben havanın değil, hadiselerin
Gönül dünyasının barometriyim.

Koşarım peşinden hoş hayallerin,
Yer benim, gök benim, asuman benim.
Kalbimden bin kalbe giden yolların,
Evveli başlanır masamdan benim.

Öyle ki kalkarım masa ardından,
Hayalim küçülür, fikrim gerilmir.
Demin otağıma sığışan cihan,
Şimdi hiç kendine sığışa bilmir.

Demin öz canıma, kanıma kıydım,
Bilmezdim vakit geçir, yatasıyım ben,
Demin bir dünyanın vatandaşıydım,
Şimdi evlâdımın atasıyım ben.

Okuyun gönlümü şiirlerimden,
Gönül saklanmasın söz arkasında;
Dünyanın en güzel adamıyım ben
İlham aleminde, miz arkasında.
1967

İtir: Koku
Miz: Masa

İKİ KÖR

Bir kör tanıyorum, gözü körse de
Kendisi kör değil.
Bazen gam odunda kavrulursa da
Aklına, hissine o, nankör değil.
Geceli gündüzlü yazır, okuyor,
Aklının gözüyle görüp duyuyor.

Fakat... Biri de var... Kör değilse de,
Gözü görmüyor.
Dostu göz önünde öldürülse de
Görmedim diyor.
İyiye ortaktır, yamanı görmez,
O saata bakar, zamanı görmez.
Fikrini, hissini yüceden demez,
Bazen gördüğünü görmek istemez.

Gözleri görmeyen kör değil hele,
Görmek istemeyen kördür, diyerdim,
Böyle mukavaya, böyle cahile
Hayat kendisi de gordür diyerdim.
1968

Gor: Mezar

KÂFİYELER

Ben istemem sesten doğan kâfiyeni
Düşündürür mânâ beni, hikmet beni.
Kâfiyedir
İki telin bir kök üstte titremesi.
Kâfiyedir,
Gül nefesi, bülbül sesi.
Kâfiyedir,
Gök ile yer.
Kâfiyedir,
Sevinç, keder.
Kâfiyedir,
İniş, yokuş,
Akşam, seher,
Teze, boyat.
En mukayyet kâfiyedir:
Ölüm, hayat!
1969

HAYRET

“Hayret ey put” dedi, dünyaya kalem.
Alemi bir seyrim, yüz hayretimdir.
Ben hayran olmazsam hiç yazabilmem,
Benim şiirlerim, öz hayretimdir.

Bazen diyorlar ki değişip zaman,
Herşey âdileşip,
Ne sevinç, ne gam.
Öyle bir mücize bulunmaz,
İnsan,
Ona hayretlene...
Hayretlenmezim!
Eğer böyledirse, küsme zamandan,
Kalbine iyi bak,
Kalbin çok soğuk.
Hayret bitiptirse,
Demek, cihandan
Güzellik göçüptür, haberimiz yok!..

Göremiyorsansa güzellikleri
Bu alem seninçün günahkâr olur(?)
Gözü buz bağlayan pınarlar gibi
Soğuk adamın da kalbi kör olur.
Gökler damar damar,

Yer lağım lağım...
Bu hayret, bu soru dindirip beni.
Hele yavruluktan bu hayranlığım
Soru aygırına bindirip beni.
Ben öz hayretimin çimenliğinden,
Cevaplar arayıp sorular derdim.
Hayran kalmasaydım bu dünyaya ben,
Hayretsiz halıma hayretlenirdim.

Hayranım açılıp hep varak varak
Saçılan yaprağın binbir rengine.
Deyiniz, mümkün mü hayran kalmamak,
Ahenksiz dünyanın öz ahengine?
Hansını söyleyim,
Yoksa sayayım?
Dünya baştan başa bin sır, mücize.
Deyiniz, ben nasıl hayran kalmayım
Yerinde denilen güzel bir söze?
Hayranım her zaman yanan gönlüme,
Alevi şiirimidir, külü görünmez.
Hayranım tohuma, hayranım tuma,
İçini görürüm, çölü görünmez.

Otun fısıltısı, rüzgârın itri,
Toprağın nefesi, hayret nidası!
Bülbülün çeh çehi, çiçeğin itri,
Suyun zemzemesi, hayret nidası.
Hayrandır,
Budaklar yaprağa hayran,
Toprak taşa hayran,
Taş dağa hayran.
Sel denize hayran.

Su kıra hayran,
Kır çimene hayran,
Gül güle hayran,
Kendine hayranken, bu cansız alem,
Ey insan,
Deme ya, hayretlenmirem!
Her zaman korkmuşum bigânelikten,
Yaşa hayran hayran, öl hayran hayran.
Beni soğuk soğuk söyletince sen,
"Can" deyip canımı al hayran hayran.

Sen odu, ateşi özgeden umma.
Alem tutmayıpsa köz, yüreğinde.
Besiret gözünü aç bu dünyaya
Ara hayreti de öz yüreğinde.

Hayretim yaşıyor derdi serimde
Ölsem... Gözlerimi, kapamayın siz.
Bakın gözlerime,
Bebeklerimde,
Bir hayret ışığı göreceksiniz.
1971

Dindirip: Konuşturup

ÖZÜDÜR

Dağlar, azemetiyle,
Bağlar, naz nimetiyle
Sular, hareketiyle
Özüdür.

İhtiyar, söhbetiyle,
Civan, şecaetiyle,
Kız da öz ismetiyle
Özüdür.

Yalan, kuduzmağıyle,
İnam, öz susmağıyle,
Şüphe de yozmağıyle
Özüdür.

Yürek, öz düzlüğüyle
Sevgi, sözsüzlüğüyle
İnsan da özlüğüyle
Özüdür.

Şair, ahtarışında,
İşçi, tezgâh başında.
Anne, beşik başında
Özüdür.
1974

Yormağıyla: Yorumlamağıyla
Ahtarış: Aramak

BELKİ

Hakikat ummadım binyüzlü belkiden,
İnkârla tasdikin arası belkidir.
Yalanın, doğrunun bütövü güzeldir,
Gerçeğin yarısı, parası belkidir.

Belkinin tadı yok, tuzu yok, sözü var
Göze kül üflüyor, ardında közü var.
Kendisi bir kelme, betninde yüzü var,
Utanan gerçeğin çaresi belkidir.

Kâh şüphe fitine inamın azması,
Kâh ümit nurunun küçüçük sızması
Kâh acı gerçeği yalana yozması,
Hakikat yüzünün karası belkidir.

Şüpheler ezelden düşmeni gözümün.
Arzuya eriştir meyvası dözümün
Sorkumda alışan kehlibar üzümün
Şiresi şaraptır, gorası belkidir.

Uymasın uykuya şekerce uykular,
Uyanın arzusu hiç olur, yok olur.
Mertlerin "evet"i, yahut da "yok"u var,
Namerdin, korkağın tanrısı belkidir.

İnama kurbanım, inada kurbanım,
İnamın verdiği kanada kurbanım.
Kanadım var ise hayata kurbanım.
Bu hayat aşkının neresi belkidir?

1978

Bütöv: Bütün
Yorması: Yorumlaması
Döz: Tahammül
Gora: Koruk

KAPATMA PENCEREYİ

Kapatma pencereyi..
Nasıl? Zatürre.
Korkmuyorum, rüzgâr içeri dolsun.
Açık kalbim gibi kapım, pencerem,
Dünyanın yüzüne koy açık olsun.

Kapatma pencereyi... Gelir ilkbahar,
Gör kırın havası, nasıl temizdir.
Açık pencereler, açık kapılar
Dünyaya açılan gözlerimizdir.

Yeni bir havaya hasret kalıp söz,
Söz de tazelenmek istiyor şu an,
Hep dolsun odama,
Gelsin izinsiz
Yeller peneceremi takırdatmadan.

Tufan istiyorum, yandırabilsin
Gönlümün kararan ocaklarını.
Gelsin karıştırsın alt-üst eylesin
Yazdığım, bozduğum varaklarımı.

Masa arkasında gecebegündüz,
Bir ömrü erittim taze söz için.

Gelsin taze fikir, gelsin taze söz
Dün yazdıklarımsa esgiyir bugün

İsterim yarını bugünden bilim,
Gönlüme nur konsun, ışık çilensin
Kapatma pencereyi, sakın sevgilim,
Hava tazelensin, söz tazelensin.
1978

BENZERLİK

Bir zamanlar,
Kendim gibi bir dağ idim.
Öz madenim vardı benim.
Öz çiçeğim,
Öz çimenim,
Vardı benim.
Şelaleydim.
Öz yatağım
El, koluma dardı benim.
Yıldız idim, öz ışığım vardı benim.
Tek kendime benziyordum,
Öz baharım,
Öz beherim!
Bir kimseye yoktu benim bir benzerim.
Ya aradan ne geçti ki.
Kendimi yadsıyan oldum.
Damla damla daman oldum.
Bir kelimeli gerçek idim,
Kaç kelimeli güman oldum.
Bir kararda damla damla
Hep süzerim,
Ona buna benzesem de
Tek kendime yok benzerim
Şimdi ben de ben değilim,

Oyum, buyum.
Öz ömrümün oğrusuyum.
Başkasıyçün öz ömrümden
Vakit çalırım.
Herkes ile görüşmeğe
Vakit bulurum.
Ben kendimle görüşmeğe,
İçimdeki ağrıları
Aklım ile yüreğimin arasında
Paylaşmağa,
Bölüşmeğe
Vakit bulmam.
Günüm geçer orda, burda
Erimişim kaygılarda.
Bu benzerlik, bu ayniyet çimeninde
Ben kendimi yitirmişim,
Şaşırmışım.
Şimdi dönüp kendim için
Sıkılmışım,
Özlemişim,
Sıkılmışım.
1979

Daman: Damlayan
Oğru: Hırsızıyım

YAŞAYA YAŞAYA, YAŞAMAYAN VAR

Sen bütün sulardan kupkuru çıktın,
Düzelir en çetin işin bir anda.
Kim diye bilir ki bir kez şaşırdın,
Meğer konuştun ki şaşırasın da...
Susmaktır en büyük silâhın senin,
Olmadı hiç zaman "günahın" seni.

Bu boyda dünyada diyorum, yegin,
Ne ölen dostun var,
Ne sağ düşmanın.
Kimsenin şerrine ortak olmadın,
Herkesin hayrında payın var senin.

Herşey senin için âdiden âdi,
Halâ hayretini görmedik senin.
Kalbin birce defa kımıldamadı,
Göğsünden asılan taş imiş yegin.

Hayıra dinmedin,
Şere dinmedin.
Farkı yok,
Bir olsun,
Ya da bin olsun.
Sen bir rezilliğe kazeplenmedin,

Barı yüceliğe hayretin olsun.
Saferde arkana sen döne döne,
Kâh kaldın geriye,
Kâh geçtin öne.
İki yüzün oldu saç ekmeğidek.
Hamam şiltesidek sürtük yüzüne,
Tükürseler eğer, donar tükürcek.

Aşk olsun nefreti açık düşmene.
Kasdi bilinmeyen dosttan elhezar.
Düşmanın nefreti tekandır bana,
Dostun soğukluğu yürek yandırır.

"Dünyaya gelmişiz, dolanak" dedin.
Fakat bir amacı kanabilmedin.
Yaşamak amaca çevrilen zaman,
Yaşaya yaşaya yaşamır insan.
Sıcaktan, soğuktan korkup hesdiyen
İçmeye suyu da ılık isteyen,
Yalana, bühtana sinirlenmeyen,
Haksızlık önünde susup dinmeyen,
Hani yaşamamış bir insan gibi.
Dolanmış, sürünmüş öz midesiyçün
Böylesi vatandaş olabilir mi
Sıcaklı, soğuklu dünyaya birgün?
1980

Yegin: Galiba
Dinmedin: Konuşmadın
Elhazar: Sakın, uzak ol
Tekan: İtiş
Dolanak: Yaşayalım
Hesdiyen: Geri oturan, kendini yetiren

İHTİYAT

"Cesurların delikanlılığına şeref şarkısı söylüyoruz."
M. Gorki

İhtiyat sözünden ihtiyatlıyım,
İhtiyat, her yerde ihtiyaç olmaz.
Her sözden kendini koruyan ilham,
Ayakta sürünür, başta taç olmaz.

İhtiyat güdende yazdım gönülsüz,
Öylesi kalplere çetin yol bulur.
Yürekten, cüratle dediğim her söz,
Hele korkakla da kolay dil bulur

Sanatın, ilhamın, aşkın gür sesi,
Korkak yüreklerden neden gen düşer?
İhtiyat güdende sözün güllesi,
Her zaman hedeften tedirgin düşer.

İhtiyat güdenler, yavaş gidenler,
Hiç sizi görmedim menzil başında.
Ey fikrin önüne taş gilledenler,
Eliboş kaldınız siz yılbaşında.

Yolu yürüyerken adım sayanlar,
Yolunuz yarıda neden sahvolur?

Fakat cesaretle adımlayanlar
Ya her şeyi alır, ya da mahvolur,
İhtiyat, bir türlü baş dolandırmak,
Cesaret, ya hayat, ya ölüm ancak!

İhtiyat virgüldür, nokta değil, yok!
İhtiyat çalardır, renk olabilmez.
Diyorum dünyada bir kahramanlık,
Köle ihtiyattan doğulabilmez.

Korkar cesaretten korku da şeksiz.
Onun evlâdıdır, yiğitlik, hüner.
Hani cesaretsiz, hani yüreksiz
Kapıyı çalmamış hâlâ bir zafer.

Cesaret çetindir, ihtiyat asan,
Korkudur alçaldan, hani herkesi.
Cüratten korkmayıp korkak korkudan,
Korku, itaatin dayak noktası!

Dolaştım yüz ölçüp, bir biçende ben,
Yaşaya bilmedim birce an ancak.
Ben zarar çekmedim cesaretimden,
Korkudan korkarım, korkudan ancak!

1970

Gilleden: Yuvarlatan
Asan: Kolay

OLUM, YA ÖLÜM

"Şekspir'in doğduğu Strastford şehrinde Şekspir'in anıtı onun dört suretinin Mağbet, Otello, Lir ve Hamlet'in anıtları arasında yüceltilmiştir."

Ömrü boyu yarattı dehşetli oyunları,
O, öz suretlerinin arasında duruptur.
Şimdi de düşündürür, konuşturur onları
Dördünün de omzunda bu dünyanın kederi.
Yaptı,
Hem de o, yazdı her birinin alnına,
Öz bilidiği kaderi.
Bu, insan kudretinin, acaba, son haddi mi?
O, yoktan var eyledi bu dertli insanları.
Düşündürdü onları, konuşturdu onları.
Burda yanıldım biraz
Yoktan hiç ne yaranmaz.
Ressam gibi götürdü
Izdırabı guruptan, sevinci tan yerinden
O, yarattı bu fikir, bu dert anıtlarını
Dertli fikirlerinden.
Halikinin önünde Hamlet'in tunç heykeli
Yok, görünmez fikrinin ne sonu, ne eveli.
Yaranandan bu yere,
Düşünür,
İsyan edip o yerlere, göklere

Kâh öldürür düşünür,
Kâh diriltir düşünür.
“Olum, ya ölüm” diye
Dörtyüz yıldır düşünür.
Dörtbin yıl, dörtmilyon yıl düşünecek o, yine.
“Dünyaya sığmaz başı sığıptır sinesine”
“Olum, ya ölüm” dedi
Ondan öncekiler de
Ondan sonrakiler de
O ne ilktir, ne de son.
Cevabı bulunmadı bu ebidi sorunun.
Hamlet'in tunç heykeli... Arkasında yaratan
Yaranmışın diliyle konuştu zaman zaman
Atomlu asrımızda bu dünyanın talihi
Bağlı iken bir ana
“Olum, ya ölüm” diye,
Şimdi dünyamız verir bu sualı insana.
1978 , Strastford

KEMAN NÂLE ÇEKER

Uzak Britanya'da keman şarkısı...
Hâbil lâl telleri dile getirmiş.
Bir halkın kökünden gelen ah sesi,
Başka bir halkı da inildetirmiş.

Başkadır bu halkın amacı, dini,
Fakat bu şarkıya başlar eğilmiş.
Soğuk yasaların taş serhaddini
Bir sanattan kayrı kim aşa bilmiş?

Kemanın sesinde hıçkırık, elem,
Duyan yüreklere od eleniptir.
Hazer dalgaları sanki aynı dem,
Temza sahilinde lepeleniptir.
Keman ne konuşur, keman ne diyor,
Böyle inim inim niçin inliyor?

Hicran öz hükmünü verenden beri,
Keman nale çeker vuslat aşkına.
Bölünen bir halkın gönül telleri,
Kemanın göğsünde ağlıyor yine.

Keman susan gibi,
Kalkıp salondan,
Elinde gül çiçek bir civan oğlan

Fırladı sahneye...
O güle güle
Çiçek demetini verdi Habil'e.
Alkışlar altında indi sahneden
Yeniden kemança dindi sahneden.

Mer ziyafet verir şerefimize.
Bu gece ayrıca saygı var bize.

Bir kâğıt çıkardı Hâbil cebinden:
– Bana bağışlanan gülün içinden
Buldum bu kâğıdı, bak ne yazıyor.
Okuduk...

Sözlerden alev yağıyor.
Okuduk kâğıdı biz döne döne,
Okuduk bir halkın faciasını.
İşittik kemanın iniltisine
Ses veren kardeşin feryat sesini.
Bak bizim dildedir bu mektup.
- Nasıl?
- Benim kardeşimmiş o civan oğlan.
Temza sahiline tahsil ardınca
Gelip Han Araz'ın sağ cinahından.

Bilmem ne diyeyim, kör talihe ben?
İkiye bölündü bir anne toprak.
Küçücük ırmağı geçebilmeyen
Kardeşler görüşür gurbette ancak.
Dalıp kalbimizin hüngürtüsüne
Okuduk mektubu biz döne döne :
"Yıldızları saya saya,

Ayak basar insan aya.
Benim buyandan öteye
Elim yetmir sana kardeş"
Dertten şair olup o civan oğlan,
Zamanın ne garip oyunu varmış.
Yerde beş adımı geçmeyen insan,
Gökte ta aya da ayak basarmış.

Ana tebietin dizip kurduğu
Yasayı, hududu dağıtır insan.
Fakat aşamıyor, geçemiyor o,
Kendi yaratdığı haddan, huduttan.
Hicran öz hükmünü verenden beri,
Keman feryat çeker bir vuslat için.
Bölünen bir halkın gönül telleri
Kamının sesinde birleşir bugün.

1978, Glazgo

Hâbil: Azerbaycan'ın meşhur kemancısı
Lepelenip: Dalgalanıp
Dindi: Dillendi
Mer: Belediye reisi

KÜÇÜK PENCERE

"Büyük İskoçya şairi R.Berns'in doğduğu ve yaşadığı evin çok küçük bir penceresi var. Çünkü o zaman pencere ne kadar çok ve büyük olurdusa, ev sahibi bir o kadar çok vergi vermeliydi."

Ayırmak çetinmiş hayırdan şeri,
Güneş ışığına vergi konuldu.
Adamlar küçülttü penecereleri,
Küçük kulübeler ışıksız oldu.

Her zaman insanın hakkı yeyilmiş
Adalet denilmiş zulmete, zülme.
Güneşin ışığı müfte denilmiş,
Onun da sahibi var imiş, meğer.

Güneşin ışığı başlara seri,
İnsan ne çekmedi yasadan yana.
Güneş ışığına alınan vergi
Harcandı cehalet karanlığına.

Kalbi ışık ile dolan şairin,
Kısmeti, evidek bir zulmet oldu.
Arzusu, kurtuluş olan şairin,
Kazancı, herzaman asaret oldu.

Küçük penecereden baktı dünyaya,
Bütövlük yok oldu, bölündü herşey.

O baktı güneşe, o baktı aya,
Çerçeve içinde göründü yer gök.
Ümidi, arzusu kaldı yarıda,
Düşdü çerçeveye arzuları da.

Baruta çevrildi yüreğindeki,
Ateşe ne ölçü,
Ne taş, ne çeki?
Duyacak,
Görecek, yanacak,
Teki,
Sinede taş değil, bir yürek olsun.

Zamanın elinden ne gamlar yedi,
Yine de dünyadan yüzü dönmedi.
Derdini şarkıya çevirip dedi :
Dünyanın dertleri kalbe yük olsun.

Arzular herzaman zulmeti yarmış,
Gelecek günlere selam aparmış.
Göz görürse eğer...
Ne farkı varmış,
Pencere ya küçük, ya büyük olsun.
1978, Era, İskoçya

Müfte: Bedava, cabadan
Bütövlük: Bütünlük

SEVGİ DUYGULARI

İYİ Kİ DÜNYADA

Bazen ben kendimden bıkır, usanır,
Gözümle görürüm "kıyametimi"
Gönlümde parlayan yıldızlar yanar,
Seni hayalime getiren gibi...

Derdimin bağrını yarırısın, gülüm
Sensiz bu dünyayı zulmet görürdüm.
İyi ki dünyada sen varsın gülüm,
Neyle avunurdu dünyaca derdim?...

Bazen öz ahdini danarsın gülüm,
Hasretin gönlümü nasıl sızlatır.
İyi ki dünyada sen varsın gülüm,
Bilmezdim dalga ne, fırtına nedir?

Hayatın sırrını açarsın gülüm,
Laylabay, taybatay, katbekat bana
İyi ki dünyada sen varsın gülüm,
Manasız olurdu bu hayat bana.

Bağlı defineyim, açarsın gülüm.
Haznemin sırrını tek sana verdim.
İyi ki dünyada sen varsın gülüm,
Ben var olduğumu nerden bilirdim?

Temmuz 1979

Danmak: İnkâr etmek
Açar: Anahtar

SAADET DEĞİL

Yok, yok, sen haklısın, ey gizli derdim,
Garezli, garezsiz taleplerinde.
Sevgimin gözünü neşterleyerdim,
Belki de... Olsaydım senin yerinde.

Talepler hepisi yerinde, düzgün.
Benden öz hakkını umarsın, tamam.
Senin haklarını ödemek için
Ben de öz borcumu unutmalıyım.

Bazen bir tepenin burcu önünde
Dağılır bin dağın yüz yüz dağ hakkı.
Bazen yaranmağa hakkı olanın
Olmuyor dünyada yaşamak hakkı.

Hakkını istedin, hakikatti bu,
İstek olan yerde herşey doğrulur.
Ancak unutma ki bazen de arzu,
Hayatın önünde müttehim olur.

Verdiğin kurbanı kaldırıp göğe,
Bedel istiyorsun...
Muhabbet bu mu?

Ne olur, bir defa koy teraziye,
Sen öz hakkın ile benim borcumu.
Severim... Ey benim derdim, dermanım,
Dertsiz derman içmek bir âdet değil.
Seversin...
Sevgine şüphem yok benim,
Meğer sevebilmek saadet değil?
1979

GÖÇER ŞİİRLERİME

Kâh yavaş yürüdük,
Kâh yeyin yeyin.
Gönlümde inledi gönlünün sesi.
Benim şiirlerim, iki talihin
Bir yolda birleşen ömür şarkısı.

Yürek her derdini unutur, gülüm,
Sen varsın,
Güzeldir her anı ömrün.
Benim bilmediğim tek budur, gülüm:
Sen mi benimçünsün,
Ben mi seninçün?

Alkış birlikteki bu şiiriyete.
Soluduk ne kadar yokuşlarda biz.
Göçer şiirim ile ebediyete
Bizim hasretimiz, görüşlerimiz.
Temmuz 1979

Yeyin: Hızlı

BENİM ÖZ İÇİMDEN

Sen çoksun,
Her zaman, her yerde varsın.
Türlü köşelerden bana bakarsın.
Bağımlı yaşadım,
Olmadım bezar.
Azatlık zannettim asaretimi,
Nereye gittimse, hasret bakışlar
Serpildi yoluma yıldızlar gibi.

Saklanmak istedim nazarlarından
Düştü yüreğime ayak izlerin.
Saklambaç oynadım talihimle ben
Nereye saklandım, buldu gözlerin.

Gizli bakışların nazaretinde
Aşkımı, arzumu taşıyorum ben.
Senin gözlerinin asaretinde
Vallah, isteğimce yaşıyorum ben.

Asılıp kalsam da bakışlarından,
Demezim, veresin bir aman bana.
Bilirim,
Her yerde, gülüm, her zaman,
Benim öz içimden bakarsın bana.

Temmuz 1979

Bezar: Bıkmak

BÖYLEDİR KÂİDE

Ne zaman istesem haber etersiz
Çalırım kapıyı,
Çekinmezim ben.
Ne sana ne bana görünmez yersiz,
Sormazsın: “Hayrola” niye gelmisin?

Niye geldiğimi vallah, hiç zaman
Ne kendim bilmişim,
Ne sen sormusun...
Gelimli, gidimli koca dünyaya
Niye geldiğini bilir mi, insan?

Bilseydim,
Ben niye severim,
Şeksiz
Niye geldiğimi bilirdim onda.
Sevgiden geliriz bu dünyaya biz,
Doymamış gideriz,
Böyledir kaide!
Temmuz 1979

Şeksiz: Kuşkusuz
Onda: O zaman

UYKULAR TERSİNE YOZULUR

Uykuma gelmiştin,
Konuştuk hayli...
Biz öz özümüzü yaman dansadık.
Niye gileyliyiz,
Neden gileyli,
Düşündük, taşındık,
Duyduk,
Anladık.
Uykuda kurtardık üzüntülerden.
Karşıda ışık var,
Ümit var, gülüm.
Uykumu sana da konuşmazım ben,
Uykular tersine yozulur, gülüm.
Ekim 1979, Merdekân

Gileyli: Şikayetli
Yozulur: Yorumlanır

SAYAÇ

– Sana gençliğimi kurban vermişim.
Aşkımda yanmışım, yanırım yine.
Yolunda dert alıp ömür yitirmişim,
Bir gör kazancım ne, yitirdiğim ne?

– Bilirim yanmısın sen dilim dilim.
Yananlar yanmağa daim teşnedir.
Işık sayacıdek söyle, sevgilim,
Söyle, yanmağını saymağın nedir?

Temmuz, 1979

Teşne: Susuz

SEN OLURUM BEN

Ne mutlu, ayrıyız,
Ne mutlu, bizden
Çırpıntı, sarsıntı el yüzmez yine.
Hayatı öğrendik hasretimizden,
Odur ki herzaman muhtacım sana.

Rengi bir,
Tadı bir
Düğün büsatın.

Hasret bin renk çeker gözlerimize.
Ne mutlu ayrıyız,
Bu dert, hayatın
Derin katlarını gösterir bize.

Yanımda olanda uzaktasın sen.
Ben seni göremem olduğun gibi.
Senden ayrıldım mı,
Heryerde sensin,
Ben göremiyorum vallah, hiç kimi.

Yanında bir kuru cismim, özüm de.
Ayrıldım,
Ruh olup eriyorum ben.

İşitmir kulağım,
Görmür gözüm de.
Arzudur işiten, hasrettir gören.
Adi bir insanım,
Senin yanında
Başka kaygılarla yaşıyorum ben.
Öyle ki ayrıldım,
Gam dumanında
Fikrimin ilki de
Sonu da sensin.

Yanında rahatım, sakinim, tamam,
Ayrıldım, od tutup alışır yürek.
Rahatlık, ölümdür,
Hele ben sağım,
Bana tufan gerek, heyecan gerek!

Vuslat demlerinde sen nur, ben çıra,
Görürüm, ben benim, sen de sen misin?
Ayrılık demleri, sen, sensin ancak
Bilmem ki ya niçin ben olamam ben.

Senden ayrılanda vahidim, birim.
Hem de bir hedefe vurulurum ben.
Yanında, herzaman ikileşirim,
Ayrıldım, çevrilip sen olurum ben.

Ağustos 1980

Büsat: Muayyen kaidelere göre tertip edilmiş toplantı, bayram, merasim.

DEFİNESİN

Gizli sağlamıştım senden sırrımı,
Saklanabilmedim kendimden ancak.
Açıldım,
Saçıldım.
Bir kitap gibi,
Gizli definesin yine sen ancak
Mayıs 1979

DEREDE SELLER

Ağardı saçları muhabbetimin
Ama kurumadı gözünün yaşı.
Kocaldım,
Yolunda deyanetimin,
Her yıl civanlaştı özünün yaşı.

Muhabbet kocalmaz
Onu taşıyan
Gevrek yüreklerin halına vay vay
Şüphe ne çaldıysa, oynadı güman,
Muhabbet koparttı haray, hay haray.
Döz, benim yüreğim,
Dözümdür ilâç.
Harayda ne fayda,
Hayda ne fayda.
Kışın şahtasına dözmeyen ağaç
İlkbahar gül açmaz, böyledir kaide.

Bilmezim sonbahar, yahut da yazdır,
Gönlümde kükrüyor yine de seller.
Pınarlar dağlarda ağlamasaydı,
Kahkaha basmazdı derede seller.
Temmuz l980

Hay haray: Haykırtı
Döz: Tahammül et

ARZUM KADAR

Arzularım göncalanır uykumda.
Can yangıma su çilenir uykumda.
Hudutları yaman aştı uykular.
Delilikten akıllaştı uykular.
Şarkılaştı, masallaştı uykular.

Uykularda hasret bizden gen düşer,
Intizarın saçlarına den düşer.
Arzuların kuzeyine gün düşer.
Ne diyeyim bu kaderi Yazan'a,
Uykularım arzum kadar uzana.

Ağustos 1980

Gen: Uzak
İntizar: Hasret

ÖLMESİN

Düz meramım,
Düz ilgarım.
Düz aşkım.
İlki bilir,
Ama sonu bilmesin.
Benden sonra yaşayacak öz aşkım,
Aman Allah,
Benden önce ölmesin!
Ağustos 1980

İlgar: Söz verme, yemin

DÖZMÜŞÜZ, YİNE DE DÖZELİM

Arzu darda kaldı, gönül ayazda,
Bu kadar dözmüşüz,
Dözek biraz da.
Talihin eline verilen dilek,
Kim bilir, gülecek,
Ya gülmeyecek...

Dözmüşüz,
Yine de dözek,
Sözüm yok!
Yollara dikilip gözüm hemişe.
Sana "döz" demeğe benim yüzüm yok,
Saadet güvertmez dözüm, hemişe.

Yalnız kalbimizde bozup kaydayı,
Kınakla, taneyle geldik döş döşe.
Fakat hayattaysa güdüp heyayı,
Suyun akarına yüzdük hemişe.

Odur ki izimiz suda kalmadı,
Biz derdi yedikçe dert azalmadı.

Bir zaman savaşıp dandık herşeyi,
Dedik hakkımızdır görünen ışık.

Şimdiyse talihin bahşedeceği
Sadaka ümide biz el açmışız.
Kavgaya, savaşa daha lüzum yok,
Dözmüşüz, yine de dözek ,
Sözüm yok.
Ağustos 1980

Dözmek: Tahammül etmek
Hemişe: Her zaman

SENİN İKLİMİN

Gönlünde, ruhumda, yine, yine sen,
Mühürlü, kilitli bir hazinesin.
Ey benim gönlüme perestar , hayan,
Bana bu dünyayı sevdiren oldun.
Benim kendim kadar beni anlayan,
Milyonlar içinde yalnız sen oldun.

Ben nasıl?
Ben seni anladım mı bes?
Sensiz benim dünyam bana yavandır.
Tek bunu bilirim:
Aldığım nefes,
Senin iklimindir,
Senin havandır.

Temmuz 1980

Perestar: Tapınan
Hayan: Dayak, destek
Bes: Ya!

BİR SELÂMA DEĞMEDİ

Bugün ben seni gördüm,
Selam vermek istedim,
Yüzünü yana tuttun.
Söyle, yıllardan beri
Kalbimizin bir duyup
Bir çarptığı yılları,
Hani ne hız unuttun?

Beş yılda gözümüzden akan o kanlı seller,
Bir selâma değmedi?
Endişeyle, ferahla, gamla dolu o yıllar
Bir selâma değmedi?

Hiç yüzüme bakmadan yanımdan nice geçtin?
Sen aşkın selâmını korkuya mı değiştin?
Yoksa sen öz ahdine, ilgarına ak oldun?
O kadar yakın iken bu kadar uzak oldun.
Şirin gülüşlerimiz, acı figanlarımız
Bir selama değmedi,
Kaygılı anlarımız, kaygısız anlarımız.
Bir selama değmedi
Sen ne yaptın, bir düşün.
Yalnız şimdi anladım: Ah, sen daha benimçün
Elyetmez bir çiçeksin,

Yaşanmış günlerim dek geri dönmeyeceksin...
Kop ey tufan, es ey yel! Hezan olup dökülüm
Düz beş yıl yüreğimde,
Beslediğim muhabbet bir selâma değmedi.
Bir günlük hasretimi çekebilmeyen gülüm,
Ya ne oldu? Bu hasret bir selâma değmedi?
Gittin, ardından baktım, can ayrıldı canımdan,
Sen ne de itinasız ötebildin yanımdan,
Ah çektim, başım üstte yapraklar esti, gülüm,
Senin kalbin esmedi.
Geriye de bakmadın.
Neden senin yolunu muhabbetin kesmedi?

Kazancımız de bu mu?
Denilmemiş o selâm, elvedamız oldu mu?
Sen bana zulüm eyledin bana zulüm yakışır,
Bir selâma değmeyen aşka ölüm yakışır.
Eylül 1961

İlgar: Ahd, vefa

GÜLÜM

De, bilirsin mi bir amalda yanan kimdi, gülüm?
Değişip rengini hız hız boyanan kimdi, gülüm?

Kimi rüyada uyakdır, kimi bir ömrü yatar,
Bu güzergâhda yatan kim, uyanan kimdi, gülüm.

Beni yandırdın özün, hem de ısındın oduma,
Isınan kimdi, yanan kimdi, kanan kimdi, gülüm?

Diken ağrıttı seni, göksüme saplandı bıçak,
Çığıran kimdi, fakat, pek dayanan kimdi, gülüm?

Yeter öz kâmına hasrette diyer Bahtiyar'ım,
O gönüller ki her an nefsine hakimdi, gülüm.
1978

İÇİN

Bin kitap söz yazarız kalbi usandırmak için.
Bes eder, bir acı söz bin yüreği kırmak için.

Dil nasır bağladı, bir cahile dönnem ben özüm,
Bir küçük matlebi bir cahile kandırmak için.

Saltanattan geçer âhir günü Sultanlar özü,
Bir hazin şarkı yeter ki beni yandırmak için

Aşkının gözleri kör ise ezelden yok ise
Neyleyim ben seni bir hakka inandırmak için

Bahtiyar'ım ki vatan aşkına yandım, yanarım,
Hele yatmışları gafletten uyandırmak için.
1973

MUHTAÇ

Nur ateşe, ateş göğe, gökler yere muhtaç,
Yerlerdeki aheng-i nizam göklere muhtaç.

Dünyaları öz hükmüne diz çöktüren hakim,
Bir gözleri ahuya, güzel dilbere muhtaç.

Dağlar yücelikten övünüp gürrelenir çok,
Yükseklik için dağ dediğin, düzlere muhtaç.

Gökler ne kadar sonsuz olup boşluğa varsa,
Göklerde güzellik yine yıldızlara muhtaç,

Saçlar kara, kaşlar kara, lepler de bal olsun,
Her yüzde güzellik dediğin, gözlere muhtaç.

Ben Bahtiyar'ım, söyleyip aldanma, a şair,
Fikrin de, meramın da senin, sözlere muhtaç.

1972, Hacıkend

Gürrelenir: Kibirlenir

BEN

“Gel, gel” diye hicrende kemandek meledim ben,
Bir ömrü senin aşkına kurban eledim ben.

Asude çocukdun, ne gamın vardı, ne derdin,
Derdimle senin gözlerini sürmeledim ben.

Hissim sana “gel, gel” dedi, aklım dedi “git, git”
Bu kanlı döyüşten bana imdat diledim ben.

Aşkın da kakınç oldu benim başıma hergün,
Bir aşkın ucundan ne kadar tane yedim ben.

Öz hissini tutsak eleyen Bahtiyar olmaz,
Öz aşkımı öz gönlüme zindan eledim ben.

1979

Kakınç: Başa kakma
Tifil: Çocuk
Ucundan: Yüzünden

RÜYALARIMA

Nice minnettarım iman yolu rüyalarıma,
Beni mutlu eleyen duygulu rüyalarıma
Ben oyaklıkdaki bin gerçeği kurban vererim
Bir taaccüb dolu, hayret dolu rüyalarıma.
Severim gündüzü, lâkin, benim olsun geceler,
Geceler gönlümü verrem ulu rüyalarıma.
Temmuz 1978

Ayaklıkdaki: Uyanıkken

BENİ BENDEN

Bir kapalı defineydim,
Gam kilidim,
Dert açarım.
Çiçek açar ulu dağlar,
Ya ben niçin dert açarım?
“Can” diyenim bin bin olur,
Tek sendedir derde çarem.

Hiç bilmedim ne vakit, nerde
Beni benden nasıl aldın.
Bana benden yakın olup,
Beni benden uzak saldın.
1977

Açar: Anahtar

KENDİN YANMALISIN

Dedim: – Aşkında yanıldım, bu halımdan halısın
Dedi: – Sen gerçeği bilmek için aldanmalısın.
Dedim: – Ulduz çileyir gözlerin akşamlarıma,
Dedi: – Ancak beni görmekçün özün yanmalısın.
1978

Halısın: Biliyorsun
Ulduz: Yıldız

YAŞAMAK İÇİN

Masal istiyorum, bilmezim neden
Gün dağdan eğilip kaş kararınca,
Hayal dünyamıza dar gelir zaman,
Koşarız her zaman masal ardınca.

Nağıl istiyorum, güzel bir nağıl,
Kendimle, fikrimle yanlız kalınca.
Günde bir harika vareden akıl
Aya gidip çıktı masal ardınca.

Masal istiyorum, masal, ben hergün,
Masalsız akıldan ışık doğrulmaz.
Masal istiyorum yaşamak için,
Galiba masalsız yaşamak olmaz.
1975

Nağıl: Masal

BİZ YİNE DE SÖZE GELDİK

Biz yine de söze geldik,
Hız giyindim penceğimi
Gitmek için...
Donakaldım,
Öz içimden ben asıldım.
Göya benim muhabbetim
Asılıymış penceğimden,
Onu giysem,
Muhabbeti soyunurum yüreyimden.
Ne kolaymış...
Donakaldım
Ben kapının eşiğinde.
Yok durumuşum yüreğimin yarasında,
Yok, durumuşum
Ben nefretle muhabbetin arasında.
Nice defa ben gitmişim,
Gitmemişim, sürünmüşüm...
O sürenen ayaklarla
Yine, yine ben dönmüşüm...
Çetin, çetin!..
Meğer meğer bu gidişler,
Devamıymış muhabbetin...
Deli gönlüm bir kav gibi
Beni attı, beni tuttu,
İstediği yere sürdü...

Bu gidişler nefretimdi,
Yürümüyor, sürünürdü...
Gelişimse, muhabbetim,
Onda kudret, casaret var,
Metanet var.
Ben kendimden gen düşmüşüm...
Şimdi ben öz talihimi
İki talih arasında
Bölüşmüşüm.
Gece, gündüz,
Seher, akşam
Ben hissimle düşüncemin
Arasında dört dönmüşüm.
Şimdi benden koşar dert de
Koşar gam da
Ben hissimle seni bulur,
Yitiririm düşüncemde.

1970

Gen: Uzak, kenar

SAFERDEYİM BEN

Uzak bir safere çıkmısın, uzak.
Gözlerim yoluna dikilip ancak.
Gözlerim kapıda,
Bir aydan beri.
Beklerim, beklerim seni demadem
Ben yola saldıkça sensiz günleri,
Hasretin yükünden yüngülleşirim.

Ayrıldık mekanca, hem de zamanca.
Bu iki noktada sızlıyor yaram,
Sen gittin, uzanan yollar boyunca,
Ben vakti öldürüp yol kısaltırım.

Zaman daim akar...
Gök yere inse,
O kalmaz bir anlık öz saferinden.
Sen yollar boyunca saferdesinse,
Zamanın boyunca saferdeyim ben.

1976

Yüngülleşmek: Hafifleşmek

GÖNÜL AĞLAR, CAN AĞLAR

Ey belalı başımın belalı macerası,
Ey benim ağlar kalan yüreğimin parası,
Ben ilâçsız, sen ağlar,
Gönül ağlar, can ağlar,
Ne yapayım?
Kendin de.
Kusur benim; hak senin.
Hakkın,
Haklar önünde güçsüzdür ancak senin.
Ağla, ey gülüm, ağla,
Ağla, ey gönlüm, ağla.
Ağlamaktan ne fayda?
İnsan ile arzunun arasında dayanan,
Dağı,
Dele bilmemiş göz yaşları hiç zaman.
1966

Dayanan: Duran

AĞRULAR

Bir gözünde azap, bir gözünde ben,
Her saat koyarsın çekiye beni.
Evet, sen herşeyi tam istiyorsun,
Bölmek istemezsin ikiye beni.

Beni, benim için değil, sen bugün,
Beni de seversin yalnız kendinçün.
Derdin akrep oldu,
Aşkını çaldı.
Muhebbet bitse de ağrısı kaldı,
Ağrı, tek bir idi, arttı, bin oldu.
Ağrılar büyüyüp talebin oldu.

Benim gönlümdeki saf duyguları
Nasıl lanetledin,
Aman!
El aman!
Aynı o ağrıdır, aynı o ağrı
Beni tahkir eden, seni ağlatan.

Bu incik muhabbet bize ne verdi?
Yorulduk.
Bir ona yanarım ki ben,
Sana öyle gelir azabı, derdi
Vereni benimse... Çekeni sensin...

Silmeye çalışıp gönlünden beni,
Gelecek günlere kanatlanırsın.
İyi anlıyorum:
Bugün sen beni
Yolunun üstünde kütük sanırsın.

Belki de haklısın... Ah....Bu belkiler..
Sözüm yok. Temizle sen öz yolunu.

Tek ondan korkarım: Sen ne yaparsın
Boşluğa dirense bu yolun sonu?...
1976

Çaldı: Soktu

SOKAKTA YİTİRDİM

“Yaşayamıyorum bu sayag, daha,
Yeter,
Yorulmuşum,
Bitirek daha”
Diye otobüse bindin...
Dayandım,
Vakit benim gibi dayandı sandım
Yok o dayanmadı
İşledi yine
Binip otobüse seninle birge
İşte bir lahzada zaman da gitti,
İhtiyar da gitti, güman da gitti.

Bu nedir, ayağım üzüldü yerden.
Herşey öz yerini değişti birden,
Dayandım...
Arkamdan yollar süründü
Saat da tersine dolaştı, döndü.

Senden ayrılmadım,
Senden ben, gülüm.
Kendimden ayrıldım,
Kendimden, gülüm.
Bilmedim ne idim,
Şimdi neyim ben?

Sokaklar uçuruma döndü gözümde.
Seni yitirdiğim şu anda bilsen,
Yolların üstünde yittim özüm de

Dolaştı kâinat, karıştı alem.
Kimdir kulağımda böyle hüngüren?
Sokakta yitirdim seni, dözmürem,
Hayatta yitirsem, ne yaparım ben?
1967

Sayag: Böyle, bu türlü
Özüm de: Kendimde
Dözmürem: Dahammül edemiyorum
Hönküren: Feryad çekerek ağlamak

UNUTAYIM GEREK

Ayrıldık... Güç geldi bize hücümlar,
Ayrıldık, usanıp taneden, sözden,
Bizden razı kaldı yadlar, kohumlar,
Biz razı kalmadık öz özümüzden.

Ayrıldık... Şarkımız kaldı yarımçık,
Fikirler perişan, gönüller kırık.
Ayrıldık... De nerde geç kaldı zaman?
Şimdi ne sen sensin ne de ben benim.
Başımda tufanlar haykırdığından,
Meyvası değmemiş dökülen benim.

Dağlara tırmanıp ardımdan koştun,
O akarsulara karışan benim.
Talihin hükmüyle sen çok savaştın,
Bu ağır hüküm ile barışan benim.
Yandıran da benim, yakılan da ben.
Döven de, vuran da, yıkılan da ben
Ayrıldık...
Bilmedik,
Niçin,
Neden biz?
Ayrıldık...
Ayrılmak istemeden biz.
Yoktur yüreğimde sana kazep, kin,

Hatıra düşmüyor bed emellerin.
Nefretsiz ayrılık ayrılık değil,
Nefretsiz ayrılık vuslattan şirin...

Gülüm, seve seve ayrılıyoruz,
Yürek kökden düşen tek sime benzer.
Bizim gözü yaşlı bedbaht aşkımız
Babalı anneli yetime benzer,
Dedim, unutayım seni ben, gerek.
Mümkün mü?
Arzuya emel ten gerek.
Unuta bilmekçün seni, sevgilim,
Tezeden doğayım, tezeden gerek.

1967

Kohum: Akrabalar
Ten: Ezit, ez

GÖR NASIL GÜÇLÜSÜN

I

Uyumak istiyorum...
Sensizliğimi,
Uyku denizinde boğayım diye.
Uykumsa gölgeni öz gölgem gibi
İzliyor, kıskanıp seni herşeye.
Uykum kaçak düşüp benden yan gezer,
Uykum sokaklarda sergerdan gezer.

Hasretin asılıp kipriklerimden,
Uykum da gelmir ki hiç olmazsa ben,
Yitirip boğayım seni uykumda.
Benden vefalıymış sana uykum da.
Uykum kaçak düşüp uyuyamam ben,
Uykum korkup kaçıp fikirlerimden...

II

Gezmek istiyorum,
Sensizliğimi.
Yollarda yitirip, unutum tamam.
Nereye gidersem, hatıran gibi
Ağır bir yük ile karşılaşırım.
Seni yitirmişim,
Ne yapayım ben.

Her zaman, her yerde görünür yerin.
Yok tahammül etmem, dert ondadır ki
Kendinden ağırdır hatıraların.

Şirin hatıralar bir diken gibi
Yollara serpilip destebe deste.
Hatıran dikendir, çizer kalbimi
Yokluğun tuz serpir yaramın üste

Yaddaşım öyle bir güneş ki, gün ki
Dünü bir nur gibi görürüm aydın.
Diyorum, hafızam öyle ölsün ki
Bana hep dünümü hatırlatmasın.

III
Gülmek istiyorum...
Yüreğimdeki,
Hüngürtü sesini batırmak için.
Bilmezdim, muhabbet bir cellat teki.
Benim gülüşümü öldürmüş bütün.

Yandırdı gönlümü bu soğukluğun,
Var iken, sağ iken yok olmuşum ben.
Gör nasıl güçlüsün, senin yokluğun,
Benim varlığımı aldı elimden...

Başımda tufan var, günlümde çovgun,
Arzu da, fikir de kaldı yarıda,
Gör nasıl güçlüsün, senin yokluğun,
Bana üvey etti doğmaları da.

Ferahım, sevincim dünümde kaldı,
Derdimde, gamımda yaşarsın benim.
Yokluğun gör nasıl gelebe çaldı
Bu günüm ölüdür,
Yaşar dünenim.
Çaldım öz gönlümü ayrı simde ben,
İlişip kalmışım dünenimde ben.
1967

Teki: Gibi
Çovgun: Boran
Dünenim: Dünüm
Sim: Sazın teli

ÖYLE BİLİRDİM Kİ

"Son görüş poeminden"

Dedin sen şairsin,
Fakat ne fayda.
Bana şiirden çok, hayat gerektir.
Senin şiirlerin güzel olsa da
Bana sözden başka ne verecektir?

Evet, ben şairim,
Şair, büsbütün!
Şiir yazanda da, yol gidende de
Ben sana vuruldum, bilirsin kendin,
Şair hayalini görüp sende de...

Şairler herşeyi şişirten olur,
Ben de çok büyütüp şişirttim yeğin
Öyle bilirdim ki nurdan yoğrulur
Mayası,
Yüreği seven keslerin.

Şairler yanılır,
Yanıldım ben de.
Uçan hayallerin de, nere inmiş?
Şairsin sözünde, sohbetlerinde,
Arzunda, fikrinde tam âdisinmiş...

Şair olmasaydım, sevmezdim seni,
Yüzüme durmazdı bu boyda derdim.
Şair olmasaydım, senin kasdini
Gözünden okuyup çoktan bilirdim.

Şair olmasaydım lepirlerine
Düşüp izlerdim mi seni yer be yer?
Şair olmasaydım, tahkirlerine
Dözebilirdim mi, bu vakta kadar?

Sana da gerekmiş meğerse giysi
Bezeyebilmezmiş söz, şiir seni.
Öyle sanardım ki
Kışta da od dek
Benim şarkılarım ısıtır seni.

Benim şarkılarım, altınım, zerim,
Sana da gerekmiş mücevherat.
Öyle sanırdım ki söz incilerim
Sana en kıymetli berattır, berat.

Gümüşü kap-kacak, billur bardaklar,
Senin de kalbinden geçirmiş deme.
Öyle sanırdım ki, döktüğüm yaşlar
O soğuk taşlardan azizdir sana.

Sana ev gerekmiş, fakat bu demde
Bilmedim arzunu birdebir senin.
Öyle zannettim ki fikirlerimde
Kurduğum kasrlar evindir senin.

Bunu alem bilir, yadsımayalım,
On dört yıl ağladı, gülmedi şiirim.
Senin yüreğini kasbetti,
Ama
Sonadek sağlayabilmedi şiirim...
Öyle sanırdım ki bütün dertlerin
İlâcı şiirdir...
O, gelecektir.
Sanırdım, dünyanın özü de yeğin,
Şiirle, şarkıyle düzelecektir.

Elleşip vuruştum, ben gökle, yerle,
Yaratan bana da bir ilham vermiş.
Ben şimdi bildim ki
Yalnız şiirle
Arzular, fikirler gülümsemezmiş.

Gülüm, karanlıktır hayatın dibi,
Korkarım batasın çamurlukta sen.
Şarkının sihrinden çıkan bir kalbi
Nere götürecek bu hayat gören?

Düşündüm, düşündüm,
Düzüne baksan,
Kimi mutlu etmiş şirin hayaller?
Benim evimde de billurdan bardak,
Benim kolumda da altın saat var.
1968

Yegin: Galiba
Lepir: Ayak izi
Dözmek: Tahammül etmek.
Od: Ateş
Deme: Galiba

BEN NİYE BİLEYİM

Ben niye bileyim?
Kara bahtımdan,
Bir yolluk usanıp üzülüşmedim.
Herkesi hisseden, başa düşen ben,
Kendimi bir defa başa düşmedim

İşe bak! Haklıyken olmuşum nâhak.
Hemdemin yanında kısadır dilim.
Sonsuz saferdeyim,
Bilinmez ancak,
Sonuncu düşergem, âhir menzilim.

Menzil arayarken arzularıma,
Dönüp özgelere menzil olmuşum.
Deldi kulakları nâlem, feryadım,
Bama koşa koşa ben, zil olmuşum.

Yürek parçalandı, ömür kısaldı,
Oz arzum güverdi, bağrımı deldi,
Herkese, herkese yazığım geldi,
Ama ben kendime katil olmuşum.

Aştı çılgınlığım yine de hadden,
Bu derdim od alıp yandı o dertten.
Uyatmak istedim halkı gafletten,
Meğermiş, ben kendim gafil olumuşum.

Bahtiyar, elimde kazep kamçısı,
Gözümde kalbimin ateş damcısı.
Bir yandan kendimin ittihamçısı,
Bir yandan kendime vekil olmuşum.

Sevdim, yücelmedim, alçaldım ancak
Bu aşkın gücüne ben, ben olmuşum.
Sen bir talihdeki dönüklüğe bak,
Sevdiğim insana düşman olmuşum.

Beni vurmak için işe bakın ki
Aşkım dost elinde kılıç oluptur.
Herkesin başını yücelten sevgi
Benimse başıma kakınç oluptur.

Başa düşen: Anlayan
Düşergem: Son masken
Bam - Zil: Müzikte aşağı ve yukarı ses
Damcısı: Damlası

SEVDALI GÖNLÜM

Ne beni anladın, ben beni duydun,
Sen benim gönlümü haraba koydun.
Kimi kınamalı?
Yok, yok hiç kesi!
Öz günlüm kendimden şimdi uzaktır,
Muhabbet!
Muhabbet, barut zerresi,
Yüreğe düştü mü?
Patlatacıktır!

Benim bu aksaçlı kadim aşkımın,
Başında kapkara bir duman ağlar.
Tutup matemini yetim aşkımın,
Harabe gönlümde bir keman ağlar.

Susturdum gönlümün istek sesini,
O, önü kesilen bir çaya benzer,
Gönlüm öz eliyle öz körpesini
Boğup, matem tutan anneye benzer.

Şaşmışım,
Benimçün saat yok,
Gün yok!
Ya ömrüm ne ile övünür şimdi?
Sanki yüreğim de duymak için yok,

Hissini boğmakçün dövünür şimdi.
Günlerim uzandı, sabrım gödeldi.
Acaba ömrümün kışı mı geldi?
Kesdi yaz yağmuru, yetişti tufan,
Neden gök gürlemez, şimşek çakmıyor?
Kışın çıplak kalan budaklarından
Kalbime kimi vakt damla damlıyor.
Beni tiskindirir bu damlalar da
Ey öten fırtınam, nerdesin, nerde?
Düştü ayaklara, süründü naçar,
Benim bin sevdalı, bin sırlı gönlüm.
Gör nasıl kısılıp sineme lâl-kâr,
Bir zaman haraylı-heşirli gönlüm.

1969

Gödeldi: Kısaldı
Lâl - kâr: Dilsiz - Sağır
Haraylı - Heşirli: Gürültülü - Sesli

BU ULU DÜNYA

İyi ki sen varsın, şükredim gerek.
Sen varsın, ben varım,
Dünya var demek.

İyi ki dünyada sen de yaşarsın,
Ne ile dolardı yoksa bu dünya?
Senin gözlerinle gözünü açtı
Bu ayık dünyaya uykulu dünya.

İyi ki hissimiz aşıp, taşıptır,
Yürekler, dillekler yakınlaşıptır,
Senin kademinle civanlaşıptır,
Bu uca,
Bu koca,
Bu ulu dünya.

1969

YAPRAKLAR DÖKÜLÜR

Yapraklar dökülür,
Susur,
Lâl olur.
Dağlardan süzülen şır şır pınarlar.
Yapraklar dökülür
Bir hayal olur.
O öten eyyamlar,
Ferahlı çağlar...
Yapraklar dökülür
Sararır bütün
Otlaklar,
Cığırlar,
Yollar,
Yamaçlar,
Yapraklar dökülür
Susur günbegün,
Dodağı şarkılı, sesli ağaçlar.

Yapraklar dökülür,
Çıplak budaklar,
Başını kaldırıp göğe dikeldi.
Göründü sinede bozaran dağlar,
Benim aşkımın da payızı geldi.
Yapraklar dökülür...

Dökülsün, ne gam.
Ağlama toprağın ahu zarına.
Gönül budağından kırılıp düşen,
Sapsarı muhabbet yapraklarına
Ağla,
Ağla sen!

Ağaçlar:
- O günler hanı, ya hanı ?
Diye yakınıyor bir öksüz teki.
Ağaçlar döktükce yapraklarını,
Çoğalır dert yükü,
Artır gam yükü...

Hasrettir yüreğim, hasrettir oda,
Yazık! Kipriğimle ben od götürdüm.
Çır-çıplık üşüyen budaklarda da
Soğuktan üşüyen gönlümü gördüm.

Kısılıp sineme göğsünde al kan,
Üşüyen yüreğim yatar, dinlenir.
Şarkısız kalan
Çır-çıplak muhabbet budaklarına
Yazığım gelir.
1969

Eyyam: Asır, zaman
Budağlar: Dallar
Payız: Güz
Teki: Kibi
Od: Ateş

MASAL İSTİYORUM

Masal istiyorum,
Sen gelen defa
Masal konuşarsın, dedin, benimçün,
Gülüm, o füsunkâr inceliğinle,
Tepeden tırnağa masalsın kendin.

Devin kaçırdığı kız, sensin, yegin.
Kısmet diyemiyor talih diyeni.
Ben aciz bendeyim...
Melik Mehmet'in
Gücü bende var mı kaçırım seni?

Nazindan eziyor nefret de, kin de
İndizme göylezdek hayallarımı
Yüzünün, gözünün çizgilerinde
Bulmuşum çocukluk masallarımı.

İsterdim tersine dolansın zaman,
Sana bahşedeyim ömrün ilkini.
Kaygılarla dolu bu boş dünyadan
Masal dünyasına aparım seni.

Mümkün mü kaçırmak o esir kızı?
Mümkün olmayacak masala girmek.

Ömrün şekerini, masalımızı,
Kendimiz yaratak, kendimiz gerek.
1971

Yegin: Galiba

KELEBEK

"Bestecisi E.Sabitoğlu"

Güller üstte uçan, kaçan
Bir kaygısız kelebektin,
Çiçeklerin yüreğinde
Sen en şirin bir dilektin.

Sorağını gül çiçekten
Alınca ben, alınca ben,
Koştum senin
Ardınca ben, ardınca ben,

Şarkı diyor sana güller
Yel esende narın narın,
Her çiçekten bir renk alır
Kızıl Kızıl kanatların.

Hangi gülü okşadınsa
Yaprağında izin kaldı,
Seni tuttum, uçup gittin
Ellerimde tozun kaldı.
1972

KİLİT

– Sen beni herkese kıskandın, yeter!
Nedir bu şüpheler, bu üzüntüler?
Bir böyle kıskançlık neye gerektir?
Seni de beni de mahvedecektir.
Ben ki seninkiyim,
Git, telaşsız git.
Ne kendini incit, ne beni incit.
– Severim,
Ne lüzum söze, öğüde?
Benim kıskançlığım sevgimin özü.
Vurulan kilidin büyüklüğü de
Korunan servetin değer ölçüsü(!)

BENDEN O TAYDA

Ne vakittir susarım, lay duvar gibi...
Kalbim oyum oyum, lağım lağımdır
Ne ile doldurum sensizliğimi?
Suyumsun,
Hasretin susuzluğumdur.

Hedeler korkular!..
Sustum,
Dövüktüm.
Böyle mi olurmuş her aşkın sonu?
Hayli zamandır ki korkuya büktüm
Gözün hasretini, gönlün odunu...

Ömrü de harcadık, bize ne kaldı?
Bir gün kah kah çeken, bir gün hüngürüp.
Geldi, sevgimizin akşamı geldi,
Akşamı gelmeyen günü kim görüp?

Ben suyu savulan değirmen oldum,
Döndü hatıraya küylü çağlarım.
İzimi ot bastı,
Tam unutuldum...
Ne çah çahım kaldı ne konuklarım.

Ben ki sağalmakçün yaramı kestim.
Sağalmır...

Ya niye yine sızlıyor?
Meğer bu değildi meramım, kastim?
Ya şimdi?
Ya şimdi isteğim nedir?

Yüz günün, bin günün delisiyim ben.
Ne ipe yatardım, ne de zincire.
Bir gün akıllanıp cahaletimden
Yüz günü, bin günü satmışım bire.

Kendim de bilmezim neciyim, kimim?
Ne dostu tanıdım ne de düşmanı.
Dünyanın derdine köklenmiş telim,
Gamın mızrabıyla söyletin beni.

Bulutu dağıttım, ya bu sis nedir?
Gönlümü sızlatan şimdi bes nedir?
Yeniden güverdim sızladığımdan
Ot gibi..
Dağımsın, ben arran oldum,
Bağırabilmezim sızlasam da ben,
Hasretin sızlattı, bağıran oldum.

Kulak kesilmişim iç hüngürtüme,
Böyle gürültüde, hayda, harayda...
Şimdi anlıyorum, bende hiç deme,
Bir "ben" de var imiş benden o tayda.
1973

Tayda: Tarafta, ötede
Lay: Bütün
Dövüktüm: Şaşkınlıkla sağa sola baktım
Küylü: Gürültülü
Sağalmakçün: İyileştirmek için
Güverdim: Yeşillendim
Arran: Düzlük, ova.

YAMAN ÖZLEMİŞİM

Yaman özlemişim, seni ben, yaman.
Esir düşmüşümdür öz isteğime.
Nefreti saklamak asandan asan,
Sevgiyi saklamak mehalmış, deme.

Haraylar yükselir gönülden yene
Bu nasıl haraydı, bu nasıl haydı?
Kendimi tuturdum...
Gözüm yüzüne,
Kulağım sesine alışmasaydı...

Sanki her tarafdan üzülüp elim...
Şaşırıp kalmışım gam deresinde.
Dirilip yaşanır senli günlerim
Sensiz günlerimin hatırasında.

Yaman özlemişim...
Bu nedir yine.
Aklım sağa bakar, yüreğim sola.
Yüreğim dönüptür gök güvercine
Konup sen gideli sen gelen yola.

Yaman özlemişim...
Her akşamcağı

Arzumu güneşin teline sardım.
Benimle olsaydı, ben sıkılmağı
Zamana en uzun ölçü sanardım.

Uykuma gelmiştin...
Kısıldık künce
Konuştuk, yel esti, dağıldı dert, gam,
Gölgeye dönmüştüm,
Seni görünce,
Senin ışığında yok oldu gölgem.
1974

Asan: Kolay
Mehal: Çetin
Künce: Köşeye

MASAL GECEM

Yıldızların diliyle
Nasıl konuşur gece.
Bin defa seyrettiğim,
Alâlâde bir gece...
Birden...
Kalbim titredi.
Uşüdüm,
Göğüs geçirdim.
Yüreğimde bir seni,
Bir de...
Yıllar ardından
Masal gecemi gördüm.
O gece
Gözlerimde
Pinekliyor her zaman
En şirin uykum gibi...
O gece yüreğimın,
Yatır derinliğinde
Altıncı duygum gibi.
Gece
Bir sen,
Bir de ben.
O gece baş kaldırdı,
Bu gecenin içinden...

Şirin duygularımla,
Hasret arzularımla,
Bir anda doldu gecem.
Uzak bir hatıranın
Hazin zemzemesinden
Şarkılaştı bu gecem.

O gece çoktan geçip,
Geri dönmez o, bir de.
Bir gecenin hazzını
Geri dönderebilmez
Bin böyle geceler de...

Bir gecede, bir anda
Şirin bir hatırayla
Acı gerçek görüştü.
O gecenin gözünden
Bu gecenin bağrına
Sıcak bir damla düştü.

Dedim dağıl a dünya.
Dağıl, hız dağıl gecem.
Sen dünyadan göçmüsün
Kalbime,
Nağıl gecem.
Sen şimdi bu günümle
Gidebilmezsin yola;
Yüreğimde yaşarsın
Eseflerle kol kola,
Devran dönür, vakit geçer.
Sehere de az kalır.
Sen yoksun... Bu günüme
İstihza eder dünüm.

Bin bir gece gelse de
Masalım gelmez benim.

Bu gecenin içinde
Masalsızım şimdi ben.
Gecenin ellerinde
Sarı bir yaprak durar
Hatıra defterimden!
1973

Nağıl: Masal

ÖZLEME HA

Mektubunu okuyorum...
Döne döne
Kayıdırım her cümlene, her sözüne.
Okuyorum,
Düşünürüm.
Düşünende gözlerimi kapatırım,
Seni görüm.
Okuyorum, düşünürüm.
Fikrim öten günlerimi
Varaklıyor,
Okuyanda gülümseyen satırların,
Düşünen de kan ağlıyor.
Bir mektupta ne demektir
Bu ak, kara?
Renklere bak,
Nerden nere?
Kim diyor ki
Her kelimenin
Bir manası, bir yükü var?
Yok, yürekte dile gelen yeşil sözler,
Budaklardır,
Yüz budağın bir kökü var.
Kök yürektir.
Yapraklarda rengi yeşil,
Sesi, sözü fısıltılar.

Fısıltının sesi birse,
Bin matlebi, bin sözü var.
Ben sözün öz manasını istemem hiç.
Bir mezmuna o, kul olur,
O, duygudan yoksun olur,
Ben vurgunum her kelmenin çalarına.
Ünlem gibi dik durarak
Hüküm veren halına yok,
Sual gibi boyun büküp
Düşünceye dalarına.
Düşüncenin bin rengi var.
Gökteki ay, yalnız aydır,
Suya düşse, gırcınlanan dalgalarda
Nice renkten çelengi var
Senin renkli duyguların
Sözün mana hududundan
O taydadır
Sözler yatar kuzu gibi,
Çalarları haraydadır.
Çalarların alevine alışırım.
Günler geçer...
Seslendikçe kulağımda cümlelerin,
Etrafıma lâl kesilip
Ben seninle konuşurum:
Yazarsın ki özleme ha!...
Burda sözün kasti geniş,
Yuvası dar.
Burda sözün cevherinden
Nice nice söz sıçrayar.
Sözden fikir,
Fikirden de
Nice nice matlep çıkar.
"Özleme"nin ötesinde
Söz sıkılır,

Söz şaşırır.
Sen “yok“ daki o “var“a bak.
Sözün aksi, çalara bak.
Sen“özleme“ diyen zaman,
İstiyorsun ömrüm boyu
Ben özleyim senin için.
Rengine bak, kalıbından çıkan sözün
Özlüyorum, aya, güne sığmıyorum.
Sıkılırım,
Dünyamızın
Kaidesine, ölçüsüne
Sığmıyorum!
Özlüyorum,
İsteğime ermek için.
İsteğimiz fevkındadır sözümüzün..
Sıkılırım,
Yakınlarım sağ solumda.
Sıkılırım,
Bakışların
Yanıp söner hayalımda.
Gözlerimin önündeki bakışlara
Yad olmuşum.
Hayaldaki bakışların ışığında
Yutulmuşum.
Takvimdeki varakların
Bir ayını birden yırtın.
Yazı ötüm,
Gözyaşıdek kipriğimden
Kopup düşeyim güze ben.
1975, Şeki

Kaydırım: Dönerim
Budak: Dal
Çalarına: Çeşitli anlamlarına
Tayda: Tarafta
Matlep: Arzu, istek.

SEVGİ YAKINMASI

Hiç bilmedim nere yozdun
Doğrumu sen, düzümü sen.
Ben hasreti ötüp geçtim,
Sen hasretin dözümsün.

Kulaklarım hey çınlıyor,
Konuşursun sözümü sen,
Sözümü sen.
İsterim ki uykumdan da
Gelip seni alan olsun.
Vuslat dolu bu rüyalar
Yalan olsun, yalan olsun.
Bana kalan hatıradır,
Unutulsun talan olsun,
Talan olsun.
Kol budaklı ağaç idim,
Aşılanıp, çapılmışım.
Hemdem gidip, gölgem yitip,
Ben kendime kapılmışım.
Ama seni yitiren gün
Ben kendimçün tapılmışım
Tapılmışım.
1976

Yordun: Yorumladın
Dözümüsün: Tahammülüsün
Tapılmışım: Bulunmuşum.

YOL İŞARETİ

"Oğlum İsfendiyar için."

Sevdinse...
Aşkında yitip yok oldun,
Karıştıracaksın günü, ayları,
Sevgi yollarında yok kaide, kanun
Kendin aşmalısın bu dolayları.

Eriyip, kendini yok sanacaksın,
Bu derdin olmayıp özge çaresi.
Sen hız hız "kazaya" uğrayacaksın,
Yoktur bu yollarda yol işareti.
1977

Dolay: Dolambaç

AK TÜY

Saçında kıvrılan ak tüyü gördüm
Dağlardan sonbahar havası geldi.
Omzunda hayatın yükünü gördüm,
Bağlardan kuşların nevası geldi..

Ak teller, uğursuz sevginin gamı,
Benden türlü türlü şikâyetlerin.
Ak teller sıcaktan yanan ot gibi,
Bir damla yağmura mühtaçtır yeğin

Ak teller kaygılı, dertli ömürden
Turna gatarıdek uçan günlerin.
Ak teller izidir ağarır den-den,
Ağrılı günlerin , acı günlerin.

Ağardı saçında ihtiyaçların
Otu garsılanan düzenler gibi.
Yangıdan ağaran beyaz saçların
Dallarda saralan hazellerdi mi?

Kaderden kaderi çaldık kendimiz,
Bu talih tali arzudan danır.
Yazın şahta vurdu dileklerimiz
Ömrün payızında tomurcuklanır.

Arzular yürekde kuzu tek meler
Yer-yerden, zengbezeng, cürbecür şimdi
Küçuk tomurcuklar, küçuk düymeler
Payız ruzgarından üşüyor şimdi

Payıza benzeriz, payıza, ancak.
Yürek o yürektir,
Hava buz gibi.
Soyunur ağaclar, dökülür yaprak,
Rengini soyunan duygumuz gibi.

Yapraksız ağaca benzerimiz var,
Kuru dalları da terk etti kuşlar.
Dünenki sıcaktan belki yanmışız,
Bir anne budaktan kalkar yüz budak.
Bak, işte kaç yerden parçalanmışız,
Burda iğri budak, orda düz budak.

Ağacın başında kararır yuva,
Gönlünde, gönlümde bir karartı var.
Biz güze sığındık...
Soyuyor hava.
Sararır yapraklar, ağarır saçlar.
1979

Yegin: Galiba
Denden: Tane tane
Garsılanan: Yanan
Düzenler: Kırlar, yaylalar
Yangı: Büyük hasret, arzu
Danır: İnkâr eder
Payız: Sonbahar
Budak: Dal

SEN NERDEN BİLESİN

"Bir sorunun cevabı;
Şair Nariman Hasazade'ye."

Sen nerden bilesin ne çekerim ben,
Ben güzim...
Ey ömrün ilk baharlısı.
Sen nerden bilesin, neden bilesin
Yoktur bu dünyada senden varlısı.

Dumandek dağlara çekilen benim.
Budaklar üstünde kuşdek dinen sen.
Sonbahar yaprağı dökülen benim,
Ömrün baharında çiçeklenen sen.

Yıllarım harcanmış, ömür kısalmış,
Senin yol gidesi çok yılların var.
Benim yüreğimde başbaşa gelmiş,
Gevrek duygulardan ne haberin var.

Diyorsun, ocağın közü benim ben,
Sense tütsülenen hatıralarsın.
Yalnız hatıra mı?
Sahvin var senin,

Dağdan habersizdir arrandakılar.
Bir de... Unutma ki tütsülenenin,
Tazeden tutuşup alışması var.

Sen nerden bilesin sevda anları
Ganimat payıdır tükenen ömrün.
Sıska bir pınarın son damlaları
Daha şirin olur teşneler için.

Sen nerden bilesin akşam şülesi
Niye aynaları alevlendirir.
Sen nerden bilesin, bülbülün sesi,
Niye sonbaharda yürek yandırır.

Artar zaman zaman vaktin kıymeti,
Arzu bin heveste, yürek telaşta.
Sen nerden bilesin, gözün lezzeti
Kalbin ağrısına dönür bu yaşta.

Sevgi yaş bilmıyor... Kalbini yandır.
Yanarak yaşasan, yaş düşmez yada.
Seven doksanında hâlâ civandır,
Sevmeyen kocadır otuzunda da...

Yürek alışırsa, günahkâr mı yaş?
Seveni kınama, sevecek seven!
Yaş ile yüreği değil, a kardeş,
Boş ile doluyu çekiye koy sen.

Bir ömrü yıllarla ölçmek düz değil,
Ömürle yılları ölçesin gerek.
Hissinle, kalbinle, dinle, ne diyor,

Bu duyan, bu yanan, alışan yürek...
Yaşarken
Hayatı severim...
Ne gam,
Ölende ölümle sevişeceğim!...
1979

Dinen: Şarkı söyleyen
Sahv: Yanlış, hata
Teşne: Susuz

DERİNSİN, ZİRVESİN

Hikmet kitabıdır senin suretin,
Onu sona kadar okumak çetin.
Sen uzun yılların dolaylarında
Benimçin hiç zaman adileşmedin.

Sen "gelme" diyorsun, eğer "gel" desen,
Yüz giley gizlenir bir gileyinde.
Her zaman her yerde gayrı-âdisin,
Pek garip görünen adiliğinde.

Baş vurdum gönlünün derinliğine
Kalktım zirvesine senin arzunun.
Elimi, kolumu bağladın yine
Ne orda son gördüm,
Ne de burda son!

Yürekte ne kadar inci gizlenir,
Onlar birbirinden paha, değerli.
Sonuncu görüşte bulduğum gevher
Önceki gevherden daha değerli!
Senin yüreğinde yatan inciler,
Benim yüreğime yıldızlar çiler.

Kalbini taybetay açmamışsın sen,
Korkmusun gözüme çok ışık düşe,
Gözlerim kamaşa...

Her görüşünden
Bir sır sağlamışsın gelen görüşe!
Aya ulaşmamış
O güzelliğe
Yetişmek aşkıyle yandık,
Düşündük.
Bin yıl bu hasretle tor attık göğe,
Ulaştık...
Avuçta kum geri döndük.

Ayın efsanesi bitti o günden,
Dönüp avcumuzda toz toprak oldu.
Sırrını insana bildirdiğinden,
Ayın güzelliği yitti, yok oldu.

Sen benim avcuma kum dökmemekçün,
Her zaman sakladın neyise benden.
Yüceldin günbegün,
Kalktın günbegün,
Daha güzel oldun bugün, dünenden.

Hikmet kitabıdır senin suretin,
Onu sona kadar okumak çetin.
Bu uzun yılların dolaylarında
Benimçün bir kez de adileşmedin.

Derinsin, zirvesin, benim gözümde,
Böyle tanımışım seni ben, gülüm.
Gayri adiliğin boy alır hem de
Benim hasretimden, aşkımdan, gülüm!
1980

Giley: Şikayet
Taybetay: Tam açıklığıyla
Dünenden: Dünden

AZİZİM

Yağmurlu havalar yaman uzandı,
Bizim aramızda duman uzandı.
Ne ben yarabildim, ne sen dumanı,
Yüreğe çöktürdük bu sis dumanı.
Değişebilmedik bir hakikate
Nice ihtimalı, nice gümanı.

Bu seven yüreğim elimde bayrak,
Sonuncu menzili göremiyorum.
Sana yüreğimi vermişim, ancak
Neyapım, kendimi veremiyorum.
Azizim, kendin de, kendin de görek
Sana ruhum gerek, ya cismim gerek?

1980, Yalta,

KOŞMALAR ve GERAYLILAR

NEDİR

Dedim muhabbetim, koy toprak olsun,
Ayağın altında...
Ya bu gum nedir?
Dilinle yüreğin arasındaki ,
Bu uçurum nedir?

Kendim de bilmezem ne deyim sana?
Körlendi ümitler, gümanlar yine.
Bu dağı çekmezdi seven sevene,
Eğer severdinse bu zulüm nedir?

Durup aramızda nice dağ dere,
Ne deyim aradan esen yellere?
Onsuz da ölürüm günde bin kere,
Bir canı vermeğe bir ölüm nedir?
1970

NİSPİLEK

Güneşe bakanda kararır göz de
Işığın içinde zulmet olurmuş.
İki seven kalbin kuvuştuğu yer,
Çalılık olsa da cennet olurmuş.

Ezelden nispidir kara da, ak da
Yakın da, uzak da, tepe de, dağ da
Dün bayrak olan söz, hep bed ayakta
Dönüp birden bire gelet olurmuş.

Hükmü taştan geçer, yalanın, şerin
Ruhu unutuldu mukaddeslerin.
Amalı cebinden yünül keslerin
En büyük talebi minnet olurmuş.

Hayrında, şerinde vehdettir alem,
Bir ucu sevinçtir, bir ucu alem.
Kurulan tuzakta benim büdremem.
Benim rakıbıma fırsat olurmuş.

İnişin kadrini bildik yokuşta
Akıl ne bilgide, ne de ki yaşta
Dünyanın ahengi baharla kışta,
Kederle sevinçte vahdet olurmuş.

Amalsız, fikirsiz bir aşk, bir heves
Kendi tek başına güverebilmez.
Millet sevgisiyle silahlanan kes
Kendi tek başına millet olurmuş.

Mayıs 1992

Galet: Yanlış
Büdreme: İlişib yıkılma, düşme

YUKARI

Kötülük var, iyilikten yahşıdır.
Bedbahtlık var, saadetten yukarı.
Sevginin de hedefini seçmeli,
Nefret de var, muhabbetten yukarı.

Zorakılık baş aparsa ülkede
"Benim" diye at çaparsa ülkede
Buna karşı kulak karsa ülkede
Asaret de hürriyetten yukarı.

Söz okunun öz hedefi, unvanı.
Tam vaktinde susturmasan nadanı,
Kuduz gibi o dalayar dört yanı,
Kobutluk var, nezaketden yukarı
Ömür yolu bir cidalmış, yarışmış
Yarışanlar son menzilde barışmış.
Hayırla şer birbirine karışmış
İhanet var, deyanetten yukarı.

Rehmelesen eğer zalim düşmana,
Zülüm yaptın hem özüne, hem bana.
Bu merhamet ihanettir vatana,
Zulüm var ki merhametten yukarı.

22 Nisan 1992, Şeki

Çaparsa: Sürürse
Kar: Sağır
Cidal: Mücadele
Rehmelemek: Merhamet etmek

BAHANEDİR

Dişlerim döküldü, saçım ağardı,
Yaşın ne günahı, yaş bahanedir.
Talihim taş attı başımı yardı,
Buna taş ne yapsın, taş bahanedir.

Bazen baharda da sararır yaprak,
Talihin elinde herşey oyuncak,
İnsanı öldüren eceldir ancak,
Azar da bezar da boş bahanedir.

Dokunma bedbahta, gülme nakâma,
Bedbaht can atmakla erişmez kâma.
Bahtımdan kar yağdı ömür bahçeme,
Buna kış ne yapsın, kış bahanedir.

Ben kuzeyli oldum, arzum, güneyli,
Ona varamadım, çalıştım hayli.
Bahtiyar, bahtından oldu gileyli,
Bu da senin için hoş bahanedir.
1965

Azar, Bezar: Hastalık
Giley: Şikayet

DÜNYANIN

Baş çıkarmak hem çetindir, hem kolay
Iblisinden, meleğinden dünyanın
Adem sattı bir buğdaya cenneti,
Tora düştü keleğinden dünyanın.

Ne güzeldir, yürek geniş, söz açık,
Yaşamadım bir sevdamı yarımçık,
Ezap adlı değirmenden narin çık,
Geçeceksin eleğinden dünyanın

Arzum için bir meleğen cüyürdüm
O tepeden bu tepeye yürürdüm.
Niye korkum kefeninden?
Ne gördüm,
Beşiğinden, beleğinden dünyanın?

Ey Bahtiyar, zaman ömrü eritir,
O dünyaya gitmemişten çürütür,
Arkasından palas gibi sürütür
Berk yapışsan eteğinden dünyanın.
1977

Baş çıkarmak: Anlamak
Tor: Tuzag
Cüyürdüm: Karacaydım
Beleğinden: Kundağından
Palas: Yünlü şilte
Berk: Var gücünle, möhkem.

OLURMUŞ

Ne yaman, ne çetin günlere kaldım,
Sevginin düşmanı bin bin olurmuş.
Gümansız gümanlar, kansız şüpheler
Sevenin kalbinde çin çin olurmuş.

Kırıldı arzular, öldü inamlar,
Kaldı aramızda kuru selamlar,
Bana anlatınız, siz ey adamlar,
Ya ne vakit sevenler metin olurmuş?

Ben hakkı yitirdim güman içinde,
Şaşırdım yolumu duman içinde
Sevende severiz bir an içinde
Untmak ne kadar çetin olurmuş..

Bahtiyar, düşündün, erisin gerek
Sevenin benliği suda şeker dek.
Sen yine şaşırdın, sevilen yürek
Katıldan beş beter hudbin olurmuş.

Ocak 1968

Çincin: Sıra sıra, dizi dizi.
Dek: Gibi

ARASINDAYIM

Benim kısmetimdir ala toranlık,
Geceyle gündüzün arasndayım.
Kurulur içimde mizan terazi
O gözle bu gözün arasındayım.

Yollar arasında çok talanmışım,
Fikirler elinde parçalanmışım.
Tepeden korkmuşum, düzü danmışım,
Şimdi dağla düzün arasındayım.

İlişip kalmışım gam çalasında,
Bir güzel tılsımın taş kalesinde,
Her zaman kapılar astanasında,
Eşikle dehlizin arasındayım.

Bahtiyar, sineden nice "Ben" geçer,
Biri dertli geçer, biri şen geçer,
Dikenli çeperler sinemden geçer,
Bakû'yle Tebriz'in arasındayım.

1969

Toranlık: Yarı karanlık
Danmak: İnkar etmek
Çala: Kuyu
Astanasında: Önünde, eşiğinde

ELVEDA

Diyorum, sefası bitti ömrümün,
Şimdi dağ çıkarım, düze elvada.
Göze duman çöker, saça kar yağar,
Bahara elvada, yaza elvada.

Şimdi öz kökünden üzülen benim.
Özge budaklara dizilen benim.
Şimdi ne sen sensin, ne de ben benim,
Biz ki, biz değiliz, bize elvada.

Bahtiyar, derinde sızlayıp yaran,
Seni geçmişine bağlar her zaman.
Zülmet yüreğini işıklandıran,
Yoluna mum tutan göze elvada.

1969

Düz: Ovla, sehra

BÖL GÖRÜM

"Bahtım, bana yar ol", deyip çağlarım,
Yar olmazsa de bahtiyar ol, görüm.
Geleceğe ümidimi bağlarım,
Bir an sonra ne olacak, bil, görüm.

İlkbaharda çağıldayan sel misin?
Bu dünyayı oyuncak mı bil misin?
Hayat seni güldürende gülmüsün,
Hünerin var, ağlatanda gül görüm.

Dünyamızı yasa, toya bölmüşüz,
Sevdamızı oda, suya bölmüşüz,
Ömrümüzü güne, aya bölmüşüz,
Bin arzuya, bin dileye böl görüm.
1974

DÜNYA

Yolunda sabittir, fakat insanı
Kâh yokuşa salır, kâh düze dünya.
Bir yüzü gecedir, bir yüzü gündüz,
Durmuştur özüyle yüz yüze dünya.

Kâh seni var sanır, kâh da yok sanır,
Özü öz içinde gizli sağlanır.
Kâh şaka yapıyor,kâh acıklanır
Tepeden tırnağa mücize dünya.

Kendisi müamma, sözü bilmece,
Oğul istiyorum ondan baş aça
Çocuğa çocuktur, kocaya koca,
Civana görünür teptaze dünya.

Bahtiyar, kudretin akla güvendi,
Göklerin esrarı yerlere indi,
Bir tüğden asılıp talihi şimdi,
İnsan emeline kâş döze dünya.

1970

Kâş dözmek: Tahammül etmek

MÜSİBETİNDİR

Doldur, yüreğini, sevinçle doldur,
Bu hayat inişli, yokuşlu yoldur.
Dünyada dert de bol, ferah da boldur,
Hangisini alsan, öz kısmetindir.

Bir cidal meydanı bu hayat, gülüm,
Bu yolu nemerle başa çat, gülüm,
Ömrü müfte aldın, paha sat gülüm,
Mayasız bu kazanç öz servetindir.

Sevinç arıyorsun, al, yasak değil,
Dert çeken yürekten dert kacak dağil
Dünya iki renktir, tekce ak değil,
Birini götürmek cahaletindir.

Bahtiyar, bildin mi sen kimsin, nesin?
De hangi rüzgârdır, başından esen?
Dünyanın yasına kah kah çekmesen,
Dünyanın toyu da müsibetindir.

1973 -1977

Nemer: Düğünlerde verilen bahşiş
Çat: Sona erdir
Müfte: Bedava
Toy: Düğün

NE BEN, NE SEN

Gönül verdik, biz ant içtik,
Ahdimize döne döne,
Ama yine inanmadık
Ne sen bana, ne ben sana.

Uyatmadık gönlümüzde
O gözleri yol çekeni.
Hayallanıp uçurmadık
Ne sen beni, ne ben seni.

Senin sevda yollarını
Kipriğimle süpürenim.
Bu aşksız, bu sevdasız
Ne sen sensin, ne ben benim.

Bir uçuşu görmemişiz
Ne dümensiz, ne dizginsiz.
Biz ki bütöv olmamışız
Ne sen bensiz, ne ben sensiz.

Şubat 1980

Bütöv: Yekpare

OLMUŞUM

Biz ikimiz bir can idik,
Ayrılmışım, bin olmuşum,
Allahımsın, şimdi sana
Ulaşmakçün din olmuşum.

Öz yolumu bilen idim,
Dümen idim, yelken idim,
Bir zamanlar ben, ben idim,
Şimdi dönüp sen olmuşum.

Ne gecem var, ne gündüzüm
Bağırırm: Nice dözüm
Çığırdıkça şimdi özüm,
Ses olmuşum, ün olmuşum.

Deniz gibi çalkalandım,
Kaya gibi lâl dayandım.
Ayrılığı ilâç sandım,
Görüyorum yanılmışım.
1969

Nice dözüm: Nasıl tahammül edeyim

İNSAN GÖKTE AY GİBİDİR

Çayırlıkta gül çiçeğin
Sağ solunda elefi var.
Dünyada her bedbahtlığın
Hem zararı, hem nef'i var.

Vakit hakimler hakimidir,
Hayat, varken yok gibidir.
Yaydan çıkan ok gibidir,
Her ömrün öz hedefi var.

Yürektedir sözün kökü,
Ayırabil tüğden tüğü,
Çok ağırdır amal yükü,
Çekebilsen şerefi var.

Yürek fikrin tılsımıdır,
Her katı bir lay gibidir
İnsan gökte ay gibidir,
Görünmeyen tarafı var.
1978

Elef: Yabani ot
Nef'i: Hayırı
Lay: Tabaka

OLDU

Gönül, senin dünya ile
Ömrün boyu davan oldu.
Tamah sana güç gelince,
Akıl seni kovan oldu.

Hayat nedir? Ömür nedir?
Erimişiz satır satır...
Bir ekmeğim yağlı fetir
Bir ekmeğim yavan oldu.

Dünya, sana dardı, gönül,
Uçuşların vardı, gönül,
Hudutları yardı gönül,
Sinem yine yuvan oldu.

Hiç bilmedik bu ne işti,
Ne gidişti, ne gelişti.
Güney, kuzey yer değişti,
Döşemeler tavan oldu.

Ulu gönlüm, uca gönlüm,
Düştü saçtan saça gönlüm.
Civan iken koca gönlüm
Kocaldıkça civan oldu...

1979

POEM

HER BAHARIN ÖZ KIRLANGICI

Dostu Yadigâr'ın yas meclisinden
Hasret bulut gibi tutuldu geldi.
Aktı yanağına göz yaşı den den,
Fakat boşalmadı, o doldu geldi.

İçip fikre gitti o, ağır ağır,
Hasret içmedi ki, gam unutulsun.
....
....

Hayalin gözüyle baktı yıllara
O daldı ömrünün ilk çağlarına.
Bir saat içinde baktı yüz kere
Ömür kitabının varaklarına.

Yeniden ağlamak istedi, ancak
Durdu o...
Bu defa geldi arına,
Dişini dişinin üste sıkarak,
Güldü bu dünyanın itibarına...

Sedefli tarıyla kırk yıl Yadiğar
Hasretin sesine ses verip ancak.
Ya bugün?
Bu günden ayrıldı yollar,
Sanki dönüverdi başına oda.

Yadigâr duyardı bir işaretten
Tar hangi makama köklenmelidir.
Bilirdi zil üstte gezişinde ben
Hangi haldan sonra ses inmelidir.

Yadigâr sanata kılırdı secde,
Hiç vakit olmamıştı ona vefasız.
Tekce tarını yok, yüreğini de
O benim kalbime köklerdi yalnız.

Bu nice dünyadır, zevki, neşesi
O kadar hoştur ki aldanır insan
Senin dün bağrına bastığın kesi
Bugün toprağa mı tapşırmalısın?..

Bu nice dünyadır, anlayamam ben,
Cilveci cürbecür, rengi cürbecür
Dün öz nefesiyle seni ısıdan
Bugün buza dönüp, taşa dönüptür.

Dünyanın gecesi, gündüzü mâlum,
Tutmuşuz zamanın yolunu ancak.
Hayat da bir yoldur... Yol özü mâlum,
Ne ilki malûmdar, ne sonu ancak.

Eve girince o, torunu Eldar,
Koşup omuzuna bindi Hasret'in.
Onlar öpüştüler, kucaklaştılar,
Alkış kudretine bu muhabbetin!

Küçücük Eldar'ın omzuna düştü
Babanın dağınık, dümak saçları.
Sanki bahar çağı dağda görüştü
Güneyin çiçeği, kuzeyin karı:

– Ya bunu, ey dede, görmürsen-diye
Yeni radyosunu gösterdi Eldar.
Dede merak ile döndü geriye,
– Mübarek, mübarek...
– Radyolası var.
Babam benim için alıptır bunu.
Hasret gizli gizli süzdü oğlunu.
– Ya eskisi hanı?
– Attık çardağa.
Pek garip bir sükût çöktü odaya.
Az sonra:
– Çok nahak.
Diyerek Hasret,
Elini Eldar'ın başına çekti.
– O ki eskimişti... Neye gerekti.
– Her gereksiz şeyi atarlar mı ya?
Sahvini galiba anladı Evez.
Bu "eski" sözünden yaman tutuldu.
Evez dediğine pişiman oldu.
O, sözü döndermek istedi, ancak
Gördü kaş düzeltse göz çıkaracak...
Karıya göz kırptı:
– Biz gidek daha.
– Nere gidirsiniz?
– Baba, bir hediye almalıyız biz.
– Hediye ? Niçin?
– En yakın dostumun toyudur, bugün.
Hasret konuşmadı,
Sustu, kiridi...
Sanki üzerine dağlar yürüdü.
"Ben yastan gelirem, o, toya gidir.
Feleğin gerdişi ne de gariptir,

Bin oyun çıkarır bazen bir günde
Babaya saygısı ya bu mu, onun?..
En yakın dostumun matem gününde
En yakın dostunun toyudur, onun...

Yastan birce kelime hiç sormadı o,
Demedi: "Bu kişi neden öldü bes?"
Unuttun, unuttun ne hız borcunu?
Kaide böyle değil, Evez, ey Evez.
Biz de babamıza oğul olmuşuz,
Oğul yok, önünde bir kul olmuşuz...
Girir karısının koluna, bir bak,
O benim yanımda hani ne hakla?...
Biz baba yanında susmuşuz ancak
Kelime kesmemişiz karı çocukla
Bak... Bana bırakıp yine Eldar'ı,
Gittiler... Kalmazlar neşelerinden.
Bilirler, çocuğa bakmaktan gayrı
Ne beceriyorum, hani, şimdi ben
Çalıp çağırdığım o günler hani?
Gerçek bu, her devrin öz hükmü varmış.
Karı kocalanda erkek misali,
Erkek kocalanda avrat olurmuş..."
- Baba, ev yapalım.
Kımışır Eldar,
- Gel, bala.
Adamın değişir hali.
Kiprit çöplerinden ev yapır onlar,
Dağılır hasretin fikri, hayali.
Koca şu anlarda çocuğa benzer,
Bütün kaygılardan sanki uzaktır.
Öyle konuşurlar, öyle gülürler,
Sanki şu oynayan iki çocuktur.

O gülür,
Bu gülür,
Yorulmaz hasret.
Galiba hoş gelir çocukluk ona.
(İnsan kocalanda değişir hislet,
Yeniden dönüyor çocukluğuna).

Nihayet yorulur minicik Eldar,
– Baba, uyut beni, baba, uykum var.
– Peki, ömrüm, günüm.
– Bir ninni söyle,
Yatayım, baba.

Gümüş karyolaya eğilip Hasret,
Diyor makam üstte yürek sözünü.
Şarkıda seslenen muhabbet, şefkat
Balaca Eldar'ın yumur gözünü.

"Ey hezerat, bir zemane geliptir,
Alaca karga şuh terlanı beğenmez.
Oğullar babayı, kızlar anneyi,
Gelinler de kaynanayı beğenmez..."

Hasret susan gibi uyanır Eldar,
– Baba, oku...
Koca okuyor yine,
Uykuya çevrilip hazin şarkılar
Konar körpeciğin kirpiklerine.

"Yalnız Eldarımdır beni dinleyen,
Bugün torunumçün şarkıcıyım ben.
Hep "oku" diyerdi kim olsa eğer

Bana birce defa kulak astımı
Dinlemek istemez şimdi bir nefer,
Benim segâhımı, benim rastımı...

Çocuğu uyutup kalktı ayağa,
İndi avludaki küçücük bağâ.
Bahçeye girince çeperin üstte
İlk önce gördüğü kırlangıç oldu.
Esti dağ tarafdan meh asta asta
Bedmüşkün ıtriyle o, bihuş oldu.
Baktı kırlangıca...
Geçen yılkı mı?
Yok, geçen yılkının yavrusudur bu.
Bu da uçup gider, annesi kimi,
Hani her baharın öz kırlangıcı?

Yokladı bahçede bir bir lekleri,
Eğri budaklara dayadı destek.
Elmanın, alıçanın ak çiçekleri
Serpildi başına toy noğuludek.

Omzunda ağaran çiçeğe baktı
Baktı saçı gibi, o da dümakdı,
Başını sallattı düşünüp hemen:
"O beyazlık neden, bu aklık neden?..
Baharda uzatır ömrünü gün de...
Çiçek tazelenir, gül tazelenir.
Yalnız tabiat mı?
Yok... Yeryüzünde
Hayat tazelenir, yıl tazelenir.
Tezeden yazılsın takvimler gerek,
Yılı kışdan değil, yazdan başlayak.
Meclise her zaman gelsin gül çiçek,
Yazın teze yılı biz alkışlayak..."

Baktı yere göğe, baktı doyunca,
Hasret nefes aldı sine dolusu.
Dolaştı bahçeyi arık boyunca
Fikrine dem tuttu şakırdayan su.

Bağın ayağında kollu budaklı
Bir çınar ağacı yücelir göğe.
"Yerin arzusunu yerli yataklı,
Göklere kaldıran benim, ben..." diye,

Ağacın altında Hasret dayandı.
Bir kendine baktı, bir de çınara.
Bugünü düşündü, geçmişi andı,
Dillendi: "Ben hara, bu çınar hara...?"

Bu çınarı hemen ben doğduğum gün
Babam öz eliyle ekmiş benimçün.
Yılları bir yerde vurmuşuz başa
Benimle yaşıttır bugün bu çınar.
Koca tabiata, toprağa, taşa
Civanlık getirir gelen her bahar.

Kim diyor göklerden hep narin narin
Yağan kar bir daha göğe kayıtmır?
İlkbahar gençliği dönür çınarın,
Ya benim gençliğim niye kayıtmır?

Pek garip kurulmuş, doğrusu, alem,
Hayat getiriyor bahar, kırlara.
Ya insan ömrüne niçin, ben bilmem,
Bir kere verilir, bahar bir kere.

Ağaca verilen ömür, saadet
Niçin yazılmadı kısmetimize?
Neçin seharetli ana tabiat
Bu gözel payını çok gördü bize?

Bir ağaç kadar da değilmiş insan
Bakanda hükmüne koca dünyanın
Dünyanın yaşıyla tutuştururken:
Bir şimşek ömrüdür ömrü insanın.
Kendisi de şimşek, ömrü de şimşek,
Emeli göklerde alışır köz köz.
Ölümün önünde baş eğir kuldek
Hem öyle güçlüdür, hem böyle güçsüz!

Ne garip sırdır...
Tâ ilkbaharda,
Nasıl birden bire değişir alem.
Civandır çiçek de, ot da, çınar da
İşte, bu bahçede koca, tek benim.

Bütün dostlarımı yola salmışım,
Yaşıtlarım gidip...
Ben tek kalmışım...
Dönüp ben tezeden çocuk olmuşum,
Çocukluk kayıttı, şenliğim kayıt.

Meğer kocalığın ben gamı varmış,
Dolambaç fikirler beynimi sarmış,
Kocadan uyku da korkup koşarmış,
Kayıt, uykum kayıt, dinçliğim kayıt,
Civanlığım kayıt, gençliğim kayıt.

Gönlümü kemiren hangi duygudu?
Nerde, nere gitti gönlümün odu?
Bedenim soyudu, kalbim soyudu,
Kayıt odum kayıt, ateşim kayıt,
Baharım, gülşenim, güneşim, kayıt.

Nerde, cidallarda bindiğim atlar?
Nerde geçirdiğim toylar, büsatlar?
Nerde sesimdeki o kaynatmalar?
Gülden yaprak salan gür sesim kayıt,
Hey suları yakan nefesim kayıt.

Hani dilimdeki o şirin sözler?
Hani gülüşlerim nerde kah kahım?
Yuvası dağılmış kuşlara benzer
Benim şarkılarım, benim ceh cehim.

Civanlık bin sözlü, bin sesli kuştur,
Elinden çıktıysa tutabilmezsin.
Kocalık değerli bir zer kumaştır,
Pahadır, cabadan satabilmezsin.

Hasret yavaş yavaş kalktı çardağa,
Kırık karyolaya dayandı, durdu.
Çevrildi kâh sola baktı, kâh sağa,
Sandığın üstünde geçip oturdu.

O süzdü çardağı...
Çardak bir müze.
Naftalin kokusu değdi burnuna
Bu garip "müze"de gördüğü her şey
Öten bir tarihten söz açtı ona.

Eski sandık, sepet, yamalı hurcun,
Eski giysi, palas, eski gramofon.
Evez'in beşiği, oyuncakları,
Atı, arabası, sevgili tarı,
Herbiri bir yanda sararıp solur.
Dün de bugün için bir tarih olur.

İlki ferahlıdır, dünyada ancak
Neden kederlidir sonu her şeyin?..
Bunların üstünü basan toz toprak
Sanki gamlarıdır gereksizliğin...
"Çardağa atılan bu eski şeyler,
Tam bana benzer.
Gerek olmasa da burda sağlanır.
Atılmır yine.
Burda kendim gibi herşey eskidir.
Belki de bununçün doğmadır bene.

Buna da bin şükür.."
Hasret sevindi...
Sırlı sesler geldi kulaklarına:
Bu eski şeylerin her biri şimdi
Bir tarih konuşur yavaştan ona.

Bu eski şeylerin üstünde hiç kes
Onun gördüğünü ne görebilmez,
Nu duyabilmez,
Onların üstünde yazılanları.
Okuyabilmez.
Hasretse okuyor, görür onları.
Bu beşik...
Onun da bir devri vardı,
Bir vakit bu beşikte Evez yatardı.

Şarkılar, ninniler söylenen beşik,
Üstüne anneler eğilen beşik,
Bugün bak nasıl de eğilip özü,
Şirin minnilerçün yol çeker gözü.

Bir zaman yavrumu yatıran beşik
Bugün özü yatar sessiz semirsiz.
Zamanın hükmüne sine germişiz.
Zaman değiştikçe, değişiriz biz.

Her zaman zamanla verdik ses sese,
Dünya bir meclistir, zaman serpayı.
Balamın yatağı beşik idise,
Torunumun kuysa, gümüş çarpayı.

Zaman öz süzünü deyir deyiptir,
Kılıçtan itidir, onun her sözü.
Beşiğin tahtası eskilmeyiptir,
Eskilen beşiğin özüdür, özü.

Döndükçe zemane, öttükçe yıllar
Hayata sorumum ya nedir benim?
Yalnız ben,
Ben kendim eskiyim meğer?
Fikrim de, ruhum da eskidir benim,

Ben ki bir tutmadım, gamı, sevinci,
Çok iyi bilirim, günahım nedir.
Kimseden incime, kendinden inci,
Eskilik baştadır, yaş bahanedir.

Kendim de eskiyim, sözüm de eski,
Ya bu dargınlığım, yakınmam nedir?

Eğnime giydiğim giysilerim de
Benim kendim gibi, hanı, eskidir.
Bu ceket, pantolon oğlumunkudur.
Köhnelip,
Şimdi de ben giymeliyim.
Böyle de olmalı.
Kaide budur.
Yerler değişmeli, dönende alem.

Ne diyebilirim, hani ben ona?
Bu bir kanunudur hayatın...
Ne gam.
Ben öz kostümümü çocukken ona
Az mı çevirttirip giyindirmişim?

Babamın, annemin verdiği ad da
Çoktan unutulmuş...
Ne kalmış bende?
Biri ata diyor, biri kaynata,
Biri emmi diyor, biri hanende...

Kırıldı kalbinde bu zaman nese,
Köşeye atılmış radyoya baktı.
O öyle sandı ki dindirilmezse
Radyo hüngürerek anlayacaktı...
Radyonun önünde gelip eğildi.
Elinin üstüyle tozunu sildi.
Düğmesini bastı...
O uyanmadı.
Onun mavi gözü niye yanmadı?
Ben bunu alanda yegânem, Evez
Hele talebeydi darülfünunda
Yaşardı gönlümde bin arzu, heves,
Vefalı karım da sağ idi, onda...

Tazeydi,
Herkese nice azizdi.
Evin başındaydı yeri bir zaman
Köhneldi...
Herkes de bak nice bıktı,
Çardağa attılar evin başından.

Diyen de olmadı, hani bir zaman
Onu gece gündüz dinlemişiz biz.
Çok da yaramıyor bugün, ey nadan
Ona borçlu değil, meğer dünümüz?

Bunu düşündükçe kalbimin sözü
Dinir kulağımda: -Bugüne alkış!
Sanki konuşuyor zamanın özü:
"Dünün için sağ ol, bugünden konuş..."

Alıp kucağına eski radyonu.
Endi merdiven o, yavaş yavaş.
Dedi: Ben şu anda atmazım onu,
Köşede odaya çekildi bir baş.

Kurdu radyosunu?..
Yandı gök ışık,
Durdu iki koca yüz yüze şimdi.
Sesler hırıltılı, seler karışık,
Hasret öz özüne yine söylendi.:

"Nâhak kınıyorum, onları, nâhak,
Bu ki tam kocalmış, sesine bir bak.
Görüp öz işini koca dünyadan,
Gerek yüzüsulu el çeke insan..."

El çekip manasız bu ıztırapdan,
O kovmak istedi, derdi, melâlı,
Sonsuz bir hevesle kalkıp dolaptan
Götürdü toz basmış eski bir valı.

İlk gençlik çağında yazılan bu val
Hasrete ne kadar azizdir bugün.
Dolaşıp dönende her zaman bu val,
Dolaşıp kayıdır ilk çağı ömrün.

Val yine dönüyor...
Ağlıyor segâh.
Yücelir, alçalır ses perde perde.
Her köşede bir hâl,
Her hâlda bir ah...
Gönüller tutuşur bu nâlelerde.

Sesler, bu dünyayı duyan insanın
Hayata cevapsız bin sualıdır.
Her sözü, her halı ne kadar aydın,
Hem de ki ne kadar muammalıdır.

Bu seste yaşıyor, bin sır, bin efsun:
Bir de gönüllerin binbir niyeti.
Okuyan val değil, okuyor onun
Gençliği, arzusu, ilk muhabbeti.

Okuyan Hasret mi?
Onun dilinden
Niçin bu ceh cehler çıkmıyor yine.
Sanki o, ömrünün bu sahilinden
Durup hep bakıyor o sahiline.

Yıllar nehir olup durar ortada,
Bu sahil hezandır, o sahil bahar.
Var sesin gelince bağır,
Ne fayda!
Aranın kesmiştir deli dalgalar.

Val da sona erdi onun ömrüdek,
Kalkıp yine koydu yeniden onu.
Val yine eridi...
Kazeplenerek
Dedi: -Tam bin defa koysam ben onu
Bitecek...
Günahkâr bilme gel, valı.
Başlanan, bir yerde sona yetmeli,
Yoruldu, usandı, ahir, nihayet,
Kalkıp karyolaya uzandı Hasret.
"Sesim hoş gelse de ne kadar bana,
Yalnız usandırır adamı tekrar,
Galiba bununçün, insan ömrüne
Yalnız birce defa verilir bahar

Bilinmez, görünmez, insan ömründe,
Gam, keder ferahsız, kara da aksız.
Tekrar olunsaydı, ömür de, gün de
Hayat olmazdı mı meğer meraksız?..."

Geçip yan odaya Hasret bu ara
Taze radyoyu yavaşca açtı.
Evi ses götürdü: "Kurbanım yâra."
Kendisi bilmeden dodağı kaçtı...

Okuyan kendinin talebesiydi...
Yok, yok,
Bu, Hasret'in tam öz sesiydi...

O bir de gördü ki karyolasında
Kalkıp ona sarı bakıyor Eldar.
Bozulmaz kanundur:
Öttükçe zaman
Kışın arkasından gelir ilkbahar...

1963, Bakû

Geldi arına: Utandı
Kizidi: Konuşmadı sustu.
Toyudur: Düğünüdür
Balaca: Küçük
Yumuz: Kapatır
Kulak asmak: Dinlemek
Segah, rast: Muğamların adları
Toy noğulu: Dügünde gelinin başına sezpilen beyaz şirnıler, beyaz konfetler
Hara: Nere
Kayıtmır: Geri dönmüyor
Kayıtdı: Geri döndü
Serpayı: Toy-dügünlerde meclisi yöneten
Çarpayı: Karyola
Kostüm: Giysi
Hanende: Şarkıcı
Köhne: Esgi
Val: plâk
Segah: Muğamlardan biri